804.714

OSZK

OSZK

4714

MAGYARORSZÁG LEVÉLBÉLYEGEINEK KATALÓGUSA 1850—1925

FÜGGELÉK: AZ Ú. N. MEGSZÁLLÁSI- ÉS NYUGAT-MAGYARORSZÁGI BÉLYEGEK

ÖSSZEÁLLITOTTA
WEINERT GYŐZŐ DR.
POZSONY

ÁRA 15 ČSL. KORONA

A »HIRADÓ« KIADÁSA
BRATISLAVA—POZSONY 1925
KÖNYVNYOMDA R.-T., POZSONYI FIÓKJA

OSZK

MAGYARORSZÁG LEVÉLBÉLYEGEINEK KATALÓGUSA 1850—1925

FÜGGELÉK: AZ Ú. N. MEGSZÁLLÁSI- ÉS NYUGAT-MAGYARORSZÁGI BÉLYEGEK

ÖSSZEÁLLITOTTA

WEINERT GYŐZŐ DR.

POZSONY

ÁRA 15 ČSL. KORONA

A »HIRADÓ« KIADÁSA

BRATISLAVA—POZSONY 1925

KÖNYVNYOMDA R.-T., POZSONYI FIÓKJA

OSZK
Országos Széchényi Könyvtár

804714
Országos Széchényi Könyvtár
Leltári szám:
B 1334/1960
R 1965
R 2

ELŐSZÓ.

A magyar levélybélyegekről magyar nyelven már számos tanulmány és katalógus jelent meg, mindezek azonban részben már rég nem kaphatók, részben elavultak ugy, hogy a hiány mind érezhetőbbé vált.

Elhatároztam tehát, hogy legjobb tudásom és tehetségem szerint összeállitom a magyar bélyegek katalógusát, még pedig 1850-től kezdve, tehát az Ausztriával közös kiadásokat is beleértve. Hogy pedig reális árakat adhassak, értékelési bázisként a jelenleg eléggé stabil cseh koronát (dollár = 34 cseh korona) választottam.

Munkám felöleli a legujabb kutatások eredményeit, de biztos, hogy igy is, főleg az összeomlás óta kibocsátott bélyegek körül számos tökéletlenséget sőt tévedést is tartalmaz s épen e tekintetben kérem szakértőink elnézését, de másrészt támogatását is: irják meg kifogásaikat, s ellenvetéseiket, javitsanak munkámon, közöljék velem tapasztalataikat stb., szóval tegyék lehetővé, hogy e münek tervezett második kiadása hibát, téves adatot, téves árat már ne tartalmazzon.

Egyben köszönetet mondok a „Hiradó"-nak a magam nevében azért, hogy jelen dolgozatom megjelenését lehetővé tette, a magyar gyüjtők nevében pedig azért, mert erős magyar szaksajtó hiányában csak az ő áldozatkészsége révén lehe-

tett a magyar gyüjtők táborát e fontos, sőt nélkülözhetetlen segédeszközzel megajándékozni.

Hiszem és remélem, hogy gyüjtőink meg lesznek elégedve munkámmal, amelyet ezennel sajtó alá bocsátok.

1924 március 20-án.

WEINERT GYŐZŐ dr.
Pozsony-Bratislava, Káptalan-utca 13.

ELŐSZÓ A MÁSODIK KIADÁSHOZ.

Örömmel tapasztaltam, hogy ma egy éve megjelent munkámat szeretettel karolta fel a magyar gyüjtőközönség: az első kiadást immár második követheti.

Közben sokat hallottam, megfigyeltem, tanultam és igy jelen munkám számos kiegészitést valamint lényeges változtatást tartalmaz. Nagy sulyt helyeztem az ujabb kiadások helyes feldolgozására, továbbá a használatlan bélyegek megfelelő árazására. Legfőbb igyekvésem azonban az volt, hogy oly katalógust adhassak magyar gyüjtőink kezébe, amely felölel minden magyar származásu bélyeget s azért felvettem az összes u. n. „megszállási“ és nyugatmagyarországi kiadást is, amiáltal könyvem terjedelme megduplázódott!

Bizom benne, hogy ezuttal is megértésre találok s hálás leszek minden hozzászólásért, javitásért, inditványért, mert a megkezdett uton tovább akarok haladni, egyre jobb, tökéletesebb magyar bélyegkatalógust akarok a magyar filatelistáknak nyujtani.

1925. április 30-án.

WEINERT GYŐZŐ dr.

A magyar királyi pósta mint ilyen, vagyis önállóan 1867 május elseje óta létezik. 1868 április elsején a horvát-szlavon, 1871 január elsején pedig az ugynevezett „határőrvidék“ póstahivatalai is a magyar királyi földmüvelésügyi miniszter fennhatósága alá kerültek, akinek tárcájához néhány évig a póstügyek is tartoztak.

I. RÉSZ.

Magyarországnak Ausztriával közös bélyegei.

1867 május elsejéig az abszolutizmus folyományaként Magyarországon az osztrák császárság bélyegei voltak forgalomban. Minden magyar bélyeggyüjteménynek tehát az 1850 és 1867 közötti osztrák bélyegekkel kell kezdődnie, természetesen ezen évekből származó oly bélyegekkel, amelyeken valamely magyarországi póstahivatal bélyegzése látható, bizonyitékául annak, hogy a kérdéses példányt Magyarországon használták.

1850. Kétfejü sas, különböző vastagságu kézipapir K. K. H. M. vizjeggyel.

1.	1 krajcár sárga	250.—	25.—
2.	2 krajcár szürkésfekete	100.—	18.—
3.	3 krajcár vörös	60.—	—.50
4.	6 krajcár barna	180.—	—.80
5.	9 krajcár kék	400.—	—.70

Fenti felsorolás és árazás csak az átlaggyüjtőnek szól, a következőkben azonban kifogunk térni e kiadás számos és érdekesnél érdekesebb válfajaira, annál is inkább, mert manapság jóformán minden előrehaladott gyüjtő igyekszik mindezeket összehozni és gyüjteményét ugynevezett „tudományos alapon“ felépiteni.

1. Számjegytipusok és rajzbeli eltérések.

A legujabb kutatások eredményeként három tipust különböztetünk meg.

I. tipus: Az 1, 2, 3 és 6 krajcáros értékeknél a számjegy érinti a fölötte elhuzódó keretet, illetve annak lefelé hajtott ékszerü részét. A belső cimerpajzs alapját egymást diagonális irányban keresztező, rombikus pontok alkotják ugyanazon cimerpajzs alsó, ⌣ -szerü része tömör szines vonal. A 9 krajcáros bélyeg ugyanolyan, csakhogy a kilences nem érinti a felső szegélyt, hanem szabadon áll, és pedig hol közelebb a „Kreuzer“ szó „K“ betüjéhez, hol távolabb tőle. Eme állása szerint megint 3 altipust különböztetünk meg:

a) a kilences a K betütől 0.4 mm-nyi távolságban van,

b) a kilences a K betütől 0.7 mm-nyi távolságban van,

c) a kilences a K betütől 0.9 mm-nyi távolságban van,

d) a kilences a K betütől 1.2 mm-nyi távolságban van.

Ezek közül leggyakoribb a b) altipus, jóval ritkábbak az a) s c) tipusok, de legritkább a d) tipus, amely csak egyszer volt meg az iven. Eredetileg ugyanis 12 krajcáros bélyeget terveztek a 9 krajcáros helyett, majd ezen tervet elejtették s ekkor egy 6 krajcáros kliséből kivésték a 6-osokat s 9-eseket ékeltek be helyettük. Ez magyarázza eme 9-esek különféle állását, illetve távolságát a változatlanul megmaradt „Kreuzer“ szótól. — Minthogy a d) tipus felette ritka és becses, gyüjtőink nagyon gyakran önámitás hibájába esnek és közönséges b) tipusu példányaikat tartják d) tipusuaknak. Az igazi d) tipus kilencese — ismételjük — 1.2 mm-nyire van a K-tól, tehát pont az alsó keret kiszögelése fölött áll. Azonkivül az ilyen bélyeg fölött, már a bélyeg rajzán kivül, a felső kerettel párhuzamosan szines sáv (Balken) látszik. — A szintén nagyon ritka c) tipust még hétpróbás gyüjtők és szakértők

is rendesen összetévesztik a d) tipussal, sőt az árverések alkalmával piacra kerülő állitólagos d) tipusok legtöbbször tulajdonképen c) tipusok. A kilences ezeknél is távol van a K betütől, de csak 0.9, nem 1.2 mm-nyire; igy tehát az alsó kiszögelés mellé, de nem föléje kerül; egyébként e példányokon mindig vizjegy látható, a fent jelzett szines sáv pedig hiányzik róluk. Az igazi d) tipusnak nincs vizjegye.

Ib.

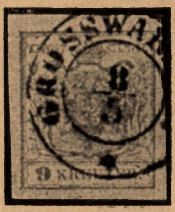

Ic.

II.

II. t i p u s. A kézipapiroson készült kiadásnál csupán a 9 krajcáros érték fordul elő II. tipusban. A kilences itt magasabban áll, mint az első tipusu kilences, egészen közel a felső szegélyvonalhoz és kiszögeléshez, amelyeket majdnem érinti. A belső cimerpajzs alapját egymást diagonális irányban keresztező vonalak alkotják, amelyek rombikus pontokat alkotnak. A cimerpajzs alsó, ⌣ szerü része tömör, szines vonal.

III. t i p u s. Az 1, 2, 3 és 6 krajcáros értékeknél a számjegy n e m érinti a felső szegély kiszögelését, hanem szabadon áll. A 9 kr.-os 9-ese ellenben, — épugy, mint a II. tipusnál egészen közel áll a felső szegélyhez és annak kiszögeléséhez, amelyeket majdnem érinti. Az összes III. tipusu bélyegeknél a cimerpajzs utánvésés jeleit mutatja, tudniillik itt a pontok nem rombusalakuak, hanem apró háromszögecskék, mert

az alapot vizszintes és ferde vonalak kereszteződése alkotja. Egyébként ezáltal halványabb lett az alap, ugy, hogy a sas határozattabban, tisztábban kivehető. A legfontosabb ismertetőjel azonban a cimerpajzs ⌒⌒-szerü szegélye, amely itt nem tömör szines vonal, miként az I. és II. tipusoknál, hanem a közepén tisztán kivehető fehér sáv huzódik végig.

Tipusok szerint a következő értékelést adhatjuk:

(Itt és az összes többi válfajnál csupán a használt példányok árát adjuk meg, a használatlanoké ezzel arányban áll, illetve néhol egyáltalán meg nem adható, mert az illető válfajok használatlanul ismeretlenek vagy unikum számba mennek.)

1 krajcár, I. tipus: 25.—, III. tipus: 40.—,
2 krajcár, I. tipus: 20.—, III. tipus: 18.—,
3 krajcár, I. tipus: 1.20, III. tipus: —.50,
6 krajcár, I. tipus: 1.60, III. tipus: —.80,
9 krajcár, Ia 50.—
9 krajcár, Ib 2.50
9 krajcár, Ic 800.—
9 krajcár, Id 2000.—
9 krajcár, II. 1.50
9 krajcár, III. —.70.

2. Szinbeli eltérések.

A főbb, jellemző szinbeli eltérések (tekintet nélkül a tipusokra) következőképen értékelhetők:

1	krajcár	barnássárga	25.—
1	„	narancssárga	25.—
1	„	citromsárga	30.—
2	„	szürkés	20.—
2	„	szürkés fekete	22.—
3	„	élénkvörös	1.—
3	„	barnásvörös	—.50
3	„	barnásrózsaszinü	—.50
3	„	téglavörös	3.—
6	„	sötétbarna	1.—
6	„	szürkésbarna	—.80
6	„	vörösesbarna	1.—
9	„	világoskék	1.50
9	„	zöldeskék	1.50
9	„	sötétkék	—.70

Az I. a), b), c), d) tipusu 9 krajcárosok csakis világoskék és zöldeskék árnyalatokban ismeretesek, a II. és III. tipusuak pedig tulnyomóan sötétkékek.

Oxidáció következtében az 1 és 3 krajcáros bélyegek szine néha egészen sötétbarnává változik.

3. Papirosbeli eltérések.

Az 1850-es bélyegek papirosa vastagság tekintetében nagyon különböző. Van:

a) hártyaszerüen vékony átlátszó papir;
b) vékony papir;
c) középvastagságu papir;
d) vastag papir.

E tekintetben a következő értékelést adhatjuk: (A papir vastagsága azonban csak tisztára leáztatott bélyegeken állapitható meg, mert az enyvezés rendesen legalább ép oly vastag, mint a papir maga.)

	a)	b)	c)	d)
1 krajcár	60.—	30.—	25.—	50.—
2 „	30.—	20.—	18.—	25.—
3 „	5.—	1.—	—.50	2.—
6 „	10.—	1.20	—.80	1.50
9 „	10.—	1.20	—.70	2.50

Az átlaggyüjtő érje be egy lehetőleg nagyon vékony és egy nagyon vastag papirosu példánynyal.

Létezik azonkivül sávos és barázdált papir. A sávos (gestreift) papir *átnézetben*, az orosz bélyegek vizjegyéhez hasonlóan körülbelül fél miliméter vastagságu és egy miliméternyire egymástól párhuzamosan haladó, merőleges (sohasem vizszintes!) sávokat mutat. Az 1, 3, 6 és 9 krajcárosok ismeretesek ily papiron. Hihetetlenül ritkák és áruk fantasztikus, 3—10.000 korona között ingadozik, mert mindössze alig 20 példány ismeretes az egész világon. Óvakodjunk önámitástól!

A barázdált (gerippt) papiros a 3 krajcárosnál még csak előfordul, de nagyon ritka a többi értékeknél. Ugyancsak *merőleges* irányban, párhuzamosan haladó vonalakból áll, de ezek nem mutatkoznak átnézetben, miként a sávos papir sávai, hanem ugy a bélyeg képoldalán, mint hátlapján egymással váltakozó barázdák és gerincék alakjában. Erősen barázdált példányoknál a bélyeg fogása szinte érdes, a betüzés pedig sok esetben kihagyó, t. i. a barázdák helyén. Legjobban ugy látni a barázdákat, ha a bélyeget lapjával ferdén a világosság felé tartjuk. A barazdák és gerincek mindenkor merőlegesek s ebben különböznek egy másik, hasonló,de közönséges papirfajtától, amely merőleges és vizszintes barázdákat és gerincéket mutat.

A barázdált papirosu bélyegek értéke a következő:

1	kr	?
2	„	1000.—
3	„	25.—
6	„	700.—
9	„	700.—

Óvakodjunk önámitástól és hamisitványoktól. Utóbbiak, ha vizben áztatjuk az illető példányt és aztán lepréseljük, nyomtalanul elveszitik a barázdákat és gerincéket, — eredetileg barázdált papir sose!

Van azonkivül sima, simitott és durva, érdes papiros. Ezeknek ritkasági foka körülbelül egyforma.

Szines papir mindig csak utólag vált színessé a sárgásbarna enyvezés következményeként.

4. Vizjegyes példányok.

A kacskaringós rajzu, 37. miliméter nagyságu duplavonalu K. K. H. M. betükből álló vizjegy csak egyszer található a 4×64 bélyegből készitett iv közepén. E helyen egyébként széles fehér papirsáv választja el a szomszédos bélyegsorokat egymástól ugy, hogy magukra a bélyegekre csak a betük felső vagy alsó széle jut. Minél több látszik belőle, annál becsesebb az illető példány. Értékük a következő határok közt mozog:

1	krajcár	30	és 70	K közt
2	„	25	és 50	K közt
3	„	2	és 5	K közt
6	„	3	és 8	K közt
9	„	3	és 8	K közt

5. Nyomásbeli eltérések és érdekességek.

Van tiszta és elmosódott, packás nyomás, ami azonban nem jelent lényeges értékbeli eltérést.

Duplanyomás oly értelemben véve, hogy két bélyegkép látszik egymás mellett, csak a 6 és 9 krajcárosból ismeretes és unikumszámba megy. Oly értelemben véve azonban, hogy a hátlapon is látható rendes bélyegkép (nem tükörkép!), meglehetősen gyakori a duplanyomás az 1 krajcáros bélyegen, de előfordul a 3 és 9 krajcárosson is, ahol azonban megbecsülhetetlen értékü. 2 krajcáros vörös a vörös 3 krajcáros hátlapján hamisitvány, jobban mondva utólagos csinálmány, a 2 krajcáros bélyeg eredeti kliséjének felhasználásával.

Az 1 krajcáros duplanyomás részben olyan, hogy a rendes bélyeg rajzával egyirányban halad, részben ezzel szemben forditott állásu. Értékbeli

különbség e tekintetben nincsen, ellenben aszerint van, hogy élénk vagy kevésbbé élénk-e a dupla nyomás szine? E tekintetben az ár 60 és 90 K közt ingadozik. Ha andráskeresztrészlet is látható (lásd lejebb), ugy 120—200 K-ig terjedő értékelés vehető.

Á t ü t ő nyomásnak azt nevezzük, mikor a bélyeg szine átüt a bélyegen és annak hátlapján többé-kevésbbé tisztán látható a bélyegrajz szines, de negativ képe. Hasonló ehhez az á t t e t s z ő papirosu bélyeg hátlapján mutatkozó negativ bélyegrajz. E két válfaj értéke aszerint, hogy mennyire tisztán látható a hátsó kép, következőképen adható meg:

1 krajcár 80-tól 250 K-ig,
2 krajcár 40-től 100 K-ig,
3 krajcár 8-tól 20 K-ig,
6 krajcár 8-tól 20 K-ig,
9 krajcár 8-tól 20 K-ig.

Lemezhibák és lemeztisztátalanságok következtében néha a bélyeg rajza hiányos vagy a felirások betüi eltorzultak. Ilyesmi kuriózumként jöhet csupán számításba.

6. A n d r á s k e r e s z t e k.

A teljes bélyegiv 4 tömbből állott minden ilyen tömb pedig 64 (8 sor à 8) bélyegből. Minthogy azonban a forint akkor 60 krajcárból állott, hát csak 60 bélyegképet nyomtattak minden tömbbe ugy, hogy négy-négy bélyeghely üresen maradt volna. Ezt elkerülendő, e helyekre ugynevezett András-kereszteket × nyomtattak a bélyeg színében. Ezen andráskereszteket persze a póstahivatalnokok és a közönség levágta és eldobta. Csak ritkán használták fel a levél leragasztására s ezen esetekben is a legtöbb megsérült a levél felbontásakor. Még ritkább esetekben egy vagy több kereszt rajtmaradt a bélyegen és igy használták fel a bélyeget. A legritkább eset pedig az, hogy bélyeg h e l y e t t használták fel. Ilyesmi unikumszámba megy.

Az 1850-es bélyegek Andráskeresztjei szines vonalak fehér alapon. Nagyon ritkák. Elvétve póstabetüzést is mutatnak, ami hatványozza értéküket. Egyes darabok gumi és betüzés nélkül következőképen értékelhetők:

sárga kereszt	(1 kr.)	800.—,
fekete kereszt	(2 kr.)	400.—,
vörös kereszt	(3 kr.)	60.—,
barna kereszt	(6 kr.)	80.—,
kék kereszt	(9 kr.)	80.—.

Két vagy több egymással vagy bélyeggel összefüggő andráskereszt lényegesen értékesebb, 800-tól 6000 K-ig vehető.

7. Fogazás, átütés.

Az 1850-es kiadás bélyegei fogazatlan állapotban kerültek eladatásra, azonban a tokaji póstamester, valószinüleg azért, hogy az ivről való letépést könnyitse, a bécsi póstaigazgatóság megkérdezése nélkül vonalkás átütést alkalmazott bizonyos mennyiségü bélyegen. Ausztria hasonlót nem mutathat fel, e rendkivül érdekes és nagybecsü példányok tehát kizárólag hungaricumok. A tokaji póstamester háromféle rendszert alkalmazott: a) 8-as átütést, vagyis 2 cm-re 8 vonal esett; b) 14-es átütést és c) 13½-es fogazást. E bélyegeket a közönség elvitte magával a szomszédos Homonnára, Varannóra, sőt Nyiregyházára is, ugy, hogy e helyek póstai betüzésével ellátva is ismeretesek, bár 95 százalék erejéig magában Tokajban használtattak fel. Értékelés csak nagyjából adható, mert pld. az 1 és 2 krajcárosból alig 1—2 példány ismeretes.

	a)	b)	c)
1 krajcár		8000.—	
2 krajcár		6000.—	
3 krajcár		1000.—	
6 krajcár		1500.—	
9 krajcár	2000.—	500.—	2000.—

Óvakodjunk önámitástól és hamisitványoktól. Az 1 krajcárost a bécsi államnyomdában próbaképen 18-as fogazással látták el; ilyenek csak használatlan állapotban ismeretesek és rendes forgalomba sose kerültek. (200.—)

8. Sávok, tömbök, sarok- és ivszéldarabok.

A specialista nagy becsben tartja az 1850-es bélyegeket, összefüggő sorokban és tömbökben. Értékelés tekintetében megkülönböztetünk a) párokat, b) 3-as sávokat, c) 4 és több példányból álló sávokat.

	a)	b)	c)
1 krajcár	80.—	140.—	500-tól fölfelé
2 krajcár	50.—	90.—	200 „ „
3 krajcár	2.—	5.—	20 „ „
6 krajcár	10.—	50.—	100 „ „
9 krajcár	10.—	50.—	100 „ „

Tömbök már aránytalanul ritkábbak. Hozzávetőleg megadjuk a) négyes, b) 6 és több darabból álló tömbök árát:

	a)	b)
1 krajcár	1500.—	2000-től fölfelé
2 krajcár	1000.—	1500 „ „
3 krajcár	800.—	1000 „ „
6 krajcár	1500.—	3000 „ „
9 krajcár	2500.—	4000 „ „

Ivszélről származó példányokat pedig a c) rovatban, ivsarokról származókat d) alatt értékeljük.

	c)	d)
1 krajcár	50.—	80.—
2 krajcár	35.—	60.—
3 krajcár	3.—	8.—
6 krajcár	5.—	12.—
9 krajcár	5.—	12.—

9. Felezett példányok, lebetüzések.

Egyes kisebb hivatalok, ha egyik-másik bélyegfajtából kifogytak, másokat feleztek és igy 6 krajcárosból 3 krajcárosat, 2 krajcárosból 1 krajcárosat csináltak s ezeket vagy egyedül, vagy más rendes bélyegekkel együtt felhasználták bérmentesitésre. Ily példányoknak szabott ára nincsen, 800 K-tól fölfelé értékelhetők.

Rendkivüli kedveltségnek örvend jelenleg a póstai lebetüzések gyüjtése. E tekintetben szebbnél szebb, érdekes alaku, rajzu és szövegü magyar tipus létezik, sokszor furcsa helyesirással stb. Aki ezeket gyüjti, okvetlenül hozassa meg Bécsből (E. Müller, Wien XV, Gablenzgasse 15) a külön e célra nagy gonddal megszerkesztett lebetüzések jegyzékét.

1854. Azonos rajz, de géppapir vizjegy nélkül.

1a	1 krajcár sárga	200.—	20.—
2a	2 krajcár szürkésfekete	100.—	18.—
3a	3 krajcár vörös	35.—	—.50
4a	6 krajcár barna	150.—	—.80
5a	9 krajcár kék	400.—	—.70

1. Papirbeli eltérések.

Ezen kiadás papirosra az első kiadás kézipapirosától lényegesen különbözik. Sokkalta simább és egyenletesebb szövésü. A bélyeg hátlapja legtöbbször tiszta fehér és a bélyegrajz konturjai nem nyomodnak ki rajta.

Vastagság dolgában megkülönböztetünk a) vékony, b) közepes vastagságu s c) nagyon vastag, u. n. kartonpapirt. Utóbbi a legritkább, de oly vastagnak kell lennie, mint valami vékonyabb levelezőlapnak. Hártyaszerüen vékony papir e kiadásnál nincsen.

	a)	b)	c)
1 krajcár	25.—	20.—	250.—
2 krajcár	20.—	18.—	80.—
3 krajcár	1.—	—.50	45.—
6 krajcár	1.50	—.80	45.—
9 krajcár	1.50	—.70	25.—

A papir vastagsága csak tisztára leáztatott példányoknál állapitható meg szabatosan, mert az enyvezés jobbára 2—3-szor oly vastag szokott lenni, mint a papir maga.

Sávos vagy barázdált papir e kiadásból nem létezik. Vizjegy sincsen. Átütő nyomás sincsen, de ismeretes ugynevezett „Abklatsch“, vagyis a bélyeg hátlapján, ha az ivek még nedvesen kerülnek egymás fölé, megjelenik halványan az odanyomódott másik bélyeg képe. Ily példányok ára:

3 krajcár 15.—,
6 krajcár 25.—,
9 krajcár 15.—.
1 és 2 krajcárosat még nem láttunk.

2. Számjegytipusok és rajzbeli eltérések.

A tipusok azonosak az 1850-es bélyegekével, de a 9 krajcárosból már csak harmadik tipus létezik.

	I. tipus	II. tipus	III. tipus
1 krajcár	40.—		20.—
2 krajcár			18.—
3 krajcár	20.—	20.—	—.50
6 krajcár			—.80
9 krajcár			—.70

3. Szinbeli eltérések.

1 krajcár citromsárga	20.—
1 krajcár barnássárga	25.—
3 krajcár barnásrózsaszinü	—.50
3 krajcár vörös	—.80
6 krajcár vörösesbarna	1.—
6 krajcár barnásfekete	—.80
6 krajcár szürkésbarna	1.—
9 krajcár világoskék	2.—
9 krajcár sötétkék	—.70

4. Egyébb eltérések.

Andráskeresztek itt is vannak és ép oly értékesek. Ép ugy felezett példányok, tömbök és sávok. Lemezhibák és eltorzult betük ritkábbak, a betüzések kevésbbé érdekesek, ellenben becsesek, ha a) vörös, b) kék vagy c) zöld szinüek.

	a)	b)	c)
1 krajcár	250.—	500.—	600.—
2 „	40.—	500.—	600.—
3 „	40.—	150.—	200.—
6 „	50.—	250.—	300.—
9 „	40.—	100.—	150.—

5. Ujnyomatok.

Használatlan példányoknál óvakodni kell ujnyomatoktól. Ezek nagy számban készültek és még 1913-ban névértéken árulták őket a bécsi főpóstán. Ezeknek papirja mindenkor sima fehér géppapir, enyvezésük sima és szintelen, mig az eredeti bélyegeké sárgás és össze-vissza repedezett.

Nagy ritkán előfordult, hogy okmánybélyegeket használt el a közönség lebélbélyegek helyett, bár ez szigoruan tilos volt. Ezek azonban csak ugy becsesek, ha C. M. jelzésüek (Conventions Münze) és ha a levélen nincs semmi olynemü jelzés vagy cédula, hogy a levél szállitólevélként szolgált, pld. „Inhalt“ vagy „Gewicht“, vagy „6 fl. mitfolgend“ stb. Ilyen szállitólevelek kb. 10 K-t érnek. Ellenben levélbélyeg helyett felhasznált okmánybélyegek:

I. 3 kr. C. M. zöld és fekete 300.—
II. 6 kr. C. M. zöld és fekete 120.—

Természetesen a bélyegeknek egész levélen kell lenniök.

1851—56-os ujságbélyegek. Merkurfej balra. Sima, géppapir, vizjegy nélkül.

Két fő- és egy altipus különböztethető meg.

I. tipus: A „Zeitungs“ szó „G“ és „S“ betüin nincs diszités, illetve keresztvonalak. A felső balsarokban levő rozetta négy szabályos levélből áll.

II. tipus: A „Zeitungs“ irása antikvairás, vagyis a „G“ betün harántvonás, az „S“-en merőleges vonások vannak.A felső bal sarokban a rozetta el van torzulva. A „G“ betüben apró szines folt látható.

ZEITUNGS ZEITUNGS

I. tipus. II. tipus.

II/a altipus: Olyan mint a II. tipus, de a „G“-ben nincsen szines pont, a felső balsarokban levő rozetta pedig szép szabályos, négy levelü.

A kék merkur mind a három tipusban előfordul, a sárga és rózsaszinü merkur csakis I. tipusban, a cinóber szinü pedig kizárólag II. tipusban.

6.	(0.6 kr.) kék, I	30.—	30.—
	(0.6 kr.) kék, II.	25.—	25.—
	(0.6 kr.) kék II/a	150.—	150.—
7.	(0.6 kr.) sárga, I	3000.—	2000.—
8.	(30 kr.) rózsaszinü I.	10000.—	3500.—
9.	(6 kr.) cinober II.	30.000.—	40.000.—

Szinbeli eltérések:

(0.6 kr.)	világoskék I	30.—
(0.6 kr.)	zöldeskék I.	35.—
(0.6 kr.)	sötétkék I.	40.—
(0.6 kr.)	világoskék II.	40.—
(0.6 kr.)	sötétkék II.	25.—
(0.6 kr.)	citromsárga	2000.—
(0.6 kr.)	barnássárga	3000.—

Papirbeli eltérések:

Az I. tipusu kék merkur barázdált papiroson is előfordul. Értéke 60 K. A sárga merkur pedig unikumként sávos papiron is ismeretes. Átütő nyomás és lenyomat (Abklatsch) csak a kék merkurból ismeretes. 150—200 K-t megér.

Óvakodjunk kékből hamisitott sárga merkuroktól, továbbá a gyakori ujnyomatoktól. Utóbbiak csakis I. tipusban készültek, tehát a cinnobermerkurtól, mely csak II. tipusban létezik, már ez is megkülönbözteti őket. Egyébként a sima fehér papir, a sima, szintelen enyvezés és a tiszta nyomás.

Sávok és tömbök csupán a kék merkurból ismeretesek és ennél is felette ritkák. Összefüggő párok 150, hármassávok 250, magasabb rendü sávok 400—1000 K-t érnek, tömbök 600-tól fölfelé. Használtan mindezek ritkábbak, mint használatlan állapotban.

1853. Ujság-okmánybélyegek. Kétfejü sas négyszögletes keretben. Felirat: Kais. kön. Zeitungs-Stempel — 2 Kreuzer. Sima géppapir vizjegy nélkül.

III. 2 krajcár	a) sötétzöld		120.—	25.—
	b) kékeszöld		150.—	30.—
	c) sárgászöld		150.—	30.—

E bélyegek t. k. okmánybélyegek. Külföldről bejövő ujságokra kerültek pénzügyi illetmény kifejezésként. Az adóhivatalok szolgáltatták a póstahivataloknak e bélyegeket, de póstahivatalnokok ragasztották fel és betüzték le őket, még pedig a rendes póstai betüzővel.

1858/59. I. Ferenc József fejképe dombornyomásban. Vastag fehér géppapir vizjegy nélkül. 15-ös fésüsfogazás.

10. 2 kr.:	I. tipus		II. tipus	
citromsárga	— ? —		120.—	20.—
aranysárga			200.—	25.—
chrómsárga			500.—	60.—
világosnarancs			2000.—	200.—
sötétnarancs			5000.—	500.—
11. 3 kr.:				
fekete	150.—	140.—	1800.—	120.—

12. 3 kr.:				
sárgászöld			150.—	70.—
kékeszöld			250.—	80.—
fakózöld			120.—	60.—
13. 5 kr.:				
vörös	250.—	2.—	75.—	—.60
14. 10 kr.:				
barna	250.—	5.—	150.—	1.—
15. 15 kr.:				
sötétkék	300.—	3.50	175.—	—.70
világoskék	300.—	3.50	175.—	—.70

A két tipus abban különbözik egymástól, hogy az I. tipusnál a babérkoszoru csucsának 3 levélkéje alig láthatóan emelkedik ki csupán a homlokból, mig a II. tipusnál tisztán kivehetők. Az I. tipusnál az orr tompa, a nyak élesen vágott, a szalagok elállanak a nyaktól és a bog hátul hármashoz hasonló. A második tipusnál az orr hegyes, a nyak ivelten vágott, a bog inkább nyolcashoz hasonló. Az első tipusu 15 krajcárosnál pont van a „Kr.“ mögött, a 3 krajcárosnál pedig a „K“ bal lába alatt fehér folt látszik. A 2 krajcárosnál mind többen kétségbe vonják az első tipus létezését, azért alkalmaztunk ár helyett kérdőjelet. Itt leggyakoribb volt eddig az önámitás.

Nyomásbeli eltérések. Vékonyabb papirosu példányoknál néha a bélyeg szine átüt és a hátlapon megjelenik a negativ kép. Ily példányok értéke kb. a rendes ár háromszorosa, de legalább 8—10 K. — Az 5 és 10 krajcárosokból duplanyomások, a 2 és 15 krajcárosakból pedig duplán benyomott fej ismeretes. Ezek unikumszámba menő dolgok.

Felezett bélyegek. Unikumként a 10 krajcáros haránt felezve is előfordul egész levélen.

Andráskeresztek. Ellentétbe az 1850-es kiadás Andráskeresztjeivel, ezek itt nem szinesek fehér alapon, hanem fehérek szines alapon. Két válfaj létezik: a) a szines felület 20×24 mm nagyságu, b) a szines felület 17×20½ mm nagyságu. A b) tipusnál tehát fehér szegély veszi körül a szines alapot. Mindkét fajtából a következő altipusok ismeretesek: 1. fehér pontok nincsenek; 2. a szines alapon egy, 3. két, 4. három, 5. négy fehér pont van. Utóbbiak ritkábbak a pontnélkülieknél.

	a)	b)
Citromsárga kereszt	80.—	80.—
aranysárga kereszt	150.—	—.—
chromsárga kereszt	400.—	—.—
halványnarancs kereszt	—.—	2000.—
sötétnarancs kereszt	—.—	4000.—
fekete kereszt	200.—	—.—
sárgászöld kereszt	120.—	—.—
kékeszöld kereszt	200.—	—.—
fakózöld kereszt	100.—	1500.—
vörös kereszt	20.—	25.—
barna kereszt	30.—	30.—
kék kereszt	25.—	25.—

a —.—-szal jelzetteket eddig nem láttuk.

Az árak egyes, használatlan példányokért értendők. Használtak csak véletlenül betüzöttek, 2, 3, 4 egymással, vagy bélyegekkel összefüggő kereszt a fenti áraknak legalább is tizszeresét éri.

Eltólt rajzu bélyegeken alul, vagy ritkábban oldalt tömör szines sáv látszik, a szomszédos andráskereszt kezdete. Ily példányok az alapár 2—3-szorosát, de legalább 10 koronát érnek.

Lebetüzések.

Érdekes alaku és szövegü betüzés itt már alig található, ellenben a) kék s b) zöldszinü lebetüzések ép oly becsesek, mint az előző kiadásnál Vörös betüzések (c) kevésbbé ritkák, mert előírás szerint ajánlott leveleket vörös szinnel kellett értékteleniteni. A legtöbb vörös betüzés azonban osztrák eredetü, magyar hivatalok nem igen használtak vörös szint.

	a)	b)	c)
2 kr. sárga	300.—	450.—	200.—
3 „ fekete	500.—	600.—	150.—
3 „ zöld	350.—	600.—	120.—
5 „ vörös	60.—	150.—	20.—
10 „ barna	150.—	300.—	20.—
15 „ kék	80.—	150.—	5.—

Ezen, valamint a következő kiadás bélyegei egymás mellett használva előszereteti árral birnak. (Többszörös átlagérték, minimum 20 K.)

Az ujnyomatok könnyen felismerhetők, mert soha 15-ös fogazást nem mutatnak.

Ujságbélyegek, Ferenc József fejképe balra.

16. (1 kr.) kék	200.—	250.—
17. (1 kr.) lila	100.—	100.—

A lila ujságbélyeg csak 1859. március 15-én jelent meg. Mig a kék ujságbélyeg I. tipusu, a lila II. tipust mutat. Mindakettő fogazatlan.

A lila ujságbélyegből számos szinbeli eltérés ismeretes, mert a felhasznált szin rendkivül érzékeny és a fény meg nedvesség behatása alatt sok esetben teljesen elváltozott

sötétlila	150.—
lila	100.—
szürkésbarna	150.—
szürkéslila	100.—
szürke	100.—

A kék ujságbélyegből a közönséges ujnyomatok II. tipusuak, ami jó ismertetőjel.

Ujságokmánybélyegek. Kétfejü sas, hasonlóan az 1853-as zöld 2 krajcáros bélyeghez.

IV. 1 kr. kék	500.—	150.—
V. 4 kr. barna	300.—	350.—

1859. Hasonló rajz, de a sasnak bal feje fölötti zászlószerü szalagvég nem érinti a sas csőrét ugy, mint eddig, hanem szabadon áll. Azonkivül ivvizjegy: „Zeitungsmarken", nagy betükben, egyszer az iv közepén.

VI. 1 kr. kék		3.—	1.—
	zöldeskék	5.—	2.—

VII. 2 kr.	barna	3.—	1.—
	sötétbarna	3.50	1.50
	vörösesbarna	5.—	2.50

Példányok piros betüzéssel gyakoriak; 1—2 K felár.

Azonosrajzu fekete 1 kr, vörös 2 és 4 krajcárosak kizárólag csak Lombardiában és Velencében voltak forgalomban.

Az ujnyomatok mindenkor olyan rajzuak, mint a VI. és VII-es számok, tehát könnyen megkülönböztethetők az eredeti IV. és V-ös számu ujságokmánybélyegektől.

1861. Ferenc József dombornyomásu fejképe jobbra, tojásdad keretben. 14-es fésüs fogozás. Vizjegynélküli vastag fehér papir.

18. 2 kr.	sárga	50.—	15.—
19. 3 kr.	zöld	50.—	10.—
20. 5 kr.	vörös	20.—	—.40
21. 10 kr.	barna	200.—	—.80
22. 15 kr.	kék	250.—	—.60

Szinbeli eltérések számosak, de egyformán gyakoriak.

Nyomásbeli eltérések. Az 5 és 15 kr.-osakból duplán benyomott fejü példányok ismeretesek. Átütő nyomás vékonyabb papirosu példányoknál eléggé tisztán kivehető, ugyanugy lenyomat. Ilyenek értéke:

2 kr.	100.—
3 kr.	100.—
5 kr.	10.—
10 kr.	15.—
15 kr.	8.—

Elmosódott vagy foltos nyomás gyakori.

Az iv felső és alsó szegélyén egy vagy három vonásból álló zárólemez volt, mely eltolt példányoknál fent vagy lent látható. Ily példányok sokszoros alapértékűek, de legalább is 30 koronát érnek.

Felezett példány eddig csak a 10 kr.-osból ismeretes unikumként.

Hasonló rajzu boritékkivágások levélbélyeg helyett felragasztva és használva felette ritkák és 100—1000 K-ig értékelhetők.

Ujnyomatok eltérő fogazatuk révén azonnal felismerhetők.

Szines betüzések: a) vörös, b) kék betüzés:

	a)	b)
2 kr.	300.—	300.—
3 kr.	45.—	120.—
5 kr.	10.—	20.—
10 kr.	5.—	25.—
15 kr.	5.—	20.—

Ujságbélyeg. Ferenc József fejképe jobbra.

23. (1 kr.)	lila	45.—	40.—
	ibolya	500.—	250.—
	barnásszürke	45.—	40.—
	szürke	40.—	30.—
	szürkéslila	40.—	30.—

Az alapszin lila, de époly érzékeny, mint az 1859-es ujságbélyegé. Példányok ivszegéllyel 60—100 K-t érnek. Párok, sávok és tömbök itt, valamint az összes eddigi és ezutáni ujságbélyegeknél előszereteti árral birnak.

1863. Kétfejü, dombornyomásu sas tojásdad keretben. Vizjegynélküli papir. 14-es fésüs fogazás.

24.	2 kr. sárga	100.—	25.—
25.	3 kr. zöld	100.—	25.—
26.	5 kr. vörös	100.—	1.—
27.	10 kr. kék	200.—	3.—
28.	15 kr. barna	300.—	2.50

Valamennyi értékből lényegtelen szinbeli eltérések találhatók. Átütő nyomás eléggé becses:

2 kr.	60.—
3 kr.	50.—
5 kr.	5.—
10 kr.	10.—
15 kr.	10.—

A nyomás tiszta vagy foltos, elmosódott.

A) vörös vagy B) kék betüzések becsesek:

	A)	B)
2 kr.	300.—	300.—
3 kr.	150.—	250.—
5 kr.	35. -	80.—
10 kr.	15.—	120.—
15 kr.	40.—	100.—

Eltolt nyomásu példányokon felül vagy alul ivzárólemez látható. Ily példányok felette ritkák és 30-tól 200 K-ig értékelhetők.

Ujságbélyeg. Domborunyomásu kétfejü sas nyolcszögletes keretben. Egyszer az iv közepén nagy betükkel „Zeitungs-Marken" vizjegy.

29. (1 kr.)	lila	4.—	4.—
	szürkéslila	2.50	2.50
	szürke	2.—	2.—
	barnásszürke	2.50	2.50

A sok és felette különböző szinárnyalat a változékony alapszin következménye.

Példányok vizjegyrészlettel 1—2 K-val többet érnek. Az iv szélén egy vastag s azzal párhuzamosan három vékony vonal szaladt végig, de csak fent és lenn, oldalt nem. Példányok ily ivszéllel 6—10 K-t érnek. Sávok és tömbök a 24—29-ig terjedő bélyegek értékét lényegesen emelik; párok megkétszerezik, sávok meg 3—10-szerezik, négyes és magasabb összetételü tömbök meghuszszorozzák az alapárat. Ugyanezen bélyegek ujnyomatai eltérő árnyalatu és összetételü (anilin) szinekben készültek, vizjegyes, vékony papiron és (a levélbélyegeknél) soros, nem fésüs fogazással birnak.

1864. Azonos rajz, de 9½-es keretfogozás és egyszer az iven a „Brief-Marken“ szavakat feltüntető papiroson nyomtatva.

30.	2 kr. citromsárga	10.—	5.—
	élénksárga	15.—	6.—
	narancssárga	10.—	4.50
31.	3 kr. kékeszöld	18.—	5.—
	sárgászöld	15.—	4.—
	fakózöld	15.—	3.—
32.	5 kr. megypiros	4.—	—.30
	rózsaszinü	3.—	—.20
33.	10 kr. halványkék	15.—	—.80
	sötétkék	15.—	—.80
34.	15 kr. világosbarna	15.—	—.70
	sötétbarna	15.—	—.70
	szürkésbarna	15.—	—.70

Átütő nyomások árai:

2 kr.	15.—
3 kr.	8.—
5 kr.	3.—
10 kr.	5.—
15 kr.	4.—

Ivzáró vonalak eltólt példányok alján, az alapár huszszorosát érik. Példányok vizjegyrészletekkel az alapár négyszeresét.

Különlegességekként kétoldali nyomatu 15 krajcáros, sávos papirosu 2 és 5 krajcáros és barázdált papirosu 2 és 5 krajcárosok ismeretesek. Áruk 200 és 1000 korona közt váltakozik. Felezve a 2 krajcáros bélyeg ismeretes, t. i. 2+2+fél 2 kr. bélyeg 5 kr. helyett. Megér vagy 500 koronát. Boritékkivágások bélyegként használva vagy 20—300 K-ig érnek.

A) vörös és B) kék betüzésü példányok ára:

	A)	B)
2 kr.	150.—	150.
3 kr.	10.—	80.—
5 kr.	4.—	8.—
10 kr.	2.—	15.—
15 kr.	4.—	10.—

Párok és sávok az alapár 3—10-szeresét, tömbök pedig 10—20-szorosát érik.

1867. Könyvnyomás. Ferenc József fejképe balra, körben. 9½-es keretfogazás. Erős géppapiros iv-vizjeggyel („Briefmarken").

35.	2 kr.	citromsárga	6.—	—.20
		sárga	5.—	—.30
		narancssárga	5.—	—.20
36.	3 kr.	zöld	10.—	—.40
		sárgászöld	20.—	1.—
		kékeszöld	15.—	1.—
		fakózöld	15.—	—.60
37.	5 kr.	megypiros	8.—	—.10
		rózsaszin	10.—	—.10
38.	10 kr.	halványkék	25.—	—.60
		sötétkék	25.—	1.—
39.	15 kr.	barna	15.—	1.—
		szürkésbarna	15.—	1.—
40.	25 kr.	szürkésibolya	20.—	50.—
		lila	30.—	80.—
41.	50 kr.	barnásrózsaszin	40.—	150.—

A használt 25 és 50 krajcárosnak szokatlanul magas árát azzal igazoljuk, hogy magyar betüzésü ilynemü bélyegek felette ritkák.

E helyen megjegyezzük, hogy csupán az u. n. „durva szakállu" 1867-es bélyegek tartoznak a magyarországi bélyegek közé. A finom szakállrajzu kiadás, valamint az eltérő fogazásu példányok már tisztára osztrák bélyegek, minthogy akkortájt már önálló magyar bélyegek voltak forgalomban.

Rendkivül ritka, csupán néhány betüzött példány ismeretes a 3 kr. vörös szintévesztésü bélyegből. Becsértékük 1000—1500 korona.

Egész levélen nagy ritkaságok a 25 és 50 krajcáros bélyegek is. Előbbi magyar betüzéssel 200, utóbbi 600 K-ra becsülhető.

Az 5 kr. bélyegek néha rózsaszinünek látszó papiron találhatók, ami azonban az enyvezés behatása. Ily példányok értéke 3—5 korona.

Ivszél-vonalak 20—50 K-ig vehetők.

Magyar kőnyomatos bélyegekkel egy levélen használva, e bélyegek becsesek és nagyon keresettek.

Vörös betüzés r e n d k i v ü l ritka.

Ujságbélyeg. Merkurfej balra. Iv vizjegy: „Zeitungs-Marken“.

I.

II.

III.

IV.

42.	(1 kr.)	lila	5.—	2.—
		ibolya	10.—	3.—
		szürkésibolya	5.—	2.—
		barnásszürke	10.—	3.—

Magyarországban e hosszu életü osztrák ujságbélyegnek csak legelső tipusa (a nyak és a háttér hátul összefolynak) fordul elő. A többi tipus, ha magyar betüzést mutat, mégse Magyarországon használtatott el, hanem Ausztriában adatott fel és csupán magyar é r k e z é s i betüzést kapott.

Ivléc (1-től 9-ig) 10 K-tól felfelé. Vizjegyes példány 4—5 K-ra becsülhető.

Ezzel véget értek az Ausztriával közös magyarországi bélyegkiadások.

II. RÉSZ.

Az önálló Magyarország bélyegei.

Magyarországnak első önálló bélyegei ujság okmánybélyegek voltak.

1868 május 1-én a bécsi államnyomdában a m. kir. pénzügyminisztérium költségére ujságokmánybélyegek készültek „Magy. kir. Hirlap bélyeg“ felirással és az u. n. kis magyar cimerrel. Osztrák eredetük bizonyitékaként a szokásos „Zeitungsmarken“ viznyomat található végig az iv közepén. Az osztrák ujságokmánybélyegekhez hasonlóan fiskális jellegüknél fogva ezeket is csak római sorszámmal jelezzük.

I.	1 Kr. sötétkék	5.—	2.50
	világoskék	6.—	3.—
II.	2 Kr. barna	20.—	15.—
	vörösesbarna	200.—	40.—

Vizjegyes példányok ára kb. 50—100 százalékkal magasabb.

Az ugynevezett „határőrvidék“*) számára ha-

*) A határőrvidék a 16. században keletkezett s az Adriától az erdélyi fejedelemségig terült el. Keskeny földsáv volt, melynek telepesei ingyen kapták a földet, de kötelességük volt bármely a törökök ellen irányuló harcban résztvenni. 1718-ban katonailag megszervezték ezen országrészt. A határezredek feloszlatása és a határőrvidék vissza-

sonló célu és feliratu bélyegek készültek. Rajzuk is hasonló, csakhogy itt az 1 Kr.-oson a jóval nagyobb cimer alul, a 2 Kr.-oson pedig igaz, hogy a „2 Kr.“ jelzés fölött, de diszitésekkel körülvéve látható. Mindkét értéknél pedig a bélyeg felső két sarkában sasfejek, az alsókban pedig karmok láthatók ugy, hogy az egész középrajznak mintegy háttere a kétfejü sas.

III. 1 Kr. kék . . . .
IV. 2 Kr. barna . . . .

Ezen bélyegekből mindössze fél tucat példány ismeretes, de 1 Kr. használt állapotban is ugy, hogy tényleges kibocsáttatásuk igazolást nyert. Hogy mégis mért oly ritkák, annak okát máig sem tudjuk.

Árakat ily körülmények közt persze nem adhatunk.

1870-ben a m. kir. kormány elhatározta, hogy az ország függetlenségének hathatós kidomboritása érdekében önálló magyar bélyegeket készittet. E feladattal az ujonnan alakitott m. kir. államnyomdát bizták meg, az uj bélyegeknek pedig 1871 május 1-éig el kellett volna készülniök, még pedig finom rézmetszetben, dombornyomással. Minthogy azonban a pesti államnyomda ily magas feladatra még nem vállalkozhatott, galvanoplasztikai osztálya még csak alakulóban volt, egyrészt lemondtak a komplikált dombornyomásról, másrészt pedig, mivel a rézlemezek se készültek volna el idején, a minisztérium pedig okvetlenül megkivánta, hogy igéretéhez képest 1871 május 1-én meg legyen az első szállitmány, hát a nyomdában ugy segitettek magukon, hogy eme első készletet k ő n y o m a t o s uton állitották elő.

Igy születtek meg kőnyomatosaink, amiről csodálatosképen semmi irott nyom nem maradt, csak szóbeli hagyomány. A minisztériumban — ugy látszik — fel se tünt, hogy réznyomat helyett kőnyomat utján készült az első magyar sorozat. A nyomda pedig ugyancsak örömest agyonhallgatta a dolgot, elkészittette a rézlemezeket, és második szállitmányként 1871 augusztusában már azonos rajzu, de réznyomatos bélyegeket adott át a pós-

csatolása Magyarországhoz, illetve annak kebelén belül Horvátországhoz csak 1870 junius 8-án történt meg, a határőrvidék 134 póstahivatala pedig csak 1871 január 1-én került a m. kir. minisztérium hatásköre alá.

taigazgatóságnak, a kőnyomatosak lemezeit pedig megsemmisitette.

A kőnyomatos sorozat tehát tisztára kisegitő jellegü volt; ez magyarázza meg ritkaságát. Mire vezető körökben feleszméltek, 15 vagy 20 év elteltével, már se maradék készletek, sem pedig az eredeti lemezek nem voltak meg ugy, hogy még a hivatalból elrendelt póstai gyüjtemény sem tartalmazza a kőnyomatos sort.

1871 május 1. Kőnyomatos sor Ferenc József király fejképe jobbra. Erős, vastag géppapir. Keretfogazás 9½.

1.)	2 Kr.	narancs	400.—	175.—
		barnássárga	450.—	200.—
		világossárga	2000.—	450.—
2.)	3 Kr.	világoszöld	1500.—	1000.—
		sötétzöld	1800.—	1200.—
3.)	5 Kr.	halványrózsaszinü	400.—	8.—
		karminpiros	500.—	10.—
		téglapiros	800.—	18.—
4.)	10 Kr.	világoskék	2250.—	120.—
		sötétkék	3000.—	200.—
		halványkék	4000.—	400.—
5.)	15 Kr.	világosbarna	2250.—	200.—
		sötétbarna	3000.—	300.—
		szürkésbarna	2600.—	250.—
6.)	25 Kr.	halványlila	2000.—	300.—
		sötétibolya	5000.—	500.—

Ujságbélyegek. Póstakürt balra, fölötte Szt. István koronája.

7.) 1 Kr.	téglavörös	40.—	20.—
	élénkvörös	100.—	40.—

Áraink átlagpéldányokra vonatkoznak. A fogazás ugyanis rendesen egy vagy két oldalon a bélyegképbe nyulik. Ha a kép szabályos fehér kerettel van szegélyezve, illetve a fogazás nem érinti, akkor 20 százalékkal magasabb árak számithatók.

25 krajcáros egész levélen kb. 2—3000 koronát ér. Felette ritka. A gyüjteményekben található 25 krajcáros bélyegek szinte kivétel nélkül utalványszelvényekről származnak és betüzésükben vagy az „utalvány“ szó vagy „Postanweisung“ olvasható. Néha kék 25-öst is látni, ami azonban nem szinbeli válfaj, hanem kémiai elváltozás.

Hamisitványok csak a 3 krajcáros bélyegből ismeretesek, de roppant kezdetlegesek és ma már teljesen eltüntek a piacról. Sokkal gyakrabban az a veszély fenyegeti a tapasztalatlan gyüjtőt, hogy a levélboritékok majdnem azonos rajzu értékjegyét kivágják és kifogazzák s aztán mint eredeti bélyeget kinálják megvételre. Ily esetekben azonban a papiros vékony és simulékony, nem vastag és merev, miként az eredeti bélyegeknél. A fogazás sem vág pontosan. A cimerben a három koronás oroszlánfej kétféleképen van jelezve: a bélyegeknél apró csillagok alakjában, a boritékok értékjegyén ellenben csak három szines ponttal.

Nagyon gyakori továbbá az, hogy sérült fogazásu oldalakat ujra kifogaznak s ilykép látszólag ép bélyeget csinálnak hibásból. E machinációt azonban könnyen észre lehet venni. A kőnyomatos (és a lejebb leirandó réznyomatos) bélyegek ugyanis u. n. keret fogozással birnak, t. i. az ivnek mind a száz bélyege egy csapással lett kifogazva, nem soronkint. Igy tehát az összes kő (és réz)-nyomatos bélyeg pontosan azonos nagyságu. Nem kell tehát más, csak közönséges 5 krajcáros réznyomatos bélyeg (mely olcsóságánál fogva biztosan nincs utánfogazva) e bélyegre rátesszük a megvizsgálandó kőnyomatost és ha ez teljesen és pontosan el nem fedi, ugy okvetlenül utánfogazásról van szó.

Sávok és tömbök az alapárak sokszorosát érik. Összefüggő párok kb. kétszeresét, hármassávok ötszörösét, magasabb összetételü sávok tizszeresét. Tömbök felette ritkák. Már az 5 krajcáros is 6—800 koronát ér négyestömbben, más értékek aránylagosan többet. A 25 krajcáros még aránylag leggyakoribb ugy sávokban, mint tömbökben.

Teljes cimszalagon levő ujságbélyeg 150—300 koronára becsülhető.

Nagyritkán 3, 5 és 10 krajcáros borítékok értékjegyét kivágták és levélre ragasztva, levélbélyegként használták. Ilyesmi 500—1500 koronára becsülhető.

1871 október. Azonos rajz, de réznyomat. 9½-es keretfogazás. Kétféle papir: A) vastag és kemény, akár a könyomatosoké. B) vékony és szináteresztő, miként a rákövetkező (1874-es) kiadás papirja.

		A)		B)	
8) 2 Kr.	karminsárga	200.—	30.—	250.—	40.—
	citromsárga	150.—	25.—	200.—	35.—
	narancs	25.—	9.—	35.—	15.—
	barnás narancs	45.—	15.—	60.—	20.—
9) 3 Kr.	világoszöld	40.—	20.—		
	kékeszöld			100.—	28.—
10) 5 Kr.	rózsaszin	35.—	—.50		
	karminpiros	35.—	—.50	100.—	1.—
	téglavörös	400.—	3.—		
11) 10 Kr.	világoskék	150.—	4.—		
	sötétkék	200.—	5.—	100.—	10.—
12) 15 Kr.	sötétbarna	300.—	15.—		
	barnásfekete	750.—	20.—		
	rozsdavörös			3000.—	600.—
13) 25 Kr.	szürkésibolya	200.—	60.—	200.—	60.—
	sötétibolya	350.—	70.—	350.—	70.—

Ujságbélyegek. Póstakürt jobbra (a 7. számu bélyeg tükörképe) könyvnyomás.

		A)		B)	
14)	1 Kr. halványvörös	4.—	1.20	10.—	2.50
	rózsaszinü	5.—	1.50	10.—	3.—
	téglavörös	10.—	4.—		

Ujságbélyeg teljes szalagon 30—40 koronára becsülhető.

A kétféle papiros megkülönböztetése csak legujabb keletü ugy, hogy még e téren nem rendelkezünk elegendő tapasztalattal. Felsorolásunk tehát esetleg módosulhat.

Önámitástól óvakodjunk a 15 krajcáros bélyeg szinénél. A közönséges szin sötétbarna. A barnás fekete válfaj majdnem teljesen fekete. A rozsdabarna 15-ös pedig *vöröses* barna, *vörösréz-szinü*. Felette ritka és nem tévesztendő össze az u. n. sárga papirosu 15-össel, mely a papir szinétől szintén vöröses árnyalatot nyer. Az igazi rozsdavörös 15-ös papirja *fehér*.

A papiros szine gyakran sárgás, sőt barnás, főleg a 15 és 25 krajcárosaknál valamint az ujságbélyegnél. Oka a sárgás, sürü enyv. Ily példányok kétszeres alapárat érnek. Az ujságbélyeg néha halványkékes vagy zöldes papiroson is előfordul, ugyancsak az enyvezés hatásaként. Végül a réznyomatos természetével járó okoknál fogva a 3 krajcáros bélyeg papirja néha halványzöldnek, az 5 krajcárosé rózsaszinünek, a 15-ösé szürkésbarnának látszik. Vegyi bomlás következtében pedig a 2 krajcáros bélyeg sárga szine elváltozik sötétbarnává, az ötös rendes szine majdnem feketévé, a 25-ös ibolyaszine pedig égszinkékké. Ilyen példányok is többszörös alapárat érnek.

A réznyomatos sorozat első készlete a régi vastag, kissé sárgásba játszó papiroson készült, csak a második készlet mutatja részben már ama bizonyos sima vékony, áttetsző, fehér papirost, amely a későbbi kiadásoknál szabállyá válik.

A kőnyomatos és réznyomatos bélyegek közti különbséget a praxisban játszva el lehet sajátitani, de szavakban leirni nehéz. A főkülönbség az, hogy a réznyomatosak halvány, elmosódott és durva rajzuak, szineik is tompák. A kőnyomatosak hátlapja sima, a réznyomatosokén azonban rendesen átvéső dik a bélyegrajznak egy része, főleg a nagy kör és a két kis kör. Természetesen utmutató a betüzés dátuma is. 1874-ben vétettek használatba nagy városokban, de főleg Pesten ama jellegzetes, duplakörös, helyes kis póstabetüzéseket, amelyek a későbbi betüzésekhez hasonlóan dátumhiddal birnak, fölötte s alatta pedig számos merőleges vonallal.

Ha tehát valamely bélyegen ilyen betüzés van, az csakis réznyomatos lehet.

A réznyomatosak eléggé tiszta képet adnak; mégis néha foltok találhatók a király fejképében vagy a háttérben. Ez lemeztisztátalanságok következménye. Különlegességgyüjtők ilyesmire is ügyelnek.

Rendkivül érdekesek azonban a kettősnyomások. Ily példányokon a rendes rajz mellett elmosódottan határozott megismétlődése látszik a rajznak. Aszerint, hogy jobban vagy kevésbbé van eltolva a másik kép, magas előszereteti ár érvényes, 100 K-tól fölfelé.

Párok, magasabb összetételü sávok, de főleg tömbök előszereteti árral birnak. Előbbiek az alapárak 1½—10-szeresét, tömbök 200 K-tól fölfelé.

A 25 krajcáros egész levélen itt is nagyon ritka. Megér vagy 500 koronát. A gyüjteményekben található példányok itt is jóformán kivétel nélkül póstautalványokról származnak.

Az eredetiektől eltérő szinü bélyegek próbanyomatok. Ezek közül főleg sötét olajzöld és szürkésfekete 5 krajcárosok fordulnak elő gyakrabban. Értékük 30—50 korona darabonkint.

Ujnyomatok.

Az 1871 és réznyomatu bélyegek eredeti lemezéről 1883-ban ujnyomat készült, még pedig fajtánkint 10.000 példány. Ezekből 6000 példányt elosztottak a világpóstaegyesület tagjai közt, a többi 4000-et pedig 1896-ban, a millenniumi kiállitás alkalmával a „kiállitás II.“ nevü alkalmi póstahivatalban névértéken kiárusitották a bélyeggyüjtőknek. 1883-ban csak a levélbélyegekről készült ujnyomat, 1895-ben pótlólag az ujságbélyegről is. — Póstai bérmentesitésre persze nem voltak érvényesek.

Az ujnyomatok lényegesen eltérnek az eredetiektől. Először is vékony, „kr“ vizjegyü papiroson készültek, amilyent akkortájt a forgalomban levő bélyegeknél használtak. Másodszor 9½-es keretfogazás helyett 11½-es sorosfogazást mutatnak; végül anilin szineket alkalmaztak, amelyek lényegesen eltérnek az eredeti bélyegek szinétől.

Manapság ezen ujnyomatok részben már értékesebbek és kereseltebbek az eredeti bélyegeknél. Áruk:

2 kr.	narancs		8.—
	citromsárga		8.—
3 „	füzöld		10.—
5 „	világoskarmin		18.—
10 „	világoskék		30.—
15 „	világosbarna		80.—
25 „	világosibolya		40.—
	Ujságbélyeg:		
(1 kr.)	téglavörös		120.—

1874. Uj rajz. Levélboriték hátlapja, rajta értékszám, fölötte Szt. István koronája, körösköril póstakürt, babér és tölgyfakoszoru. Réznyomás. Többféle fogazás.

15	2	krajcár	ibolya	70.—	5.—
16	3	„	zöld	100.—	3.—
17	5	„	vörös	30.—	1.25
18	10	„	kék	125.—	4.—
19	20	„	szürkészöld	800.—	6.—

Ujságbélyeg. Hasonló rajz, fogazatlan.

20	1	krajcár	téglavörös	5.— 2.50

Általános forgalomba csak 1875 januárjában kerültek e bélyegek, de már 1874 októbere óta gyüjtők megszerezhették a pesti főpóstán. 1874-es betüzéssel tehát nagy ritkaságok e bélyegek.

A papiros általában erős, vastag, sőt néha még csak nem is famentes ugy, hogy idők folyamán elsárgult. Ez az ugynevezett „sárgapapiros". Azonban vékony, fehér, átlátszó papirost is használtak. Ily bélyegek kb. 50 százalékkal ritkábbak.

Szinelteréseket felette gyakoriak és különlegességgyüjtőink végtelen „szinskálákat" állithatnak össze e bélyegekből. Legtöbbször chemiai folyamatok (fény, nedvesség, stb.) révén beállott szinelváltozásról van tulajdonképen szó. Néha olajtartalmu festéket használtak s ilyenkor a bélyeg egész felülete halványan vagy erősen szines. Főleg az 5 krajcárosoknál gyakori

ez. Ily példányok értéke kb. 5-szörös alapár. Fontosabb szineződések:

2 kr. rózsaszinü, vörösesibolya, kékesibolya, lila, acélkék.

3 kr. világoszöld, füzöld, kékeszöld.

10 kr. világoskék — acélkék — sötétkék — zöldeskék.

20 kr. szürke, zöldesszürke.

Két bélyegnél, még pedig az 5 krajcárosnál és az ujságbélyegnél szándékolt szineltérések szerepelnek.

Mindkét nevezett bélyeg eleinte téglavörös volt és csak utólag, tévedések elkerülése végett változtatták meg az 5 krajcáros bélyeget rózsaszinüvé, az ujságbélyeget pedig sárgává. Ezeknél aztán más is az érték.

5 krajcár	téglavörös	60.—	1.—
	rózsaszinü	30.—	—.80
1 krajcár	ujságb. téglavörös	5.—	2.50
1 „	„ kanárisárga	200.—	50.—
1 „	„ sárga	15.—	8.—

A kanárisárga szin nagyon ritka, óvakodjunk önámitástól.

T i p u s o k. Az 5 krajcáros bélyegnél két típus különböztethető meg. 1. A felső balsarok ivháromszöge e g y ivből áll, miként a 2, 3, 10 és 20 krajcáros bélyegeknél. 2. Az iv dupla, illetve egy teljes iven kivül párhuzamosan fölfelé halad egy másik, rövidebb, hirtelenül végződő iv, azonkivül a bal alsó háromszög csücse nyitott szögben végződik. Lemezkopás következtében sok esetben fehér foltok mutatkoznak a rajz egyes helyein, főleg a bélyeg négy sarkában. Lemeztisztátalanságok következtében pedig szines foltok is bőven találhatók, valamint szines sávok az egész bélyegen végig stb. stb.

A t i t k o s v é s n ö k j e l ezen, valamint az összes többi, levélboritékrajzu krajcáros bélyegkiadáson a „kir.“ szó „k“ betüjének két lába közt található szines pont alakjában.

U t á n v é s é s e k (vagy u t á n v o n a l k á z á s o k). A már emlitett kopott lemezeket takarékosságból az 1873-as „bécsi krach“-ot követő időkben nem cserélték ki ujakkal, hanem csak uj vonalakat vésettek a kopott helyeken. E vonalak többnyire szépen párhuzamosan, sürün egymás mellett készültek, de azért a bélyegen könnyen kivehetők már szabad szemmel is. Ezek az u. n. igazi utánvésések. Azonban néha csak hebehurgyán, hamarjában néhány kuszált hullámvonallal pótolták ki a hiányt, ezek az u. n. „cigánykarcok“.

Dessewffy Miklós gróf, valamint Weber Rezső berlini gyüjtő hosszu fáradtságos, több évre terjedő kutatások eredményeképen sávok és tömbök segitségével ujra összeállitották az iveket és megállapitották az összes utánvésések helyét. Eme filateliánkban páratlanul álló kutatások eredményét néhai Payer Béla min. tanácsos monografiája nagyitott ábrákban örökiti meg. — Az átlaggyüjtő elégedjék meg minden értékből egy-egy jellegzetes utánvéséssel és cigánykarccal. Utánvésések értéke kb. 5—10-szeres alapár, cigánykarcoké 10—20-szoros alapár. Utánvésések és cigánykarcok az 1881-es bélyegeken is találhatók, ujságbélyegeken azonban sohasem. Használatlan állapotban rendkivül ritkák!

Utánvésés.

Cigánykarc.

Képoldali duplamnyomások valamennyi értékeknél ismeretesek és felette ritkák.

Fogazás. Az 1874-es bélyegek rendes fogazása tizenhármas soros fogazás, mely 12½ és 13½ közt változik. Már ritkább a 11½ és sorosfogazás. Legritkább azonban a 9½-es keretfogazás, hasonlóan az 1871-es bélyegekéhez. Ebből csak néhány 3 és 5 krajcáros példány ismeretes, e fogazás tehát csupán kisegitő jellegü volt. Van azonkivül 11½:13-hoz *) és 13:11½-hez, vagyis vegyes fogazás, sőt olyan is, hogy három oldal 11½, egy pedig 13. Utóbbiak 2—3-szor oly ritkák, mint a rendes vegyes fogazások. A 9½-es 3 és 5 krajcárosok hozzávetőleg 1500 K-t érnek darabonkint, a többi válfaj értékét pedig a következőkben adjuk:

	11½		13		11½:13		13:11½	
2 kr.	75.—	7.50	70.—	5.—	—	18.—	—	25.—
3 kr.	200.—	10.—	100.—	3.—	—	25.—	—	12.—
5 kr.	100.—	1.50	30.—	1.25	—	7.50	—	20.—
10 kr.	175.—	10.—	125.—	4.—	—	20.—	—	20.—
20 kr.	1500.—	75.—	800.—	6.—	—	125.—	—	30.—

*) Ami azt jelenti, hogy a bélyeg felső és alsó széle 11½-es, a két oldal pedig 13-as fogazást mutat.

A 11½:13 és 13:11½-es fogozatoknál betüzetlen példányok árát azok ritkasága miatt nem lehet pontosan megállapitani.

A 11½-es fogazásból két válfaj létezik: a) kis lyukak, tompa, széles fogak, b) nagy lyukak, hegyes, keskeny fogak. Utóbbi válfaj ritkább.

Minthogy a fogazás nagyon felületesen történt, mindenféle rendkivüli alaku bélyeget találhatunk. Vannak keskeny, de nagyon hosszu példányok, viszont széles, de rövid, végül mind a négy irányban rendkivül nagy és rendkivül kis példányok. Ily érdekességeket érdemes eltenni. Nagyon gyakran azonban épen ilyen példányokból csinálják a hamis 11½-es, 9½-es vagy kevert fogazást, sőt levágják az öszes fogakat és fogazatlanként kinálják fel az ilyen példányokat. Pedig fogazatlanul határozottan nem léteznek, ilyen összefüggő párok u. i. eddig nem váltak ismeretessé.

Mindez áll a következő 1881-es kiadás bélyegeiről is.

Rendkivül érdekesek és becsesek azonban az egykoru boritékok hasonló rajzu értékjegyei kivágva és más boritékra bélyeg helyett felragasztva. Ilyeneknél a rajzban lévő boriték dombornyomásu.

1881. Azonos rajz, de vékony vizjegyes papiros: „Kr“ tojásidomokban, többféle fogazás.

21	2 kr. ibolya	1.50	—.10
22	3 kr. zöld	1.50	—.10
23	5 kr. rózsaszin	10.—	—.05
24	10 kr. kék	5.—	—.08
25	20 „ szürkészöld	20.—	—.80

Ujságbélyeg. A 20-as számu bélyeggel azonos rajz, vizjegy „Kr“ tojásidomokban. Fogazatlan.

26	1 kr. narancs	1.—	—.30

E kiadást a póstai rendeletek tára nem emliti meg, mert a rajz nem mutat változást.

A papiros vékony és legtöbbször erősen áttetsző. Nagyon áttetsző példányok keresettek és kb. az alapár ötszörösét érik.

A bélyegek szine rendkivül változékony. A 2 krajcárosnál sötétibolyától halványliláig minden elképzelhető árnyalat előfordul. Szinelváltozás révén pedig szép acélkék példányok is találhatók. A 3 krajcáros sárgás-, fakó- vagy kékeszöld. Az 5-ös rózsaszinü, anilinvörös vagy téglavörös, utóbbi a legritkább árnyalat. A 10-es világos vagy sötétkék, a 20-as szürkészöld vagy szürke.

A vizjegy ivvizjegy, vagyis egymásba kap-

csolódó tojásdadokból alakul, amelyek közepén a „Kr' betük (krajcár) láthatók. A kr. betük és az őket körülzáró tojásidomok mindig fekvő helyzetüek az ivben, s igy a bélyegekben is. Egy-egy bélyegben mindig csak egy részlete látható a vizjegyrajznak. Az 1881-es bélyegeken a vizjegy rajza kétféle:

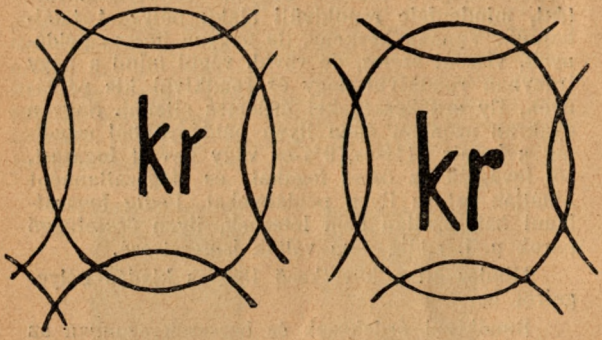

I. II.

I. 1881-től 1887-ig, amig a bélyegpapiros és annak vizjegye Nagyszlaboson készült a tojásidomok magassága 37, szélessége pedig 33 mm. volt, a „k" betü pedig 13 mm, az „r" végül 9 mm magas.

II. 1887-től kezdve a magyar bélyegek papirosának gyártásával a fiumei Smith és Meynier cég lett megbizva, mely uj vizjegyhengereket volt kénytelen készittetni, minthogy a Nagyszlabosból elküldött hengerek használhatatlan állapotban érkeztek meg Fiuméba. A vizjegy rajza ép azért némileg eltérő, amennyiben a „k" betü jóval magasabb, t. i. 15 mm., azonkivül az „r" vége bunkósabb.

A két tipust némi gyakorlattal könnyü megkülönböztetni. A II. tipus valamivel ritkább.

Mindkét tipusnál a különlegességgyüjtő számos egyéb körülményre szokott még figyelni. Előre kell bocsátanunk, hogy, bár minden vizjegyrajz szabályszerint csupán elülről látható ugy, ahogy azt tervezték, mégis hátulról szokta a legtöbb gyüjtő azt keresni, mert átnézetben és ránézetben egyaránt főleg pedig benzinnel való keresésnél csakis a bélyeg szintelen hátlapján szokott a vizjegy tisztán megjelenni. Ép ezért mi is, — ha ezentul a „kr." vagy később a korona állásáról lesz szó, mindig ugy fogunk erről irni, ahogy az a bélyeg h á t l a p j á n, nem pedig szines oldalán látható.

Az 1881-es kiadás mindkét vízjegytípusánál a kr. betük négyféle állását különböztethetjük meg, t. i.:

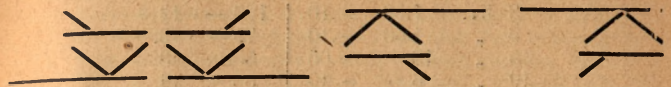

Ezek közül az első rendes állású, a harmadik fordított, a második rendes állású tükörkép, a negyedik pedig fordított állású tükörkép. A négy válfaj kb. egyformán gyakori.

Néha az r betü kampója vagy az egész r vagy a k betü vagy a tojásdad keret egyik-másik része (dróttörés folytán) hiányzik. Ily példányok többszörös alapárat érnek, de legalább 3 koronát.

A fogazás. Hasonlóan az előző kiadáshoz, itt is ötféle fogazati főválfaj különböztethető meg. Azonban itt már fésüs fogazással is találkozunk. Fésüs fogazás az, amikor egy fésü alaku tüléc egyszerre, egy csapásra a bélyeg három oldalát fogazza ki, igy:

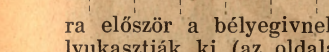

Soros fogazás ellenben az, ha a tük egycsapásra először a bélyegivnek összes merőleges sorát lyukasztják ki (az oldalakat), egy másik csapásra pedig az összes vizszintes sorokat (vagyis a bélyegek felső és aló részét). A fésüs fogazás mindig szabályosra fogazza ki a bélyegek sarkát a sarokfogak teljesen épek, mig a soros fogazásnál a likak legtöbbször szabálytalanul találkoznak egymással, ami által a bélyegek sarka szabálytalan lesz, ugy, hogy sok esetben a sarokfogak vagy teljesen hiányzanak, vagy csonkák. E különbségeket minden gyüjtőnek ismernie kell, hogy már puszta ránézéskor azonnal tisztában legyen azzal, hogy valamely példány fésüs vagy soros fogazásu-e.

Az 1881-es bélyegeknél tehát egyféle fésüs fogazás és négyféle sorosfogazás található.

A fésüs fogazás 12:11½-hez, vagyis a vizszintes oldalaknál 12, a függőlegeseknél 11½ fog esik 2 cm-re. Értéke:

2 kr.	1.50	—.10
3 kr.	1.50	—.10
5 kr.	12.—	—.05
10 kr.	6.—	—.10
20 kr.	20.—	—.60

A sorosfogazásu fajták értéke: a) 11½, b) 13, c) 11½:13, d) 13:11½.

	a)		b)	
2 Kr.	1.50	—.10	100.—	12.—
3 „	1.50	—.10	75.—	16.—
5 „	12.—	—.05	50.—	8.—
10 „	6.—	— 10	80.—	14.—
20 „	20.—	—.60	180.—	20.—

	c)		d)	
2 Kr.	150.—	7.50	150 —	20.—
3 „	100.—	25.—	80.—	10.—
5 „	95.—	9.—	150.—	20.—
10 „	80.—	15.—	80 —	15.—
20 „	225.—	50.—	300.—	30.—

Oly kevert fogazásu példányok, amelyeknél 3 oldal egységes (pl. 11½) fogazásu és csak a negyedik oldal eltérő (pl. 13) fogazásu, kb. négyszeres értékkel birnak.

Rajzbeli tipusokról itt szándékosan utoljára emlékezünk meg, mert ujabb kutatások eredményeként fontos megfigyeléseket közölhetünk. Az 1881-es bélyegek ugyanis nyilvánvalóan kétféle lemezről készültek. Az egyik, korábban használt lemez rajzai tiszták, a sarokháromszögek határozott körvonaluak, a bélyegképen látható finom vizszintes árnyalási vonalak tisztán kivehetők. A második lemez bélyegrajzai határozatlanok, elmosódottak, az ivháromszögek körvonalai alig látszanak, a vizszintes vonalkázás egybefut. A különbségek szembeötlők. Egyébként a második lemezről készült bélyegeknél csakis 12-es fésüsfogazást találunk, a többi fogazati válfajt már nem. Végül határozottan mások az ilyen bélyegek szinei is. A 2 krajcáros mindig fakólila, sohse élénkibolyaszinü; a 3 krajcáros fakó-kékeszöld, sohse élénkzöld; az 5 krajcáros karminpiros, sohse megyszinü, anilinpiros vagy téglavörös; a 10 krajcáros fakókék, sohse élénk- vagy sötétkék; a 20 krajcáros fakó-zöldesszürke. Az első, tisztarajzu lemezeket 1874-től körülbelül 1883-ig használhatták, a kr. vizjeggyel kapcsolatban tehát csak mintegy 2 évig; ezen első lemezek azok, amelyeket utánvésésekkel igyekeztek javitgatni. Utóbb azonban mégis csak uj lemezeket készitettek, amelyeket aztán 1883-tól 1888-ig használtak, tehát 5 éven keresztül, azért a második lemezről készült példányok sokkal közönségesebbek is.

Ami az 5 krajcáros bélyeg tipusát illeti, itt már csak II. tipussal találkozunk vagyis a bal

felső ivháromszög ive dupla. Ezzel kapcsolatban fel kell emlitenünk azt is, hogy a 2 krajcáros bélyegből is gyakoriak oly példányok, amelyeknél hol a jobboldali, hol a baloldali ivháromszög ive kettős, csakhogy itt hiányzik a II. tipusu 5 krajcáros másik jellegzetessége: az alsó bal ivháromszög jobboldali sarka nem nyitott, hanem zárt. Ugyancsak a 2 krajcáros bélyegből láttunk oly példányokat is, ahol az ivháromszögek egyenesvonalu befogói duplán látszanak, egyszer halványan s mellette párhuzamosan élesen. A 3, 10 és 20 krajcáros értékeknél mindezeket még nem volt módunkban megfigyelni. Valószinü, hogy a vésnök eleinte csak halványan jelezte a körvonalakat, majd, mikor azokat élesen kihuzta, a végleges vonalak már nem fedték teljesen a vázlatot. Nyomtatáskor azonban mindkét vonal láthatóvá vált. Hangsulyozzuk még azt, hogy utánvésésekről itt nem lehet szó. Inkább nagyon tiszta rajzu bélyegeknél találkozunk ily kettős vonalakkal, amely példányok korai levonatok lehettek, amikor a lemezek még nem voltak kopottak, még kevésbé javitottak.

A legérdekesebb azonban az, hogy ugy az 5 krajcáros bélyegnek II. tipusa valamint az imént jelzett rendellenes rajzu 2 krajcárosak végleg megszünnek az általunk jelzett uj, végleges lemezeknek 1883-ban történt használatba vételével. Ettől kezdve már csak elmosódott körvonalu ivháromszögekkel találkozunk, amelyeknek ivei már sohse kettősek.

Ujságokmánybélyegek. Az I. és II. számu bélyegekkel azonos rajz, de kr. vizjeggyel tojásidomokban; fogazatlan.

V. 1 kr. kék 1.50 —.50

VI. 2 kr. barna 4.— 1.50

Ezen kiadás 1 kr.-os bélyegénél a kr. betük nagyobbak, mint az 1868-as kiadásu (I. számu) 1 kr.-os bélyegnél. Azonkivül a bélyegrajz bal alsó sarkában fehér folt látható, amely az I-es számu bélyegnél nincs meg.

Minthogy e bélyegek négyzetalakuak, a kr. vizjegy álló és fekvő lehet. (A levélbélyegeknél tudvalevőleg kizárólag csak fekvő). Az álló kr. vizjegyü példányok szine mindig halványkék, a fekvő kr. vizjegyüeké mindig sötétkék. Természetesen mindkét helyzetben forditott és tükörképvizjegy is előfordul, összesen tehát nyolcféle vizjegyválfaj.

1888—98. Hasonló rajz, de könyvnyomás. A számjegy külön rá van nyomtatva a boritékra, még

pedig fénylő fekete, az 1 és 3 forintosoknál pedig piros szinben. Az 1 kr. levél- és ujságbélyegek kivételével a többi bélyegek képoldalán finom merőleges alapvonalak huzódnak végig. A vizjegy: „kr.“ tojásdadalakokban. A fogazás a) 12/11½-es fésüs vagy b) 11½-es soros fogazás.

27. 1 kr. szürkésfekete.

			a)		b)	
A)	az 1-es külön benyomva		50.—	3.50	40.—	4.—
B)	az 1-es a bélyegrajzzal együtt benyomva		1.50	—.15	2.50	—.80
28	2	„ lila	2.—	—.20	25.—	5.—
29	3	„ zöld	2.—	—.20	25.—	5.—
30	5	„ piros	9.—	—.05	25.—	2.50
31	8	„ narancssárga	40.—	—.80	45.—	—.80
32	10	„ kék	6.—	—.25	50.—	3.—
33	12	„ halványbarna	75.—	—.50	90.—	6.—
34	15	„ megypiros	40.—	—.15	75.—	1.—
35	20	„ szürke	10.—	—.80	75.—	10.—
36	24	„ vörösesibolya	70.—	—.50	70.—	6.—
37	30	„ sötétzöld	50.—	—.30	75.—	3.—
38	50	„ téglavörös	120.—	1.20	150.—	10.—
39	1	frt. ezüst	300.—	3.—	400.—	1.80
40	3	„ arany			50.—	12.—

Fenti bélyegek közül az 5 krajcáros csak 1891-ben, a 2, 3, 10 és 20 krajcárosak pedig csak 1898-ban jelentek meg.

Számjegyeltérések. Az 1 krajcáros bélyeg első példányszáma ugy készült, hogy az értékszámot külön, fekete szinben nyomtatták az egyébként kész bélyegrajzba, ép ugy, mint az összes többi bélyegeknél. Minthogy azonban a bélyegrajz maga is majdnem fekete, már a második szállitmány ugy készült, hogy a boriték keresztvonalait közepütt áttörték és oda beékeltek egy 1-est; itt tehát az értékszám már a bélyegrajzzal egyszerre nyomódott. Az első válfaj természetesen ritkább. Arról ismerhető meg, hogy az egyes vastagabb és fénylően fekete, ami által elüt a bélyegrajz szürkésebb szinétől; a másik válfajnál az egyes szine teljesen azonos a bélyegrajz szinével, tehát inkább szürkésfekete, sohse fénylően fekete. Azonkivül az egyes mellett kétoldalt tisztán kivehető, hogy a levélkereszteződés át van törve. Végül az első tipusu egyes körvonalai határozottak s rendesen a bélyeg hátlapján is láthatók, mig a második tipusu egyes körvonalai elmosódottak, sohse élesek és sohse vésődnek át a bélyegen.

A számjegyek rajza e sorozat egyéb értékeinél is néha eltérést mutat. Igy főleg az öt krajcáros bélyeg ismeretes háromféle ötössel:

a) Az ötös vékony vagy vastag, zászlója ½—¾ mm széles és erősen fölfelé hajlik.

b) Az ötös zászlaja 1 mm széles, hosszabb és szinte fölfelé hajló.

c) A zászló majdnem vizszintes és nem hajlik fölfelé. A három válfaj egyformán gyakori.

A külön benyomtatott egyesnél a számjegy átlag háromféle vastagságu: ¼, ½ vagy¾ mm, ami szabad szemmel is kivehető. Az első és utolsó fajta ritkább.

A 10 krajcárosból oly példányok is akadnak, melyeknél az egyes részlegesen kihagyó, vagyis látszólag egy hajszálvékony és egy ezzel párhuzamosan haladó vastagabb vonalból áll.

A 12 krajcárosnál a számjegy vagy ½ mm, vagy ¾—1 mm széles.

A 15 krajcárosnál két tipus különböztethető meg:

a) Az egyes 1 mm széles és az ötöstől kb. 1¼ mm-nyire van.

b) Az egyes ½ mm széles és az ötöstől majdnem 2 mm-nyire van.

Az 1 forintosnak értékjelzése vagy téglavörös vagy karmin. Két számjegytipus különböztethető meg:

a) Az egyes ¾ mm széles és a „frt"-tól 1¾ mm-nyire van.

b) Az egyes csak ½ mm széles és a „frt"-tól 2¼ mm-nyire van.

A l e v é l k e r e s z t e z ő d é s. Vannak olyan példányok, amelyeknél a levélkereszteződés a számjegy f ö l ö t t halad el, ami főleg a sárga 8 és téglavörös 50 krajcárosnál tisztán kivehető. E tünemény eredetét egyesek azzal magyarázzák, hogy a rendes nyomtatási folyamattól eltérőleg először a számjegyet nyomtatták és csak azután a szines bélyegképet; mások szerint a fénylő fekete számjegyek szine néha nem fogott ott, ahol a szines levélkereszteződés mélyebb barázdát szántott. Ily példányok az alapár 2—3-szorosát érik.

E l t ó l t s z á m j e g y e k valamennyi értékből ismeretesek, de eléggé ritkák, ha az eltolódás nagymérvü.

Á t ü t ő n y o m á s o k előfordulnak, de csak akkor becsesek, ha a bélyeg hátlapján tisztán kivehető a szines rajz. Szép tiszta átütéseket tapasztalunk főleg az 1 krajcáros bélyegnél. (5—6 k.) A számjegyek gyakran külön átütnek és fekete nyomokat hagynak a bélyeg hátlapján.

S z i n b e l i e l t é r é s e k. Jóformán vala-

mennyi értékből érdekes szinbeli eltérések találhatók. A legfeltünőbbek ezek: 1 krajcáros sötétszürke, szürkésfekete; 2 kr. lila, vöröses és kékes ibolya; 8 kr. halvány-sárgásnarancs, vöröses narancs; 50 kr. téglavörös, barnásvörös. A szineződésre azonban nagyon lényeges befolyást gyakorol az Az alapvonalkozás szine és sürüsége. E tekintetben száznál több válfajt állithat össze a különlegességgyüjtő. Ha 1 cm-re 29 vonal esik, akkor durva vonalkázásról beszélünk, ha 34—36 vonal, akkor finomról. A 2, 3, 10 és 20 krajcáros értékek vonalkázása kivétel nélkül finom és halavány. Rendkivül ritka eset az, ha a bélyeg vagy egyáltalán nem, vagy részben nincs vonalazva. Ily példányok értéke 100—500 K-ig terjed. Rédey Miklós főkapitányhelyettes gyüjteményében viszont oly 3 frt-os bélyeg van, amelyről hiányzik a bélyegkép. Pedig betüzött példány!

Fogazatlan példányok a 2 és 5 krajcáros, valamint a 3 forintos értékekből ismeretesek, de ily állapotban soha póstai forgalomba nem kerültek. 1908 körül kerültek a bélyegpiacra Székula Béla révén és ma már biztos, hogy kiselejtezett ivekről van szó, amelyeket a m. kir. államnyomdából elemeltek. Mindazonáltal a 2 és 3 krajcárosokért 20—30 koronát, a 3 forintosért 200—300 koronát kérnek a mai tulajdonosok. Természetesen csak használatlan állapotban ismeretesek és aki gyüjti, összefüggő párokat szerezzen be, ne egyes darabokat.

Hamisitott fogazás, még pedig 11½:13-hoz található néha a 8, 10, 24 és 30 krajcáros értékekből, de e hamisitványok alig láthatók manapság a bélyegpiacon.

A vizjegy azonos az előző kiadás második vizjegytipusával. A kr. természetesen itt is oldalt fekszik a bélyeg álló alakjához képest és itt is négyféle helyzetet különböztethetünk meg, miként az előző kiadásnál.

Rendellenességek. A nyomdai selejtezésből törvénytelen uton mindenféle kuriózum került a bélyegpiacra, igy bélyegek két vagy több számjeggyel, forditott, fekvő vagy tete beche állásu számokkal, a bélyeg hátlapjára nyomott számokkal, a hátlapra nyomtatott alapvonalkázással, kettősen vagy többszörösen nyomott, elkent festékü, kétoldalt nyomott, más szinben előállitott, olajos nyomásu, szinfoltos stb. példányok. Ilyesminek előszeretett ára van.

1898. VIII. 1. Eddigi minta, de uj vizjegy: Szt. István koronája egymásba kapcsolódó tojásidomok-

ban. a) 12/11½-es fésüs, vagy b) 11½-es soros fogazás.

			A)		B)
41	1 kr.	szürkésfekete	1.—	—.60	— 10.—
42	2 „	ibolya	25.—	—.40	— 18.—
43	3 „	zöld	15.—	—.40	— 15.—
44	5 „	piros	7.50	—.20	— 10.—
45	8 „	narancs	50.—	1.50	— 160.—
46	10 „	kék	5.—	—.40	— 10.—
47	12 „	barna és zöld	150.—	1.—	— 140.—
48	15 „	piros és kék	5.—	—.30	— 10.—
49	20 „	szürke	45.—	2.—	— 160.—
50	24 „	barnásibolya rózsaszín	7.50	1.50	— 150.—
51	30 „	zöld és barna	60.—	—.60	— 70.—
52	50 „	téglavörös	75.—	1.80	— 120.—

használatlan 11½-esek csak néhány példányban ismeretesek. Pontos árak nem adhatók.

Ujságbélyeg. Eddigi minta, változott vizjegy.

53 1 kr. narancssrága 2.50 —.50

Ujságokmánybélyegek. Eddgi rajz, változott vizjegy.

V. 1 krajcár kék 1.50 1.—

A vonalkázás e kiadásnál vékony és halvány.

Szinbeli és számjegyeltérések itt alig találhatók.

A vizjegy 47—49 mm magas és 42—45 mm széles tojásalaku idomokból áll, bennük Szt. István koronája balra- vagy jobbradőlt kereszttel, aszerint, hogy rendes vagy tükörképvizjegyről van-e szó. A korona mindig oldalt fekszik, még pedig vagy jobb,vagy baloldali oldallapján, sohasem álló helyzetü. E vizjegyállások kb. egyformán gyakoriak.

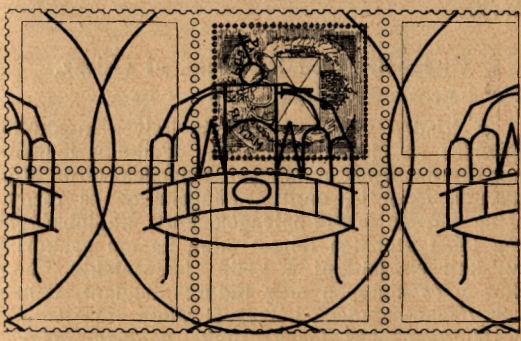

Fogazatlanul az 1, 2, 3 és 5 krajcáros ér-

tékek ismeretesek. Eredetük azonos az előző kiadásu vágottakéval. Értékük 20—30 K. darabonkint.

1899. augusztus. Azonos minta, hasanló vizjegy, de a korona rajza más és nem tojásidomokba, hanem szabályos körökbe van zárva. Azonkivül a körök metszési felületei közt támadt kör-négyszögekben szabályos távolságban hol csillagalaku idom, hol egy a papirminőséget jelző római IV (tükörképben VI) látható. Ez az u. n. gyári jegy. A fogazás itt is vagy a) fésüs 12/II½, vagy b) soros 11½.

		a)		b)	
41a	1 krajcár szürkés-fekete	12.—	2.—	—	60.—
42a	2 krajcár lila	12.—	2.50	—	25.—
43a	3 krajcár zöld	20.—	5.—	—	20.—
		a)		b)	
44a	5 krajcár piros	25.—	1.50	—	35.—
45a	8 krajcár narancssárga	125.—	18.—	—	10.—
46a	10 krajcár kék	50.—	5.—	—	175.—
47a	12 krajcár barna és zöld	200.—	25.—	?	?
48a	15 krajcár megypiros és kék	150.—	3.—	?	?
49a	20 krajcár szürke	5.—	10.—	?	?
50a	24 krajcár barnásibolya és rózsaszin	300.—	35.—	?	?
51a	30 krajcár zöld és barna	7.50	15.—	?	?
52a	50 krajcár téglavörös	6.—	15.—	?	?

használatlan 11½-esek eddig jóformán ismeretlenek.

Ujságbélyeg, eddigi minta, uj vizjegy.

53a	1 kr. narancssárga	50.—	10.—

E kiadás megismerése és helyes megkülönböztetése az előbbi kiadástól, egyike a legnehezebb kérdéseknek a magyar bélyegek terén. Ugy vagyunk ezzel is, mint a kőnyomatos és réznyomatos Ferenc József-bélyegek közti különbséggel; nem lehet szabatos leirást adni, hanem gyakorlatban kell elsajátitani a kellő ismereteket, hogy gyorsan és könnyen meg tudjuk mondani, 1898-as vagy 1899-es kiadásu bélyegről van-e szó.

Mindenekelőtt igyekezzünk egy-egy négyestömbre vagy legalább párra, sávra szert tenni

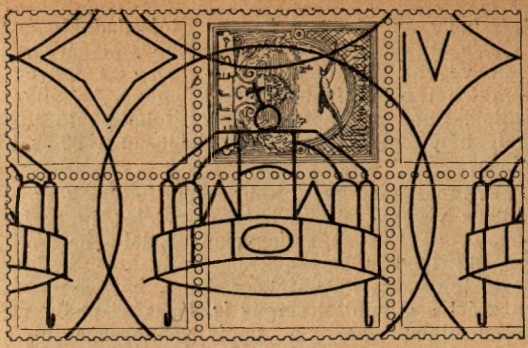

mindkét kiadásból. Az 1898-as bélyegek ma még eléggé gyakoriak, főleg összefüggő ujságbélyegek akadnak még bőven. Az 1899-esek már ritkák, de ezek helyett bármely 1900-as filléres érték is megfelel, mert e bélyegek vizjegye teljesen azonos az 1899-es kajcáros kiadás vizjegyével. A kétféle vizjegyet tartalmazó tömböt tegyük fényérzékeny papirra fényképező rámába, s tegyük ki a napnak. Ezáltal a vizjegyvonalak határozottan, sötéten láthatókká lesznek a fényérzékeny papiron. (Igy járunk el egyébként mindig, ha sem szabad szemmel, sem benzinnel valamely bélyeg vizjegyét nem tudjuk megállapitani.) A kétféle vizjegyet aztán pontosan tanulmányozzuk. Csakhamar rá fogunk jönni arra, hogy a kétféle koronarajz sok részletben lényegesen különbözik egymástól. Az 1898-as korona süvege (felső része) nincs elválasztva az alsó résztől, az 1899-es korona alsó része ellenben kiszögel, szélesebb a felső résznél. Az 1898-as korona jobb és bal oldali két oldallemezkéje egyenlően széles; ezzel szemben az 1899-es koronánál a külső lemezkék sokkal keskenyebbek a belsőknél. Az 1898-as korona háromszögalaku lemezkéje magas és keskeny, az 1899-esé alacsony és széles. Az 1898-as koronának felső két oldalvonala felül majdnem összeér, az 1899-es koronáé messze van egymástól. A felsorolt részletek egyike vagy másika feltétlenül látható minden egyes bélyegen. Csak meg kell szokni, később játszva fogunk különbséget tenni köztük.*)

*) Ábráinknak sajnos két rajzbeli hibája van. Először valóságban nincs különbség a korona két alsó kampója közt; az 1899-es koronának két szélső oldallemezkéje pedig valóságban nem magasabb a belsőknél.

Azt, hogy az 1898-as korona tojásdadokba, az 1899-es ellenben szabályos körökbe van zárva, ne igen vegyük figyelembe; ezt egyes bélyegen nem lehet megkülönböztetni. Ellenben, ha akár a csillag, akár a IV vagy a VI feltalálható valamely bélyegen, ugy az egész biztosan 1899-es kiadásu!

Vannak még más, külső ismertetőjelek is. Az 1898-as vizjegy mindig határozott, éles, tiszta körvonalu, az 1899-es vizjegy elmosódott, határozatlan. Az 1898-as bélyegek papirosa erős, kemény, tiszta fehér, az 1899-eseké vékony, hártyaszerü és ép ezért a gummitól sárgás is, fogazása pedig rendesen hibás, mert a papir vékonysága folytán sokkal hamarább sérültek meg a fogak. Végül az 1898-as bélyegek képe tisztább, alapvonalkázása vékonyabb és sürübb, mint az 1899-eseké.

A korona természetesen az 1899-es vizjegynél is vagy bal, vagy jobb élén fekszik, sohsem álló helyzetü. Eszerint kétféle válfajt különböztetünk meg, aszerint pedig, hogy a korona keresztje balra vagy jobbra dől-e, ujabb 2—2 válfajt, összesen tehát négyet.

A csillag és a IV (tükörképben VI) minden negyedik teljes vizjegyidomban megismétlődik, tehát egy-egy százasiven többször is előfordul. Oly példányok, amelyeken tisztán kivehetők e gyári ellenőrzőjegyek, az alapár 3—5-szörösét érik, de legalább 5 koronát.

Az 1899-es kiadás tulajdonképen szükségkiadás, mert oly papiroson készült, amelyet már a rákövetkező filléres (turul-) kiadásnak szántak. összesen csak 3—4 hónapig volt forgalomban és azért oly ritka, főleg 11½-es soros fogazásban. Utóbbiból eddig csak az 1, 2, 3, 5, 8 és 10 krajcárosakat ismerjük, de jónevü szakértők (t. k. Erdődi dr.) állitása szerint a 12, 15, 20, 24 és 30 krajcárosak is előfordulnak 11½-es fogazásban. Ezek, ha tényleg léteznek, természetesen felette ritkák és darabonkint több száz koronára becsülhetők.

Ujságokmábélyegeket az 1899-es vizjeggyel eddig nem ismerünk.

Rédey Miklós legujabb tanulmányában felemlit egy 1898-as vizjegyü összefüggő 10 krajcáros párt, amelynek vizjegyében VI-os (elülről nézve IV-es) van!

1900. Uj rajz. A filléres értékek az Alföldet s fölötte a turult ábrázolják, a koronásokon pedig Ferenc József király mellképe látható. Vékony, szinátereszto papir; vizjegy: Szt. István koronája

körökben, csillag és IV (illetve tükörképben VI) a) fésüs fogazás 12/11½ vagy b) soros fogazás 11½.

		a)		b)	
54	1 fillér szürkésfekete	1.—	—.20	—	40.—
55	2 fillér sárga	2.—	—.15	—	30.—
56	3 fillér narancs	1.—	—.15	—	5.—
57	4 fillér ibolya	1.—	—.30	—	3.—
58	5 fillér zöld	7.50	—.15	—	3.—
59	6 fillér barnásibolya	1.—	—.25	—	4.—
59a	6 fillér barnás rózsaszín	2.—	—.30	—	7.50
60	6 fillér sárgásoliv (1901)	35.—	2.—	—	45.—
61	1 fillér barnásoliv (1902)	20.—	—.50	—	12.—
62	10 fillér karminrózsa	10.—	—.10	—	15.—

		a)		b)	
63	12 fillér ibolya (1904)	5.—	1.50	—	40.—
64	20 fillér sötétbarna (1901)	7.50	—.30	—	40.—
65	25 fillér kék	10.—	—.40	—	15.—
66	30 fillér világosbarna	60.—	—.20	—	100.—
67	35 fillér vörösesibolya (1901)	12.50	—.40	—	50.—
68	50 fillér karmin	7.50	—.80	—	40.—
69	60 fillér olajzöld	125.—	—.30	—	120.—
70	1 K barnásvörös	100.—	—.40	—	20.—
71	2 K szürkéskék (1901)	375.—	10.—	—	150.—
72	3 K kékeszöld	70.—	5.—		
73	5 K barnáslila (1901)	35.—	8.—	—	180.—

Használatlan 11½-esek ára pontosan meg nem állapitható. Teljes sor kb. 6000 K-ért kapható.

Ujságbélyeg. Uj rajz, Magyarország u. n. nagy cimere.

74 (2 fillér) narancssárga 1.50 —.30

A bélyegek papirosa vékony, sok esetben át-

tetsző. Husz évi fekvéstől az enyvezés hatása következtében a legtöbb használatlan példány papirosa sárga.

A levélbélyegek nyomása két menetben történt, először a bélyegrajz készült, aztán a fekete számjegy. Ennek következtében a számjegy gyakran eltolt, ami a turulos bélyegeket végig, 1916-ig jellemzi. Lemezkopás és erős szinezés folytán elvétve erősen packás, elkent a bélyegrajz. Főleg a finomabb részletek, mint pl. az Alföldet jelző számos parányi vizszintés vonalak összefolynak, ugyanugy a korona és a babér meg tölgyfalevelek. A fekete számjegyek néha a bélyegen átütnek s hátlapján is láthatók. A fillér szóban néha az „é"-ről hiányzik az ékezet, vagy az egész „i" betü.

Az 1900-as kiadás bélyegei az első magyar bélyegek, amelyek ivszélekkel kerültek fogalomba. Ezen ivszéleken a mellette, illetve alatta levő tizessor összértéke van megadva, de láthatók kalendárumjegyek is, pl. telihold (arccal!), félhold stb.; ezeknek rendeltetésével sajnos máig sem vagyunk tisztában, bár a most forgalomban levő bélyegeknél is feltalálhatók.

Szinbeli eltérések. Az 1900-as kiadás legtöbb értéke egymástól erősen eltérő szineződésekben ismeretes. Az 1 filléres szürke, fekete, sőt szürkésibolya. A 2 filléres aranysárga, kanárisárga vagy citromsárga. A 3 filléres sárgásnarancs vagy vörösesnarancs. A 4 filléres kékesibolyától palakékig számos válfajban fordul elő. Az 5 filléres sárgászöld, szmaragdzöld vagy füzöld. A 6 filléres első szine barnásrózsaszin volt, később barnásibolya, csokoládébarna, majd hirtelen sárgásoliv s végül olajbarna, olajzöld lesz. A 10 filléres karmin, piros, rózsaszinü. — A 10, 35 és 50 filléres bélyegek szine meleg vizben oldódik.

A kétféle fogazás közül a fésüsfogazás a rendes, a 11½-es sorosfogazás pedig csupán kisegitő jellegü és miként árainkból is látható, eléggé ritka. Egyedül a 3 koronás nem fordul elő sorosfogazásban. Az 1, 2, 3, 5, 10, 20, 30 filléres és 2 koronás értékekből ismerünk fogazatlanul összefüggő párokat, az 1, 2, 3, 5, 6 (baránsibolya) 10, 20, 25 filléres, 1 és 3 koronás bélyegekből fogazatlan példányokat. Mindkét válfaj azonban tisztázatlan eredetü és csupán használatlan állapotban fordul elő. Kifejezetten hamisitott fogazások a következők: 11½: 13½-hez a 6, 10 és 12 filléreseknél és 11½: 15-höz a 2, 3, 4, 6, 20, 25, 50

60 f. és 1 koronásaknál. A bélyegpiacon ezekkel ma már nem találkozunk.

A vizjegy azonos az 1899-es kiadású krajcáros bélyegek vizjegyével, vagyis Szt. István koronája egymásba fonódó körökben. A korona természetesen itt is mindig bal vagy jobb oldallapján fekszik, sohsem álló helyzetü. A korona keresztje balra vagy (tükörképben) jobbra dől. Összesen tehát négyféle vizjegyállás lehetséges. A gyárijegyek (csillag, IV vagy VI) itt is megvannak és eléggé gyakoriak, ugy, hogy csak 2—3-szoros alapár számitható értük.

Az ujságbélyegeken gyakran u. n. előzetes lebetüzéseket találunk. A fővárosi napilapoknak meg volt ugyanis engedve, hogy a cimszalagjaikra ragasztott bélyegeket előzetesen lebetüzzék, illetve ellássák nevükkel és a napi dátummal. Egyesek, mint pl. a „Budapesti Hirlap“ nyomdai uton négysoros felnyomással látták el napi készletüket, mások kör- vagy oválisbetüzést használtak, amellyel a bélyegiveket előre betüzték le s aztán szelték szét, vagy használatlan állapotban ragasztották föl és csak a cimszalagon értéktelenitették házi betüzőikkel. A pósta ezzel rengeteg munkát takaritott meg. E szokás még 1921-ig megmaradt ugy, hogy addig az összes ujságbélyegnél megtaláljuk a jellegzetes és érdekes „előzetes lebetüzéseket.“ Szép és hálás téma ezeket összegyüjteni.

1903—04. Portós (dijpótló)-bélyegek. Nagy fekete értékszámok ovális keretben, köröskörül stilizált, szecessziós keretrajz. Vizjegy: Szt. István koronája körökben, néha gyári jegy, csillag, IV. vagy VI. a) 12/11½-es fésüs-, vagy b) 11½-es sorosfogazás.

			a)		b)	
75	1 fillér	sötétzöld	—.80	1.20	2.50	2.—
76	2 „	„	6.—	3.—	75.—	25.—
77	5 „	„	30.—	5.—	20.—	20.—

				a)		b)	
78	6	„	„	15.—	2.50	35.—	20.—
79	10	„	„	200.—	6.—	30.—	30.—
80	12	„	„	9.—	5.—	125.—	80.—
81	20	„	„	20.—	5.—	150.—	120.—
82	50	„	„	20.—	7.50	150.—	250.—
83	100	„	„	6.—	10.—		

A portósbélyegeknél a korona a bélyeg képéhez viszonyitva álló helyzetü vagy forditott, de sohse élén álló. A korona keresztje balra vagy (tükörképben) jobbra dől. Tehát itt is meg van a hatféle helyzet. Csillagot, IV-est vagy VI-ost feltüntető példányok kb. az alapár kétszeresét érik.

A 11½-es sorosfogazás a 12, 20 és 50 filléreseknél nagyon ritka. Unikumként ismeretes egy fogazatalnul öszefüggő 1 filléres pár, valamint egy a bal ivszélről származó s ott fogazatlan 20 filléres. Ilyen hibás fogazások természetesen csakis 11½-es sorosfogazásu példányoknál lehetségesek.

A 100 filléres egész levélen nagyon ritka s megér igy 30 koronát.

1904. Eddigi rajz, de uj vizjegy: Szt. István koronája oldalnézetben. a) 12/11½-es fésüsfogazás, b) 11½-es sorosfogazás.

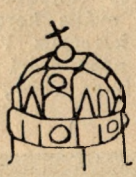

				a)	b)
84	1	f.	szürkésfekete	1.50 —.80	
85	2	„	sárga	10.— —.50	
86	3	„	narancs	1.50 —.30	
87	5	„	zöld	4.— —.15	
88	6	„	olajbarna	2.50 —.20	
89	10	„	karmin	25.— —.15	?
90	12	„	ibolya	4.— 5.—	
91	20	„	barna	15.— —.50	

			a)	b)		
92	25	„ kék	100.—	—.50		
93	30	„ világosbarna	6.—	—.25		
94	35	„ vöröses lila	40.—	—.80		
95	50	„ karminpiros	40.—	10.—		
95a	50	„ barnáslila	8.—	—.—		
96	60	„ olajzöld	400.—	—.30		
97	1 K	vörösesbarna	500.—	2.—		
98	2 K	szürkéskék	700.—	40.—	1500.—	100.—
99	5 K	barnáslila	125.—	25.—		?

Ujságbélyeg. Eddigi rajz, Szt. István koronája oldalnézetben.

100	(2 f.)	narancssárga	1.50 —.40

Az ujságbélyeg csakis fogazatlan állapotban került ki az államnyomdából, de egyes ujságvállalatok magánuton kifogaztatták (szinte kizárólag 11½-es sorosfogazással) s igy használták el. Ily példányok 3 koronára becsülhetők.

A 84—100. számu bélyegek papirosa valamivel vastagabb, mint az előző kiadásé.

Színárnyalatok itt is találhatók. Legfontosabb ezek közt a lilásbarna 50 filléres, melyet annakidején nagy ritkaságként ünnepeltek és szintévnyomásnak kürtöltek ki. Pedig nem tévesnyomás, hiszen a 35 filléres színéhez nem is hasonló mint ahogy annak idején ráfogták, hanem csak más árnyalat, amely persze lényegesen elüt a normális karminpiros szintől. Meg aztán nem is oly borzasztó ritkaság, sőt elég tetemes készlet volt belőlük s ma is még bőven ivszámra van a piacon ugy, hogy használatlan állapotban a rendes, borvörös fajta jóval ritkább. Használt példányok dolgában másként állunk. Ily állapotban a borvörös 50-es közönséges, a lilásbarna válfaj ritka. Igy van ez minden mondvacsinált ritkaságánál: gyüjtők és spekulánsok összevásárolják az egész készletet s igazi póstai használatra alig kerül 1—2 példány. Eredeti, hamisitatlan levélen a lilásbarna 50-es nagy ritkaság volna. Visszaállitott dátummal persze ma is lebetüzhető s igy inkább nem is jeleztük árát használt állapotban.

A fogazás egységesen 12/11½-es fésüs fogazás, csupán a 2 koronásból találhatók nagy ritkaságként 11½-es sorosfogazásu példányok. Ezek ugy keletkeztek, hogy az előző kiadás 2 ko-

ronás bélyegei közé tévedésből vagy szándékosan (kiegészitésül) néhány 1904-es vizjegyü iv került, amelyet aztán a többivel együtt 11½-esre kifogaztak. Ez magyarázza e fogazati válfaj nagy ritkaságát is. Állitólag a 10 f. és 5 K bélyegek is léteznek 11½-es fogazással, de ilyeneket még nem láttunk. — Az 1 koronás érték fogazatlanul is ismeretes, de kétes eredetü.

A vizjegyet népiesen általában gömbölyü kis koronának nevezik hazai gyüjtőink. Kis korona, mert kb. egyharmada az eddigi koronának; körök vagy tojásidomok nem veszik körül s minden bélyegre egy-egy teljes korona esik; „gömbölyü", mert nem oly merev vonásu, mint az 1908-as kiadásu kis korona. Szabatosan azonban Szt. István koronájáról felülről nézve kell itt beszélnünk, az 1908-as vizjegynél pedig „korona elülről nézve" a helyes kifejezés. Szabály szerint egy-egy teljes kis korona esett egy-egy bélyeg közepére, de eltolódás révén néha nem a közepén látható a korona, hanem jobbra, balra fölfelé vagy lefelé eltolódva, néha annyira, hogy már a szomszéd bélyeg koronájának egy része is látható. Értékbeli különbség nincsen. — Eddig ugy tudtuk, hogy a korona mindig álló helyzetü, sohse fekszik oldalt. Unikumként azonban oly Szegeden, 1905 szept. 6-án befüzött 10 filléres bélyegpárt láttunk, amelyen egy teljes, oldalt fekvő korona és négy álló koronának részei láthatók. Azonkivül fogazatlan 30 f. és 1 K bélyegek ismeretesek fekvő korona vizjeggyel, ezek azonban kerülő uton a bélyegpiacra jutott selejtes ivekről valók. Használt példányok fordított korona vizjeggyel következő értékük:

1 f.	4.—
2 „	2.50
3 „	2.—
5 „	1.—
6 „	1.50
10 „	1.—
12 „	12.—
20 „	15.—
25 „	5.—
30 „	6.—
35 „	2.50
50 „	14.—
60 „	10.—

1 K	10.—
2 K	60.—
5 K	30.—
ujságbélyeg	2.50

A korona keresztje balra vagy jobbra dől, ami ujabb 2—2 alválfajt ád, amire azonban már ritka gyüjtő figyel.

A gyári jegy itt már felette ritka. Mig az 1899-es és 1900-as kiadásoknál minden százasivben többször ismétlődött a csillag, IV., illetve VI, addig az 1904-es kiadásnál csillagot már egyáltalán nem találunk, hanem csakis IV-est vagy VI-ost, ezekből is csak egyetlen egyet egy-egy négyszázas iven, (mely u. n. nyomdai iv 4 százasivre lett elvágva) s ép ezért sokkalta ritkább. E IV-es (tükörképben VI-os) magánosan áll négy kis korona között s csak gyakorlott szem fedezi fel. Helyét az iven eddig nem sikerült megállapitani, valószinüleg nincs is határozott helye, hanem hol itt, hol ott található. Használt példányok értéke a) IV-essel vagy b) VI-ossal a következőkben adható meg, használatlan példányok sok esetben unikumszámba mennek:

	a)	b)
1 f.	12.—	15.—
2 „	12.—	10.—
3 „	8.—	10.—
5 „	6.—	8.—
6 „	8.—	10.—
10 „	6.—	8.—
12 „	20.—	25.—
10 „	15.—	20.—
20 „	15.—	20.—
25 „	20.—	25.—
30 „	10.—	12.—
35 „	15.—	18.—
50 „	20.—	25.—
60 „	10.—	12.—
1 K	25.—	30.—
2 „	60.—	80.—
5 „	45.—	60.—

1905. Portósbélyegek. Eddigi rajz, uj vizjegy: Szt. István koronája felülről nézve. 12/11½-es fésüs fogazás.

101	5 f.	sötétzöld	150.—	45.—
102	6 „	„	8.—	20.—
103	10 „	„	100.—	35.—
104	12 „	„	25.—	15.—
105	50 „	„	9.—	9.—
106	100 „	„	7.—	—.—

A 100 filléres e vizjeggyel csak 1915-ben ke-

rült forgalomba, de nem a póstahivatalokon, hanem csupán magánkézből, eddig még nem tisztázott módon. 1915-ben e bélyeg még 100—200 akkori koronát ért, utóbb azonban egyre sülyedt, mert nagy tétek kerültek a piacra ebből is, meg az addig szintén nagyon keresett 83-as számu 100 filléres portósbélyegből. Ezáltal annak az ára is tetemesen romlott. Használt példány a 106-os számu bélyegből csakis szivességi betüzéssel képzelhető el.

Az 1905-ös portósbélyegek vizjegye azonos az 1904-es levélbélyegek vizjegyével, csakhogy a kis korona — a portósbélyegek fekvő formátuma miatt — nem álló, hanem oldalt fekvő. Ha normális állásu a vizjegy, akkor a korona balra dől, ha forditott, akkor jobbra. A korona keresztje pedig itt is balra vagy jobbra dől mindkét helyzetben.

A gyárijegy itt is IV. vagy (tükörképben) VI. Természetesen itt szintén felette ritka, 5—10-szeres alapárat megér.

Mig a levélbélyegeknél a forditottan álló korona jóval ritkább az egyenes állásunál, addig a portósbélyegeknél a jobbra dőlt korona kb. egyformán gyakori a balra dőlt koronával.

1906. Azonos rajz, azonos vizjegy, de 15-ös fésüs fogazás.

107	1	f.	szürkésfekete	2.— —.20
108	2	„	sárga	1.50 —.10
109	3	„	narancs	5.— —.10
110	5	„	világoszöld	2.— —.10
111	6	„	olajbarna	1.50 —.10
112	10	„	karmin	4.— —.10
113	12	„	ibolya	10.— —.70
114	20	„	sötétbarna	7.50 —.20
115	25	„	kék	18.— —.20
116	30	„	világosbarna	10.— —.10
117	35	„	ibolya	35.— —.25
118	50	„	borvörös	6.— —.60
119	60	„	olajzöld	125.— —.10
120	1	K	vörösesbarna	175.— —.30
121	2	K	szürkéskék	300.— 10.—

Portósbélyegek. Eddigi rajz és vizjegy, 15-ös fésüs fogazás.

122	2	f.	sötétzöld	4.— 2.—
123	5	„	„	7.50 4.—
124	6	„	„	12.50 4.—
125	10	„	„	40.— 20.—
126	12	„	„	4.— 2.—
127	20	„	„	75.— 15.—
128	50	„	„	3.— 3.—

A 20 filléres portósbélyegből nagy ritkaságként 3 példány forditott számjeggyel ismeretes.

E bélyegek papirosa, nyomása, vizjegye, vizjegyállása stb. teljesen megegyezik az előbbi kiadással. A gyárijegyek (IV. vagy VI.) a portósbélyegeknél az alapár 5—10-szeresét érik, a levélbélyegeknél használatlan állapotban sok tekintetben megbecsülhetetlen unikumok. Használtan egyenkint megadjuk körülbelüli értéküket. A portósaknál a jobbra dőlt korona egyenlően gyakori a balradőlttel, ellenben a levélbélyegeknél nagy a különbség. Használt példányok árát a IV. és VI.-osokkal egy táblázatban adjuk.

	Forditott korona	IV.	VI.
1 f.	2.50	10.—	12.—
2 „	1.—	8.—	10.—
3 „	1.50	10.—	12.—
5 „	—.60	6.—	8.—
6 „	—.40	8.—	10.—
10 „	—.40	8.—	10.—
12 „	3.—	15.—	18.—
20 „	1.—	12.—	15.—
25 „	1.50	20.—	25.—
30 „	1.—	10.—	12.—
35 „	3.—	25.—	30.—
50 „	4.—	20.—	25.—
60 „	1.50	10.—	12.—
1 K. „	3.—	25.—	30.—
2 „	6.—	50.—	60.—

1908. Változatlan rajz, 15-ös fésüs fogazás, de uj vizjegy: Szt. István koronája elülről nézve.

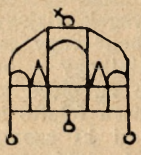

129	1	f.	szürkésfekete	—.50 —.05
130	2	„	sárga	1.50 —.05
131	3	„	narancs	—.50 —.03
132	5	„	zöld	—.50 —.02
133	6	„	olajzöld	2.— —.03
134	10	„	karmin	—.50 —.02
135	12	„	ibolya	—.75 —.20
136	16	„	sötétzöld	—.75 —.25
137	20	„	barnásszürke	15.— —.05
138	25	„	kék	2.50 —.08
139	30	„	világosbarna	1.50 —.05

140	35	„ ibolya	7.50	—.10
141	50	„ borvörös	1.—	—.60
142	60	„ olajzöld	5.—	—.05
143	1	K barnáskarmin	15.—	—.30
144	2	K acélkék	45.—	1.—
145	5	K barnáslila	28.—	6.—

Ujságbélyegek. Eddigi minta, uj vizjegy.

146	(2 f.)	narancssárga	—.50	—.05

Portósbélyegek. Eddigi minta, uj vizjegy. 15-ös fésüs fogazás.

147	1	f. sötétzöld	1.—	—.40
148	2	„ „	1.—	—.20
149	5	„ „	3.—	—.80
150	6	„ „	1.50	—.60
151	10	„ „	5.—	—.80
152	12	„ „	10.—	1.—
153	20	„ „	10.—	—.70
154	50	„ „	4.50	2.50

Ujabban oly 1 és 5 koronás valamint 20 filléres portósbélyegek merültek föl, amelyek három oldalon 15-ös fésüsfogazást, a negyediken ellenben, amely vagy a felső vagy az alsó oldal, 11½-es sorosfogazást mutatnak. A dolog csak ugy képzelhető el, hogy e példányok egyes olyan ivek alsó vagy felső sorából valók, amely sorok tévesen fogazatlanok maradtak; mikor ezt észrevették, a 11½-es sorosfogazógéppel utólag kifogazták e sorokat is. Egyébként e bélyegek még vita tárgyát képezik.

Temesvár, 1914. jan. 12-i betüzéssel fogazatlan 30 filléresek találhatók, párokban is. (L. Doszkár „Philateliá"-ja, 1925. márciusi szám.)

Az 1908-as bélyegek vizjegyét népiesen „korona keresztmetszetben" vagy „szögletes kis koroná"-nak hivják. Minthogy a bélyegek papirosa valamivel vastagabb az előző kiadások papirosánál, e vizjegy rendesen felette homályos és csak gyakorlott szem veszi ki azonnal, hogy milyen vizjegyről van szó. Legtöbbször egy-egy bélyegen két f é l korona látszik, vagyis a fogazás hosszában keresztülszeli a koronát. Ez eleinte előirás volt. Később azonban kevésbbé ügyeltek erre és teljes koronát tartalmazó példányok is találhatók. Ilyenek kb. 2—3-szor ritkábbak.

A korona természetesen a levélbélyegeken álló, a portósakon oldaltfekvő. Mig a portósaknál kb. egyformán gyakori a jobbra és a balra dőlt korona, addig a levélbélyegeknél a forditott koronavizjegy jóval ritkább. Értéke kb. a következő:

	Forditott korona	IV.	VI.
1 f.	5.—	30.—	40.—
2 „	2.—	20.—	25.—
3 „	25.—	80.—	90.—
5 „	1.50	10.—	15.—
6 „	3.—	15.—	20.—
10 „	3.—	10.—	15.—
12 „	4.—	30.—	40.—
16 „	150.—	?	?
20 „	2.50	20.—	25.—
25 „	6.—	20.—	25.—
30 „	4.—	15.—	20.—
35 „	2.50	30.—	40.—
50 „	8.—	45.—	60.—
60 „	4.—	15.—	20.—
1 K	10.—	40.—	50.—
2 „	5.—	70.—	90.—
5 „	125.—	?	?
ujságbélyeg:	2.50	15.—	20.—
portósbélyegek	1 f.	20.—	25.—
	2 „	18.—	20.—
	5 „	25.—	30.—
	6 „	20.—	25.—
	10 „	40.—	50.—
	12 „	35.—	45.—
	20 „	40.—	50.—
	50 „	18.—	20.—

A forditott koronával egy táblázatban adjuk a IV. és VI.-os gyárijegyek értékét is. Persze áraink használt példányokra vonatkoznak, használatlanok aránytalanul ritkábbak. A gyárijegy itt is IV. vagy VI., de e szám kis rombusba van zárva. Ép ugy, mint az előző kiadás gyárijegyei,

ezek is csak egyetlen egyszer fordulnak elő négy százasivben, négy korona közé szoritva. Az 1908-as vizjegy általában, e gyárijegyek pedig különösen oly nehezen kivehetők, hogy még a gyakorlott szem figyelmét is elkerülik. Innen óriási ritkaságuk. Igen nagy gyüjteményekben is alig található 8—10-nél több különböző érték ily gyárijegyekkel. Érdekes, hogy itt a IV. közönségesebb mint a VI.

A VI. természetesen itt is a IV.-nek tükörképe, valamint a korona keresztje is hol balra, hol (tükörképben) jobbra dől.

1913. Eddigi minta 15-ös fésüs fogazás, de uj vizjegy: apostoli kettős kereszt három halmon. — A) álló kereszt, B) fekvő kereszt.

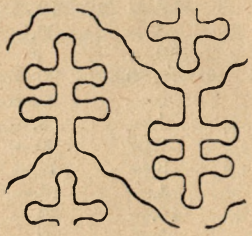

			A)		B)	
155	1	j. szürkésfekete	—.10	—,05	8.—	3.—
156	2	„ sárga	—.10	—.03	6.—	4.—
157	3	„ narancs	—.10	—.02		
158	5	„ zöld	—.10	—.02	2.50	1.—
159	6	„ olajzöld	—.10	—.02	3.—	2.—
160	10	„ karmin	—.15	—.02	6.—	1.—
161	12	„ ibolya-sárga	—.30	—.10	6.—	2.50
162	16	„ sötétzöld	—.80	—.80		
163	20	„ barnásszürke	—.40	—.05	50.—	2.—
164	25	„ kék	—.40	—.05		
165	30	„ világosbarna	—.50	—.03	35.—	4.—
166	35	„ ibolya	—.60	—.10	300.—	7.50
167	50	„ vörös és lila	—.75	—.15	20.—	17.50
168	60	„ olajzöld	5.—	5.—	15.—	15.—
169	60	„ zöld-piros	—.80	—.05	15.—	1.50
170	1	K barnásvörös	—.80	—.05	75.—	3.—
171	2	K acélkék	1.50	—.30	375.—	6.—
172	5	K barnáslila	5.—	4.—		

Ujságbélyeg.

173	(2 f.)	narancs	—.30	—.02	4.—	3.—

Portósbélyegek. Azonos rajz, de A) fekvő, B) álló keresztvizjegy.

			A)		B)	
174	1	f. sötétzöld	1.—	—.20		
175	2	„ „	1.—	—.10	25.—	25.—
176	5	„ „	1.—	—.30	12.—	12.—
177	6	„ „	1.—	—.30	30.—	30.—
178	10	„ „	5.—	—.30		
179	12	„ „	1.—	—.50		
180	20	„ „	1.—	—.30	2000.—	2000.—
181	50	„ „	3.—	1.—	10.—	10.—

A papiros eleinte azonos volt az előző kiadásokéval, de a háboru beálltával vékonyabb és silányabb minőségü lett. 1915-ben fellép a látszólag sávozott papiros, amelyen vizszintes irányban sürün egymás melett haladó sávok látszanak átnézetben, vizjegyhez hasonlóan. Ily papiroson az összes levélbélyegek ismeretesek a 168-as és 172-es számuak kivételével. Gyakoriságuk egyenlő a rendes sima papirosu példányokéval. A portós bélyegek e szükségpapiron eddig ismeretlenek. — Ugyancsak eltérő a 6, 16, 20 és 35 filléres bélyegeknél elvétve található erős, vastag sárgásfehér sima papiros,amelyen alig látszik meg a vizjegy. Ezek az alpárak töbszörösét érik.

A nyomás eleinte tiszta, miként az előző kiadásoknál. 1915 végén azonban oly 2, 6 és 25 filléres bélyegek kerülnek forgalomba, amelyek határozottan kopott lemezekről készültek. A rajz el mosódott, a szinek tompábbak. A szentkorona alatt lévő párna alsó szegélye teljesen ki van kopva s ott fehér folt látszik. Ily példányok értéke:

2 f. 5.— 3.—
6 „ 2.— 2.—
25 „ 2.— 2.—

Lemezhibák. Valamennyi portós bélyeg százas ivén a 31. példánynál a kir. szó mögött a pont hiányzik. E pont egyébként az előző kiadás 5 filléres portósbélyegénél is hiányzik, ugyancsak az iv 31. példányánál. Ily példányok 5—6-szoros alapárat érnek. A 3 filléres levélbélyeg számjegy nélkül is ismeretes. Elsőrangu ritkaság, mely legalább is 200 koronát megér. Óvakodjunk azonban hamisitványoktól, mert a fekete számjegyet könnyen ki lehet radirozni. Ily példányok fényképén azonban a radirozás nyoma rögtön meglátszik.

Téves nyomás. Az 50 filléres bélyegekből oly ivek kerültek Kolozsvárra, amelyeknél az iv 13. bélyegén 50-es helyett 35-ös látható. A tévedést ottani gyüjtők azonnal észrevették, de a póstaigazgatóság is, mely utóbbinak telefonjelentése következtében Pestről azonnal visszarendelték a még meglévő iveket. Kb. 40 azonban már el volt használva, illetve gyüjtők kezére került. Ezek mind használatlan állapotban, többnyire teljes ivekben meg vannak még. Ily példányok értéke egyenkint vagy teljes ivben kb. 500 korona.

Unikumként ismeretes egy csomagszelvényen szabályszerüen elhasznált példány is. Óvakodjunk hamisitványoktól, mert a rendes 35 filléres bélye-

get kékre szokták festeni és mint „tévnyomást“ a rendes tévnyomások árán jóval alul forgalomba hozni. Minthogy azonban a 35 filléres szine lila, az 50-esé ellenben piros, e hamisitványok lényegesen eltérnek az eredeti tévesnyomásoktól.

Szinárnyalatok az összes értékekből ismeretesek, de különösen feltünőek a következőknél:

3 fillér narancs és sárgás narancs. Tiszta sárga 3 filléres, mely azonos szinü volna a 2 filléres bélyeggel, nem létezik, illetve eféle példányok mosás és chémiai elváltozás következtében keletkeztek.

5 filléres: smaragdzöld, olajzöld és sárgászöld.

6 filléres: olajszürke és barnásoliv. Előbbi szin jellemző a kopott lemezről készült 6 filléresekre.

12 filléres: kénsárga, chrómsárga és barnássárga papiroson.

25 filléres: kék, ultramarin és berlini kék, utóbbi a kopott lemezekről készült 25 filléresekre jellemző.

50 filléres: indigókék, sötétkék és kékesibolya szinü papiroson.

60 filléres: anilinvörös, husvörös, élénkvörös szinü papiroson.

1 korona: barnáskarmin és téglavörös, utóbbi csakis a fekvő keresztes vizjegyü 1 koronás bélyegeknél fordul elő, amelyeket eme jellegzetes szinükről is azonnal meg lehet ismerni.

A 12 és 50 filléres bélyegek fehér papiroson nem fordulnak elő.

A portós bélyegek első kiadása sötétzöld, később világosabb árnyalatuak. Értékük kb. egyforma.

A vizjegy. Az 1913-as kiadás bélyegeinek első készlete részben álló, részben fekvő keresztes vizjegyet mutat, de már az első két hónap elmultával csupán álló vizjegyü levél- és fekvő vizjegyü portósbélyegeket találunk. A fekvő keresztes levélbélyegek papirosa sohase sávos. — Áraink kifejezésre juttatják a kétféle vizjegy ritkasági fokát. Magyarországnak talán legritkább bélyege az álló keresztvizjegyü 20 filléres portósbélyeg. A 3, 16, 25 filléres és 5 koronás levélbélyegek fekvő, az 1, 10 és 12 filléres portósbélyegek pedig álló vizjeggyel ismeretlenek. A fehér papirosu álló és fekvő keresztvizjegyü 60 filléres bélyegnél óvakodjunk olyan példányoktól, amelyek a piros papirosu 60 filléresből készültek ugy,

hogy azok piros színét mesterségesen kifakitották. Ily példányokon rögtön meglátszik a manipuláció nyoma és papirosuk sohse tiszta fehér. Betüzött fekvő keresztes 2 K bélyegekről chemiai uton elszokták távolitani a póstai bélyegzést. Fényképen ez persze rögtön meglátszik. — Gyakorlott gyüjtő a fekvő keresztes 1 és 2 koronás bélyeget rögtön megismeri már szinükről.

1913. Jótékonysági bélyegek az árvizkárosultak javára. Eddigi rajz, de alul toldalékként kis tábla ily felirattal: „Az árvizkárosultaknak — külön — 2 fillér". — Vizjegy: álló keresztek.

181	1 f.	szürkés fekete	—.10	—.10
182	2 „	sárga	—.10	—.10
183	3 „	narancs	—.10	—.10
184	5 „	zöld	—.10	—.05
185	6 „	olajbarna	—.10	—.10
186	10 „	karmin	—.10	—.10
187	12 „	ibolya, sárga papiron	—.30	—.30
188	16 „	kékes zöld	—.40	—.40
189	20 „	barna	—.50	—.50
190	25 „	kék	—.70	—.70
191	30 „	világos barna	—.80	—.50
192	35 „	lila	1.50	1.20
193	50 „	vöröseslila kép papiroson	1.50	1.50
194	60 „	olajzöld, vörös papiroson	2.—	—.80
195	1 K	barnásvörös	2.—	1.50
196	2 „	kék	25.—	18.—
197	5 „	barnáslila	15.—	12.—

E bélyegek 1916-ig voltak forgalomban, azután pedig elvétve levágott vagy leszakitott táblácskával használták el a fennmaradt példányokat, ami persze csak egész levélen állapitható meg. Bevonás után is hatalmas készletek maradtak

meg a kolozsvári és nagyváradi póstakörletekben, innen van az, hogy regatulfelnyomatu árvizbélyegekkel is találkozunk.

1913. Fenti árvizbélyegek „hadisegély — özvegyeknek és árváknak 2 fillér" felnyomással a 10 filléres bélyegnél fekete, az 1 koronásnál lila, a többieknél piros szinben.

198	1	f	szürkésfekete	1.— 1.—
199	2	„	sárga	1.— 1.—
200	3	„	narancs	—.60 —.60
201	5	„	zöld	—.10 —.10
202	6	„	olajbarna	1.20 1.20
203	10	„	karmin	—.20 —.15
204	12	„	ibolya-sárga	—.80 —.80
205	16	„	kékeszöld	—.70 —.70
206	20	„	sötétbarna	—.70 —.70
207	25	„	kék	1.— 1.—
208	30	„	világosbarna	1.20 1.20
209	35	„	vöröseslila	2.— 2.—
210	50	„	vöröseslila-kék	1.80 1.80
211	60	„	olajzöld-piros	2.— 2.—
212	1	K	barnásvörös	15.— 15.—
213	2	„	kék	10.— 10.—
214	5	„	lilásbarna	7.50 7.50

A bélyegek kivitele minden tekintetben megegyezik az árvizbélyegekével. A 12 filléresnél az „özvegyeknek" szó „ö" betüje néha forditott, a 198—200, 202, 204—211. számu bélyegeknél pedig a „Hadi" szó H betüje helyett gyakran A betü látható.

Az 1, 2 és 5 koronás bélyegek fogazatlan maradékkészleteit 2 mm átmérőjü lyukakkal átlyukasztották, hogy hasznukat ne lehessen venni. Ily állapotban vagy 1000 sorozat bélyegkereskedők kezére került, akik kb. 25—30 koronával árulják.

1915. Kisegitő portósbélyegek: nagy és kis korona vizjegyü 100 filléres portósbélyegek nagy vörös 20-assal felülnyomtatva. 12/11½-es fésüsfogazás.

215 nagykorona vizjegyü 100 filléresen 1.— 1.—
216 kiskorona vizjegyü 100 filléresen 15.— 15.—

A 215-ös számu bélyeg vizjegye hol rendes állásu, hol forditott. A két válfaj egyenlően gyakori. Csillag, IV vagy VI: háromszoros ár!

A 216-os számu bélyeg aránylag csekély példányszámban készült. A korona hol bal, hol jobb oldalt fekvő, ami egyformán gyakori. A IV. vagy VI-os gyárijegy felette ritka, ily példányok 100—150 K-ra becsülhetők.

II. Hadi kiadás. Rendes, álló keresztvizjegyes turulos bélyegek. Hadi-segély, özvegyeknek és árváknak két (2) fillér felnyomással; a felnyomás szine a 10 filléres bélyegnél fekete, a többieknél vörös.

217.	1 f szürkésfekete	—.10	—.10
218.	2 f sárga	—.10	—.10
219.	3 f narancs	—.10	—.10
220.	5 f zöld	—.10	—.05
221.	6 f olajzöld	—.10	—.10
222.	10 f karmin	—.15	—.05
223.	12 f ibolya-sárga	—.30	—.30
224.	16 f kékeszöld	1.—	1.—
225.	20 f sötétbarna	—.30	—.30
226.	25 f kék	—.35	—.35
227.	30 f világosbarna	—.40	—.40
228.	35 f vöröseslila	—.60	—.60
229.	50 f vöröseslila-kék	—.60	—.60
230.	60 f olajzöld-vörös	—.80	—.80
231.	1 K barnásvörös	—.80	—.80
232.	2 K kék	1.50	1.50
233.	5 K barnáslila	6.—	6.—

Változott felnyomás:

234.	60 f olajzöld-vörös	2.50	2.50

A 60 filléres bélyeg felnyomása eleinte kis betükből volt alkotva, miként a koronás értékeké. Ez a 234-es számu bélyeg. Később itt is nagyobb betüket alkalmaztak, miként a többi filléres értékeknél. Utóbbi a 230. számu bélyeg, mert a sort nem akartuk emiatt megbontani.

Papiros és szineződés dolgában a II. hadisorozat bélyegeire ugyanaz áll, mint az 1913-as rendes kiadásra. A jellegzetes „sávos“ papirossal itt is találkozunk, épugy a sokféle árnyalatu sárga (12 f), kék (50 f) és vörös (60 f) papirszinnel. A 16 filléres két határozott árnyalatban ismeretes: kékeszöld és szürkészöld.

Valamennyi filléres értéknél előfordult az iv egy-egy bélyegénél, hogy az árváknak szó második „á“ betüjéről lemaradt az ékezet, ugyhogy „árvaknak“ olvasható. E hibát hamarosan észrevették és kiküszöbölték ugy, hogy ily példányok 2—3 koronát megérnek.

A rendestől eltérő szinü és nagyságu felnyomások szinpróbák, melyek használatba sohse kerültek, hanem az államnyomdából kerülő utakon jutottak kereskedői kézre.

1915/18. Portósbélyegek. Eddigi minta, de karminvörös vagy téglavörös számjegyek. 15-ös fésüs fogazás, fekvő kettőskereszt vizjegy.

234.	1 f zöld-vörös	—.05	—.05
235.	2 f „ „	—.08	—.05
236.	5 f „ „	2.—	1.50
237.	6 f „ „	—.15	—.15
238.	10 f „ „	—.15	—.10
239.	12 f „ „	—.30	—.30
240.	15 f „ „	—.60	—.60
241.	20 f „ „	—.30	—.20
242.	30 f „ „	—.80	—.80

E sorozat 15 és 30 filléres értékei csak 1918-ban láttak napvilágot. A bélyegkeret szine sötétzöld vagy szürkészöld, ritkán határozottan füzöld is, a számjegyek szine pedig megypiros, karmin, zinnober, téglavörös vagy vöröses narancsszinü. Eltólt számjegyek gyakran találhatók. Ugyanugy a jellegzetes sávozott papiros.

Valamennyi értéknél az iv 11-dik bélyegénél a FILLÉR szó „É" betüje el van törve s „F" betühöz hasonlit.

Fogazatlan 1 filléresek ellopott selejtes ivekről származnak.

Póstatakarékbélyeg. Külön rajz méhkassal, középen a szent koronával, köröskörül magyaros mintáju keretdiszités. Álló kettős keresztvizjegy, 15-ös fésüs fogazás.

VI. 10 f sötétlila —.50 —.50

E bélyeg nem szolgált bérmentesitésre, hanem takaréklapokra ragasztva apró összegek gyüjtésére. Az ellenséges megszállások idején eme értékjegyeket is felülnyomtatták s rendes póstabélyegekként használták fel.

1916. Kiegészitő értékek: Turulminta, álló kettőskereszt vizjegy, 15-ös fésüsfogazás.

243.	70 f barna, zöld alapon	—.80	—.20
244.	80 f ibolya	—.80	—.20

A 70 filléres bélyegnek érdekes zöldszinü alapnyomása van. E bélyeget egyébként Fiumében értékszám nélkül is megtalálták, illetve felhasználták. Körülbelül 8—10 ilyen példány ismeretes, értékük 1000—1500 K darabonkint. Fogazatlan 70 és 80 filléres bélyegek ellopott selejtes ivekről származnak.

*

A 70 és 80 filléres bélyegekkel véget érnek a turulrajzu kiadások. Ép azért e helyen összefoglalólag még a turulbélyegek számjegytipusairól óhajtunk röviden megemlékezni.

A két számjegyből álló értékszámu turulbélyegeknél két tipust különböztethetünk meg:

I. A két számjegy közel áll egymáshoz

II. A két számjegy távol áll egymástól.

A távolság maga az egyes tipusokon belül mindig egyforma, csupán a 20 filléres mutat némi ingadozást.

I. tipusban a következő bélyegek léteznek:: 1900: 25, 30, 50, 60 f. — 1904: 25, 30, 50, 60 f. — 1906: 20, 25, 30, 35, 50, 60 f. — 1908: 12, 20, 25, 30, 35, 50, 60 f. — 1913: 12, 20, 25, 30, 50, 60 (fehér papiroson) 60 f (szines papiroson).

II. tipusban: 1900: 10, 12, 20, 35 f. — 1904: 10, 12, 20, 35 f. — 1906: 10, 12, 20, 35 f. — 1908: 10, 12, 16, 35 f. — 1913/16: 10, 16, 35, 70, 80 f.

Sürgősbélyeg. Uj rajz szt. István koronájával, középütt kis táblán vörös szinben „sürgős" felirat. Álló kettős keresztvizjegy, 15-ös fésüsfogazás.

245. 2 f olajzöld —.10 —.10

E bélyeg u. n. sürgős nyomtatványok bérmentesitésére szolgált.

III. Hadikiadás. Uj rajzok: Huszár, honvéd és sziklán ülő turul karddal a csőrében. Álló kettőskereszt vizjegy. 15-ös fésüsfogazás.

246. 10 (+ 2 f) huszár —.10 —.10
247. 15 (+ 2 f) honvéd —.10 —.10
248. 40 (+ 2 f) turul —.40 —.40

E bélyegek papirosa is gyakran sávozást mutat.

Koronázási bélyegek. Károly király és Zita királyné mellképe egyszerü keretrajzban. Álló kettőskereszt vizjegy. 15-ös fésüsfogazás.

249. 10 f vöröseslila (Zita királyné) 1.— 1.—
250. 15 f vörös (Károly király) 1.— 1.—

Fogazatlan példányok ellopott selejtes ivekről származnak.

A koronázási bélyegeket 1916. december hó 30-ikán, Károly király koronáztatásának napján, mind a kilenc póstakerület székhelyén (Budapest, Kassa, Kolozsvár, Nagyvárad, Pécs, Pozsony, Sopron, Temesvár, Zágráb) forgalomba hozták és 1917 közepéig bel- és külföldi forgalomban egyaránt az egész ország területén érvényben maradtak. 1916. XII. 30-ikán betüzött példányok csak a fővárosban használt u. n. koronázási betüzésekkel birnak magasabb értékkel. Ezek különleges rajzuak és szövegüek. Középütt a szent korona látható, alatta a koronázási dátum, ezalatt „Budapest" és a megfelelő hivatal száma, köröskörül pedig: „IV. Károly király koronázása napján". Ily be-

tüzéssel a Budapest 2, 4, 9, 10, 57, 62 és 72 és 100. számu hivatalok rendelkeztek, de csak az aznapi póstát volt szabad igy betüzni. A Budapest I. számu (Buda) hivatal még ennél is különb betüzést használt, amelyen két angyal tartja a szent koronát.

E különleges betüzések következőképen értékelhetők:

1. Angyalos betüzés. a) Koronázási bélyegeken és egész levélen: 40—50 K. b) Bármely más bélyegen: 10—15 K. c) Egyszerü lenyomat (nem bélyegen) 8—10 K.

2. A „Budapest 100"-as hivatal (az országház póstahivatala): a) 40—50 K, b) 10—15 K, c) 10 K.

3. A „Budapest 4, 9, 10, 57, 62 vagy 72." számu hivatalok betüzése: a) 10—15 K,b) 3—5 K, c) 2—3 K.

Minthogy a koronázási bélyegzések iránt nagy érdeklődés volt, a póstaigazgatóság gondolt egyet és 1917 májusában kihirdette, miszerint bármilyen bélyeget utólagosan lebetüztet az eredeti koronázási betüzőkkel, de ezért 5-től 50 K-ig terjedő dij fizetendő a póstás jóléti alap javára. Külön lajstromokat fektettek fel e célból és tömeges jelentkezést vártak. Csakhogy a magas dijak visszaretentették az érdeklődőket, valamint az a körülmény is, hogy az eredeti koronázási betüzők lenyomata mellé oda kellett nyomni egy P. I. B. (póstás jóléti betüzés) monogrammot is. Csupán 100-on aluli rendelés érkezett be. Ha már most ezen P. I. B. betüs utólagos bélyegzéseknek mégis némi gyüjtői értéket tulajdonitunk, mert hiszen mégis csak eredeti koronázási betüzők részbeni felhasználásával készültek, még pedig hivatalosan, a m. kir. póstaigazgatóság révén, hát ritkaságuknál fogva legalábbis 500—600 K-ra kell

őket becsülnünk. Szem előtt kell azonban tartanunk azt, hogy ily utólagos bélyegzéssel tényleges levelezést sohse betüztek le.

Hamisitott koronázási betüzések is léteznek, de a hamisitványokat hamar lefoglalták ugy, hogy alig találkozunk velük a bélyegpiacon.

Uj rajz. A 2—40 filléres értékek aratókat, az 50 filléres — 10 koronások az országházat mutatják a Dunáról nézve. Vizjegy: a filléres értékeknél álló, a koronásoknál fekvő kettős keresztek. Az aratósak 15-ös, a parlamentesek 14-es fésüsfogazásuak.

251	2	f. okkersárga	—.05	—.02
252	3	„ vöröseslila	—.05	—.03
253	4	„ palakék (1918)	—.40	—.40
254	5	„ zöld	—.05	—.01
255	6	„ kékeszöld	—.20	—.10
256	10	„ vörös, fehér számjegy	—.40	—.10
257	10	„ vörös, szines számjegy	2.—	—.05
258	15	„ ibolya, fehér számjegy	—.40	—.10
259	15	„ ibolya, szines számjegy	—.30	—.01
260	20	„ szépia	—.05	—.01
261	25	„ ultramarin	—.08	—.03
262	35	„ csokoládébarna	—.20	—.20
263	40	„ olajzöld	—.05	—.02
264	50	„ lila	—.10	—.02
265	75	„ kék, halványkék	—.40	—.20
266	80	„ zöld-halványzöld	—.20	—.10
267	1	K meggyvörös-rózsaszin	—.05	—.01
268	2	„ világosbarna-halványb.	—.10	—.05
269	3	„ sötétibolya-szürkésibolya	—.30	—.10
270	5	„ csokoládébarna-barna	—.10	—.03
271	10	„ ibolya-vöröseslila	—.15	—.10

Fogazatlan példányok ellopott selejtes ivekről származnak.

E kiadás 1910-ig volt forgalomban, aztán felváltotta a „Köztársaság“ sorozat, majd a „magyar pósta“, „tanácsköztársaság‘ és „szovjetfejes kiadások“; végül 1920-ban megint az eredeti rajzban és felirással kerültek forgalomba az 1916-os bélyegek, de már csak a 2, 5, 15 (szines számjegy-

gyel) 20, 25, 40, 50 filléres, 1, 2, 3, 5 és 10 koronás értékek. Ezek részben megismerhetők szinezésükről. Igy az utólagos kiadásu 15 filléres inkább lila, mint ibolyaszinü, a 20 filléres szürkésbarna, nem sötétbarna, az 1 koronás halványmeggypiros, a 10 koronás barnáslila és vöröseslila. A gyüjtők zöme azonban ezeket nem különbözteti meg, bár egyeseknél könnyü volna a gyakori háromlyukas példányok segitségével egy-egy tipikus utólagos kiadásu példányt félre tenni. A közismert három lyuk tudniillik csak 1920-tól fölfelé gyártott bélyegeken fordul elő.

Visszatérve az 1916-os kiadásra, még azok papirosáról, szinváltozatairól és lemezhibáiról kell megemlékeznünk.

A papiros azonos az előző kiadásokéval, de néha erős, kemény, szinte kartonszerüen vastag példányokkal is találkozunk. Igy főleg a 2 filléres és 1 koronás bélyegeknél. Utóbbi a közismert S H S felnyomással is található. — A vizjegy e bélyegeknél, valamint az ezutániaknál gyakran alig látható.

A parlamentes értékeknél a középkép halványabb árnyalatu, bár hasonló a keretrajz szinéhez. A 75 filléres középrajza zöldeskék szinben is ismeretes.

Lemezhibák. A 2 f.—40 filléres értékeknél a számjegy is külön-külön készült, a bélyegrajz is. Eltolódások ritkák, de mégis találhatók. Ismeretesek 2 és 5 filléres bélyegek baloldali számjegy nélkül is. Unikumszámba menő dolgok ezek, megfelelő előszereteti értékkel. Jóval gyakrabban találunk parlamentes bélyegeket, melyeknek középrajza jobbra, balra, fölfelé vagy lefelé erősen eltolt. Ilyenek az eltolódás nagysága szerint 2—20 koronára becsülhetők. — A 75 filléres bélyegből érdekes lemezhiba létezik: a 7-es felső kezdővonala kampószerüen befelé hajlik. (5 K).

1917. Jótékonysági bélyegek a József főherceg védnöksége alatt álló Margitszigeti hadikiállitás alkalmából. Fehér számjegyü 10 és 15 filléres bélyegek „József főherceg vezérezredes hadi kiállitása — 1 korona“ felnyomással.

272	10 f. (+ 1 K) vörös	1.—	1.—
273	15 „ (+ 1 K) ibolya	1.—	1.—

E bélyegeket 1917-ben és 1918-ban a Margitszigeti hadikiállitás területén felállitott alkalmi póstahivatal árusitott és csupán belföldi levelezésre voltak érvényesek. 1917-ben rendes alaku, de

különleges szövegü, 1918-ban pedig eltérő, fekvő tojásdadalaku alkalmi bélyegzőt használtak a kiállitási hivatalban, amely egyébként az akkor forgalomban volt tábori póstabélyegeket is árusitotta.

1918. Légipóstabélyegek. 75 filléres és 2 koronás parlamentes bélyegek „1 K 50“, illetőleg „4 K 50“ és „repülő pósta“ felnyomással, a 75 filléresen piros, a 2 koronáson sötétkék szinben.

274 „1 K 50“ piros, 75 f kék fölött 4.50 —.—
275 „4 K 50“ kék, 2 K barna 8.— —.—

A 274-es számu bélyegből egy iv forditott felnyomással ismeretes, de szakértőink egy része kételkedik a felnyomás valódiságában.

E bélyegek csak 1918 julius 4 és 24-ike közt voltak forgalomban, és pedig a Budapest — Bécs — Krakó — Lemberg-i repülőjáratok céljaira. Budapesttől Bécsig 1.50 K volt a repülődij, ugyanannyi egy-egy állomással tovább, vagyis Budapesttől Krakóig 3 K, Budapesttől Lembergig 4.50. Mindez 20 gr. sulyig. További 20—20 gramm ugyanannyiszor 1.50-el többe került. A repülő illetéken kivül még a rendes póstadij, továbbá 60 f. expressz és 1 korona autó-dij járt, mindezt azonban rendes forgalomban lévő felnyomás nélküli bélyegekben kellett leróni, csak magát a repülődijat repülőbélyegek alakjában. 20 napi fennállás után ismételt halálos kimenetelü balesetek következtében hirtelen beszüntették a repülőjáratokat. Ezért oly ritkák a valóban használt példányok, főleg pedig a 4.50-esek.

Eredeti levélen vagy levelezőlapon használva: az 1.50 koronás érték 30 koronára, a 4.50 koronás érték 150 koronára becsülhető.

Gyakran találhatunk szivességi, illetve hamis betüzéssel ellátott példányokat, ezek persze sohse tették meg a légi utat és igy a használatlan példányoknál magasabb értékkel nem birnak. Boritékokra és lapokra ragasztott és utólagosan betüzött példányok is akadnak, de az efajta hamisitványokat is meg lehet különböztetni a szabályszerüen, valóban használt repülőbélyegektől.

Ugyanis julius 15-éig minden légipóstaküldemény a Budapest 4-es (főpóstahivatal) rendes hivatalbélyegzőjével van értéktelenitve, de azonkivül feltünteti a bécsi átmeneti vagy a bécsi, krakói, illetve lembergi érkezési légipóstabélyegzéseket is. A hamisitványokról ezek persze hiányzanak. Julius 15-ike óta a budapesti főpóstahivatal különleges „Légi pósta — Budapest" szövegü betüzést vett alkalmazásba, de ezzel csakis a repülőbélyegeket értéktelenitette, mig a többi, ugyanazon lapon vagy boritékon lévő közönséges bélyegeket ezentul is a rendes hivatalbetüzővel látta el. Természetesen a külföldi érkezési, illetve a bécsi átmeneti bélyegzés itt is kell, hogy meglegyen.

Uj rajz. Károly király vagy Zita királyné mellképe. Álló kettőskeresztvizjegy, 15-ös fésüsfogazás.

276	10 f. vörös, Károly király	—.05	—.02
277	15 „ ibolya, Károly király	—.30	—.30
278	20 „ sötétbarna, Károly király	—.05	—.02
279	25 „ világoskék, Károly király	—.10	—.06
280	40 „ olajzöld, Zita királyné	—.10	—.05
281	50 „ vöröseslila, Zita királyné	—.25	—.25

Fogazatlan példányok ellopott selejtes ivekről származnak.

Portós provizóriumok.

Egy 1918 junius 15-iki rendelet értelmében a póstahivatalok felhatalmazást nyertek arra, hogy a 2 és 5 filléres levélbélyegeket hivatalos „P" vagy „T" betüzőjükkel felülnyomtassák s ilykép dijpótló bélyegekként használhassák. Néhány póstahivatal (t. k. Pozsony I. is) élt ezen engedélyyel, de a forgalomban levő ugynevezett „portós-

provizóriumok" tulnyomó része csinálmány és sohse használtatott fel rendeltetésszerüen. Határozott hamisitványok a használatlan ilynemü példányok és a 2 meg 5 filléreseken kivüliek. Indulási bélyegzéssel ellátott boritékon vagy levelezőlapon levő példányok 1—2 K-ra becsülhetők, minden egyéb csinálmány legfeljebb 5—10 fillérre darabonkint, ha kuriózumként érdemesnek tartjuk őket a gyüjtésre.

* * *

1918 november 16-án kikiáltották a magyar köztársaságot. Ennek maradandó emlékére néhány budapesti póstahivatal alkalmi bélyegzést használt. Ezek egyszerü körbetüzők; szövegük: „Magyar köztársaság — 1918 — november 16 — Budapest — 62." A 62-es hivatalon kivül még az 1, 2, 4, 9, 10, 57, 72 és 100-as számu fővárosi hivatalok használtak ugyanilyen betüzőt. — Debrecenben pedig ugyancsak alkalmi betüzés szerepelt, melynek szövege „Magyar köztársaság — Debreczen — 1918 nov. 16.", — de még nem teljesen bizonyos, hogy utóbbit tényleg a pósta használta e hivatalból, állitólag magánkézből ered. Két tipusban ismeretes: alul csillaggal vagy anélkül.

E bélyegzések valamennyi akkortájt forgalomban lévő aratós, parlamentes és portósbélyegen ismeretesek, sőt koronázási, turulos és egyéb már forgalmon kivül levő bélyegeken is, mert készséges póstahivatalnokok bármit lebetüztek. Főleg Károly—Zita bélyegeken gyakoriak. Értékük 60 f. 2 korona darbonként. — A debreceni betüzés jóval ritkább és megér 10—15 koronát.

1918. november 28. Károly—Zita bélyegek ferde fekete „Köztársaság" felnyomással.

282	10 f.	vörös	—.02	—.02
283	15 „	ibolya	—.05	—.05
284	20 „	barna	—.05	—.02
285	25 „	kék	—.10	—.10
286	40 „	zöld	—.50	—.50
287	50 „	lila	—.10	—.10

Mind a hat érték forditott felnyomással is ismeretes, ami azonban nem véletlen, hanem visszaélésre vezethető vissza. Ily példányok ára 2 és 10 korona közt mozog. A 40 filléres elmosódott rajzzal, sötétolajzöld szinben is előfordul, ily állapotban valószinüleg utánnyomás.

. . . . december 15. Aratós és parlamentes bélyegek fekete „Köztársaság" felnyomással.

288	2 f.	okker	—.02	—.02
289	3 „	vöröseslila	—.05	—.05
290	4 „	palakék	—.10	—.10
291	5 „	zöld	—.10	—.10
292	6 „	kékeszöld	—.10	—.10
293	10 „	vörös	—.10	—.10
294	20 „	szürkésbarna	—.10	—.10
295	40 „	olajzöld	—.20	—.10
296	1 K	karmin-rózsaszin	—.20	—.10
297	2 „	világosb.-halványb.	—.20	—.20
298	3 „	söt. ibolya-szür. ib.	—.60	—.50
299	5 „	csokol. barna-barna	2.—	2.—
300	10 „	ibolya-vöröseslila	—.50	—.50

A 2, 3, 4, 5 és 6 filléres bélyegek forditott felnyomással is előfordulnak; ugyancsak csinálmányok. Áruk 1—4 korona. Az 5 koronás a sorozat legjobb értéke. Valaha 40—50 korona volt az ára, ép ezért nagymértékben hamisitották. De a többi érték felnyomása is gyakran hamis. A hamis felnyomások rendesen kormosak és piszkos (szürkés) feketések, mig az eredeti felnyomás egyenletes szinü és fénylően fekete.

Találhatók oly példányok is, melyeknél a felnyomás alsó vagy felső része eltolódás következtében a bélyegről hiányzik. Ilyenkor a szomszédos bélyegről átkerült ugyanaz a rész és alul megtalálható.

. . . . . „Köztársaság" felnyomás III. kiadásu hadibélyegeken

301	10 f.	vörös	—.10	—.10
302	15 „	kékesibolya	—.10	—.10
303	40 „	karminrózsa	—.10	—.10

Mind a három forditott felnyomással is előfordul. Ez is csak csinálmány. Ára darabonkint 10—20 korona.

1919. Október. „Sürgős"-bélyeg, azonos felnyomással.

304	2 f. olajzöld	—.50	—.50

. . . . **Portósbélyegek azonos felnyomással.**

a) fekete számjegy:

305	50 f. sötétzöld	4.—	4.—

E bélyeg felnyomását is erősen hamisitották

b) vörös számjegy:

306	2 f. sötétzöld	—.10	—.10
307	3 „ „	—.10	—.10
308	10 „ „	—.10	—.10
309	20 „ „	—.10	—.10
310	40 „ „	—.10	—.10
311	50 „ „	—.10	—.10

Érdekes csinálmányként ismeretesek oly 50 filléres portósbélyegek, amelyeken ugy az értékszám, valmint a köztársaság szó forditott. Áruk 20—30 korona. Ugyane bélyeg köztársaság felnyomat nélkül 300 K.

A 306—310 számu bélyegek számjegye karminszinü. A 311-esből karmin és téglavörös számjegyü példányok ismeretesek. Az utóbbi közönségesebb.

A 311-es számu bélyegből elmosódott, halványabb zöld példányok is találhatók. Állitólag utánnyomások a bolseviki uralom idejéből. Értékük 1—2 korona.

A 40 filléres érték forditott felnyomással is létezik, a 3 filléres pedig felnyomás nélkül is. Tényleges forgalomba azonban nem kerültek.

1919 február. Eddigi rajz, de változott fölirat: „Magyar pósta" (magyar kir. pósta helyett.)

312	2 f. okker	—.05	—.05
313	3 „ vöröseslila	8.—	—.—
314	4 „ palakék	—.05	—.05
315	5 „ zöld	—.05	—.05
316	6 „ kékeszöld	—.05	—.05
317	10 „ vörös	—.05	—.05
318	15 „ kékeslila	—.05	—.05
319	20 „ barna	—.05	—.05

320	25 f ultramarin	—.05	—.05
321	40 „ olajzöld	—.05	—.05
322	45 „ narancssárga	—.05	—.05
323	50 „ vöröseslila	—.10	—.10
324	95 „ sötétkék	—.10	—.10
325	1 K barnásvörös	—.10	—.10
326	1.20 K sötétzöld	—.20	—.10
327	1.40 K világoszöld	—.20	—.10
328	2 K olajbarna	—.10	—.10
329	3 „ szürkéslila-kékesz.	—.20	—.20
330	5 „ sötétbarna	—.20	—.20
331	10 „ vöröseslila-kékesl.	—.40	—.40

Az 50 filléres bélyeg ponttal is ismeretes a számjegy mögött (10.—).

A 3 filéres bélyeg sohse került forgalomba, csak 1923-ban adott el belőlük a magyar királyi pósta kb.50 ívet árverésen. Használt állapotban tehát nem fordul elő.

E helyen megjegyezzük, hogy a legtöbb betüzött „magyar pósta"-bélyeg szivességi betüzést mutat, mert tényleges használatba alig néhány érték került csupán.

.... sürgős bélyeg „Magyar pósta" fölirással.

332	2 f. olajzöld	—.10	—.10

A magyar pósta sorozat többi értéke, valamint az ilynemü portósak csak a szovjetkormány bukása után kerültek forgalomba.

1919 junius 28. (julius 31-éig.) Szovjetfejes kiadás. Nagy alaku bélyegek Marx, Petőfi, Martinovics, Dózsa és Engels fejképével, kétszinü nyomás. A) Fekvő vagy B) álló kereszt vizjegy. Fésüs fogazás 12.

		A)		B)	
333	20 f. karmin-fekete	—.80	—.80	6.—	6.—
334	45 „ sárgásbarna-kék	—.80	—.80	17.—	17.—
335	60 „ kék-barna	—.80	—.80	4.—	4.—
336	75 „ vöröseslila-fekete	—.80	—.80	4.—	4.—
337	80 „ olajbarna-fekete	—.80	—.80	17.—	17.—

Betüzött példányok kivétel nélkül szivességi betüzésüek.

Fogazatlan próbanyomatok egészen vékony papiroson (selyempapiros) előfordulnak.

R. P. ismert nevü fővárosi gyüjtő a szovjetfejes bélyegekről nagyitott rajzu metszeteket adott ki. Ezeknek rajza az eredeti tervező művészektől származik. E metszetek a bélyegekkel össze nem téveszthetők, de a magyar filatelia dicsőségére válnak, mert kindulási pontját alkotják a jelenleg annyira felkapott „müvészi bélyegmetszet" mozgalomnak, amelynek végcélja a gyüjtés megujhodása esztétikai alapon.

1919 julius 21. „Magyar pósta" feliratu bélyegek téglavörös vagy karminszinü felnyomással: „Magyar tanács-köztársaság". Az aratós bélyegeknél e fölnyomás háromsoros és vizszintes, a parlamenteseknél kétsoros és harántfekvő.

338	2	f. okker	—.05	—.05
339	3	„ vöröseslila	—.05	—.05
340	4	„ palakék	—.05	—.05
341	5	„ zöld	—.05	—.05
342	6	„ kékeszöld	—.05	—.05
343	10	„ téglavörös	—.05	—.05
344	15	„ kékeslila	—.10	—.10
345	20	„ barna	—.10	—.10
346	25	„ ultramarin	—.15	—.15
347	40	„ olajzöld	—.10	—.10
348	45	„ narancssárga	—.10	—.10
349	50	„ vöröseslila	—.30	—.30
350	95	„ sötétkék	—.10	—.10
351	1	K barnásvörös	—.10	—.10
352	1.20	K sötétzöld	—.15	—.15
353	1.40	K világoszöld	—.15	—.15
354	2	„ olajbarna	1.—	1.—
355	3	„ szürkéslila-sz.-kék	—.50	—.50
356	5	„ sötétbarna	—.80	—.80
357	10	„ vöröseslila-kékes-l.	1.—	1.—

E bélyegek valóban használva ritkák, mert csak két hétig voltak forgalomban a soproni hivatalnál és csupán 1—2 napig Budapesten. A bélyegpiacon található betüzött példányok szinte kivétel nélkül szivességi betüzésüek.

A kétféle felnyomási szín kérdése még nincsen tisztázva. A karminszinü felnyomás azonban ritkábbnak látszik.

A 45 filléres értékből forditott felnyomás ismeretes (50—60 K), a 20-asból dupla felnyomás, az 50 filléresből pedig oly példányok, amelyeken a „G" betü forditott állásu.

. . . . November 16. Emlékbélyegek a nemzeti hadsereg bevonulása alkalmával. „Magyar pósta“ feliratu bélyegek a következő szövegü négysoros felnyomással fekete szinben: „A nemzeti hadsereg bevonulása 1919. XI. 16.“

358	5	f. zöld	—.20	—.20
359	10	„ vörös	—.20	—.20
360	15	„ ibolya	—.20	—.20
361	20	„ sötétbarna	—.20	—.20
362	25	„ kék	—.20	—.20

E bélyegeknek népszerü neve: Horthy-sorozat. Póstailag használt példányok jóformán ismeretlenek ,annál gyakoribb a szivességi betüzés. Ily példányok ára azonos a használatlanokéval.

A bélyegek hátlapján néha található kékszinü „Socmis“ felnyomás valódiság-jel, amelyet a maradékkészletek tulajdonosa, egy jótékonycélu egyesület nyomatott rá.

1920. „Tanácsköztársaság“ felnyomatu bélyegek ujabb fekete, u. n. buzakalász felnyomással.

363	2	f. okker	1.20	1.20
364	3	„ vörösesibolya	1.—	1.—
365	4	„ palakék	1.—	1.—
366	5	„ zöld	—.40	—.40
367	6	„ kékeszöld	—.40	—.40
368	10	„ vörös	—.40	—.40
369	15	„ kékeslila	—.40	—.40
370	20	„ barna	—.40	—.40
371	25	„ kék	—.40	—.40
372	40	„ olajzöld	1.30	1.30
373	45	„ narancs	1.20	1.20
374	50	„ vöröseslila	1.30	1.30
375	95	„ sötétkék	1.60	1.60
376	1	K barnásvörös	2.—	2.—
377	1.20	K sötétzöld	3.—	3.—
378	1.40	K halványzöld	3.20	3.20
379	2	K olajbarna	4.—	4.—

380	3 K	szürkéslila-szürkéskék	4.50	4.50
381	5 „	sötétbarna-barna	1.30	1.30
382	10 „	vöröseslila-kékeslila	5.50	5.50

Portósbélyegek azonos felnyomással.

383	2 f.	sötétzöld	1.50	1.50
384	3 „	„	—.80	—.80
385	10 „	„	—.80	—.80
386	20 „	„	—.80	—.80
387	40 „	„	1.20	1.20
388	50 „	„	1.30	1.30

E bélyegek valóban használva ritkák, szivességi betüzéssel ellenben gyakoriak. Néhány érték kivételével jóformán csakis a tényleges póstai forgalom megkerülésével kerültek e bélyegek a piacra, még pedig az agrárbank révén kartelláron.

A portósbélyegek buzakalászfelnyomás nélkül, vagyis csupán a tanácsköztársaság felnyomással eddig ismeretlenek.

A 10 és 45 filléres értékek forditott felnyomással is ismeretesek. Áruk 50—100 K.

. . . . Kiegészitő értékek „magyar pósta" felirattal.

389	20 f.	olajzöld (aratós)	—.10	—.10
390	40 „	karmin (aratós)	—.10	—.10
391	60 „	barna-kék (parlament)	—.05	—.05
392	1 K	kék (parlament)	—.05	—.05

Portósbélyegek fekete számjegyekkel és „Magyar pósta" felirattal.

393	2 f.	sötétzöld	—.05	—.05
394	3 „	„	—.05	—.05
395	20 „	„	—.05	—.05
396	40 „	„	—.10	—.10
397	50 „	„	—.10	—.10

. . . . Jótékonysági bélyegek a hadifoglyok hazahozatala javára. Háromféle minta, 12-es fésüs fogazás. A) álló, B) fekvő kereszt vizjegy.

			A)		B)	
398	40 f.	(+ 1 K) borvörös	1.—	1.—	—.10	—.10
399	60 f.	(+ 2 K) barna	—.10	—.10	2.50	2.50
400	1 K	(+ 5 K) sötétkék	—.10	—.10	7.50	7.50

Vizjegynélküli papiroson nyomtatott és fogazatlan példányok hamisitványok.

Ujságbélyegek. Eddigi minta, de uj szin. fogazatlan.

401	(10 f.) kék	—.05	—.05

Légi pósta bélyegek. — 10 koronás parlamentes bélyegek. „Légi-Pósta" és uj értékszám felnyomásával.

402	3 K kék, 10 K fölött	1.—	1.—
403	8 „ piros, 10 K fölött	1.—	1.—
404	12 „ kék, 10 K fölött	1.—	1.—

E bélyegek Budapest — Szombathely és Budapest—Szeged légi járatai számára készültek. A megnyitás napján, — 1920 nov. 7-én — külön betüzés volt használatban, amely az angyalos cimert mutatja, körüskörül pedig, ovális kerettől szegélyezve: „Légi pósta megnyitás — 1920 nov. 7. — Rákosi repülő nap" olvasható. Ily betüzés 40 koronára becsülhető. Egyébként az 1918-ról felmaradt repülőpósta-betüzéseket használták Pesten, Szombathelyen pedig ahhoz hasonló, ugyancsak „Légi pósta" feliratát. Igy betüzött, valóban légi utat járt lapok és boritékok 15—20 koronára becsülhetők. A légijáratokat az entente tiltakozása miatt rövidesen beszüntették. Szivességi betüzéssel ellátott bélyegek a használatlanokkal egyenlő értéküek.

*

1921 elején a m. kir. pósta vezetősége furcsát gondolt: behozta az u. n. hármas lyukasztást, aminek célja hivatalos verzió szerint az volt, hogy a bélyegekkel való nagybani üzérkedést megakadályozzák. E célból azon ivek két középső sorát, amelyeket a póstahivatalok és trafikok kaptak névértéken való elárusitásra, három lyukkal kilyukasztották, ama naiv feltevésből kiindulva, hogy lyukasztott bélyegek gyüjtői célokra alkalmatlanok, tehát a kereskedők és üzérek nem fogják majd vásárolni, ellenben inkább 10 százalékkal többet fognak adni teljesen ép, lyukasztás nélküli iveket. Ez utóbbiak pedig csakis a budapesti főpósta bélyegértékesitő alosztályában kaphatók. — Nem gondoltak azonban arra, hogy a gyüjtő mindazt, ami póstailag szándékolt változtatás, csak azért is fokozott kedvvel gyüjti, — tehát a háromlyukas példányokat is. Hiába választottak szándékosan oly könnyen utánozható, egyszerü jelt, a gyüjtők nem a sima iveket vásárolták 10 százalékos felárral, hanem a lyukasztottakat névértéken.

Bel- és külföldön sokat mosolyogtak a m. kir.

pósta eme naiv ujitásán, de ime a három lyuk 1924 májusáig megmaradt a magyar bélyegeken. Az aratós, parlamentes és madonnás bélyegeknél a három pont elhelyezése ilyen:

A hivatalos és portós bélyegeknél ilyen:

Az aratós és madonnás, valamint a portós és hivatalos bélyegeknél az iv két középső merőleges sora, a parlamenteseknél a két középső vizszintes sor van kilyukasztva.

Gyüjtőink anélkül, hogy a lyukasztott példányoknak különösebb pénzbeli értéket tulajdonitanának, általánosan gyüjtenek minden fajtából legalább egy-egy lyukasztott és lyukasztatlan példányt, esetleg összefüggő párt mindkettővel, vagy négyes tömböt. Ez nem is ütközik különleges nehézségekbe, csupán az ujitás első idejéből bajos lyukasztott példányokat kapni, sőt még biztosan nem is tudjuk, mely értékek léteznek lyukasztva is.

Az 1918-as kiadásu bélyegekből eddig teljes biztonsággal csak a következőket ismerjük hármas lyukasztással: barna 20 f. és zöld 40 filléres aratós, 1, 2, 3, 5, 10 koronás parlamentes levélbélyegeket, 10 és 20 filléres portósakat. Állitólag 75 filléres parlamentes is létezik. E fajták azonban eléggé ritkák, mert csak egy-egy elég csekély utólagos példányszám készült hármas lyukasztással.

1921-től kezdve 1924 májusáig valamennyi bélyeg létezik hármas lyukasztással, kivéve a Petőfi-bélyegeket, az ujságbélyegeket és a 15 filléres aratós bélyegre nyomtatott portós provizóriumokat.

. . . . Szinváltoztatás és kiegészitő értékek aratós és parlamentes rajzzal, „magy. kir. pósta“ felirattal.

405	5 f. okker	—.05	—.05
406	10 „ lilásrózsaszin	—.05	—.02
407	40 „ karmin	—.15	—.15
408	50 „ világoszöld	—.25	—.02
409.	60 „ palakék	—.03	—.03
410	2.50 K világoskék	—.10	—.05
411	3.50 K palakék	—.25	—.15

Portósbélyegek, magy. kir. pósta felirattal; piros számjegy.

412.	40 f zöld	—.10	—.10
413.	50 f zöld	—.10	—.10
414.	120 f zöld	—.50	—.50
415.	200 f zöld	—.40	—.40

Mind a négy érték, valamint az 1918-as kiadás 10 és 20 fillérese hármaslikasztással fordul elő.

1921. Uj rajz: Szüz Mária, Magyarország nagyasszonya Jézussal a karján. Kettőskereszt-vizjegy, 12½-es fésüs fogazás.

416.	50 K	sötétbarna — kék	1.—	—.50
417.	100 K	sárgásbarna — halványbarna	4.—	2.50

Ujságbélyeg. Eddigi minta, uj szin, fogazatlan.

418.	(20 f)	lila	—.10	—.10

Ez valamint a kék ujságbélyeg csupán lyukasztás nélkül ismeretes.

1921—22. Uj névértékü vagy szinü aratós (50 f — 6 K) vagy parlamentes (10—1000 K) bélyegek. Kettőskereszt-vizjegy, 15-ös fésüs fogazás.

Arató rajz:

419.	50 f	kék	—.10	—.10
420.	1 K	zöld	—.10	—.10
421.	1½ „	barnáslila	—.15	—.10
422.	2 „	kékeszöld	—.10	—.10
423.	2½ „	zöld	—.10	—.10
424.	3 „	sárgásbarna	—.15	—.10
425.	4 „	karmin	—.10	—.10
426.	4½ „	barnásibolya	—.15	—.15
427.	5 „	barna	—.10	—.05
428.	6 „	sötétkék	—.15	—.10

Parlament:

429.	10 K	barna	—.15	—.10
430.	15 „	szürke	—.20	—.10
431.	20 „	vöröseslila	—.20	—.20
432.	25 „	narancssárga	—.60	—.10
433.	30 „	borvörös	—.20	—.15
434.	40 „	zöld	—.40	—.10
435.	50 „	sötétkék	—.40	—.25
436.	100 „	sárgásbarna	—.60	—.12

Valamennyi érték hármaslyukasztással is található.

Portósprovizóriumok. Aratósbélyegek „Porto"-val és uj értékszámmal felülnyomtatva. A felnyomás szine piros.

437.	100 f	15 f ibolya fölött	—.20	—.20
438.	500 „	15 „ ibolya fölött	—.40	—.40
439.	2½ K	10 f lilásrózsaszin föl.	—.10	—.10
440.	3 „	15 „ ibolya fölött	—.10	—.10
441.	6 „	1½ K barnáslila föl.	—.10	—.10
442.	9 „	40 f olajzöld fölött	—.20	—.20
443.	12 „	60 f palakék fölött	—.25	—.25
444.	15 „	1½ K barnáslila föl.	—.15	—.15

445. 25 K 1½ K barnáslila föl. —.15 —.15
446. 30 „ 1½ „ barnáslila föl. —.20 —.20
447. 50 „ 1½ „ barnáslila föl. —.20 —.20

A 437., 438. és 440. számu bélyegek csak három lyuk nélkül ismeretesek.

Portósbélyegek. Régi rajz, piros számjegy.

448. 2 K sötétzöld —.50 —.50
449. 5 „ sötétzöld —.40 —.40
450. 50 „ sötétzöld —.20 —.20

Mind a három érték lyukasztva is előfordul. Betüzött példányok jóformán kivétel nélkül szivességből betüzöttek.

Hivatalos bélyegek. Azonos rajz a portósbélyegekével, de középütt a „Hivatalos" szó, alatta pedig a számjegy. A filléres értékeknél utóbbi fekete, az 50 és 100 koronásaknál piros. A többieknél megegyezik a bélyegszinnel. Kettőskereszt-vizjegy. 15-ös fésüs fogazás.

451. 10 f vöröseslila —.10 —.10
452. 20 „ olajbarna —.10 —.10
453. 60 „ szürke —.10 —.10
454. 100 „ borvörös —.15 —.10
455. 250 „ kék —.15 —.10
456. 350 „ zöldesszürke — 50 —.60
457. 500 „ barna —.15 —.15
458. 1000 „ barnásibolya —.15 —.12

Korona névértékkel:

459. 5 K barna —.20 —.10
460. 10 „ barnásvörös —.20 —.10
461. 15 „ palaszürke —.35 —.12
462. 25 „ narancssárga —.40 —.15
463 50 „ barna —.25 —.12
464. 100 „ sárgásbarna —.50 —.12
465. 500 „ narancs 1.50 —.20
466. 1000 „ kék 2.— —.25

Az 500 és 1000 koronás bélyegeknek hálószerü kék alapnyomása van.

Az összes filléres értékeknél lemezhiba található. T. i. az iv 7. sorának második bélyegénél a FILLÉR szó R betüje fölül áttört és igy „K"-

hoz hasonlit. E hiba csak az első készletnél található, később kijavitották.

Valamennyi érték három lyukkal található.

Hivatalos bélyegek uj értékfelnyomással piros szinben.

467.	10 K a 20 f-sen	—.40	—.30
468.	25 „ a 60 f-sen	—.20	—.12

Mindkét érték hármaslyukasztással is előfordul.

1922. Jótékonysági bélyegek Petőfi emlékére. Különféle nagyságu bélyegek, különféle Petőfi életéből vagy költészetéből vett képekkel. A 40 koronás bélyeg vizjegye fekvő, a többieké álló kereszt-vizjegy.

469.	10 K kékeszöld	1.—	1.—
470.	15 „ kék	3.—	3.—
471.	25 „ barna	1.—	1.—
472.	40 „ barnáslila	3.—	3.—
473.	50 „ barnásibolya	3.—	3.—

A 10 koronáson Petőfi szobra, a 15 K-son János vitéz a griffen ülve, a 25 K-son Petőfi mellképe, a 40 K-son Petőfi halála, az 50 K-son a „Talpra magyar“ elszavalása van ábrázolva.

E bélyegket 1922 I. 13-án dupla névértéken árusitották, de csak kevésszámu hivatalban és csak teljes sorozatokban. Csupán a 10 és 25 koronás értékek voltak hosszabb ideig és korlátlan mennyiségben kaphatók. A maradékkészleteket (½ millió sorozatot!) átadták a „Hadrőá“ nevü jóléti egyesületnek (Hadirokkantak, özvegyek és árvák egyesülete), amely 8—10, majd 12 K egységáron igyekezett értékesiteni e sorozatot, de 1924 elején sikertelenség miatt visszaadta a még fennmaradt készleteket a m. kir. póstának, amelyek azután D. F. budapesti bélyegkereskedő birtokába kerültek.

A bélyegek forgalmi ideje 1923 január 13-ától március végéig tartott.

1923—24. Uj értékek, aratós illetve parlament rajzzal. Kettőskereszt-vizjegy, 15-ös fésüs fogazás.

Arató rajz:

474.	10 K vörösesbarna	—.10	—.05
475.	15 „ palaszürke	—.20	—.15
476.	20 „ ibolya	—.10	—.05
477.	25 „ narancs	—.40	—.10
478.	40 „ zöld	—.10	—.05
479.	50 „ kék	—.10	—.10
480.	100 „ vörösesibolya	—.10	—.05
481.	150 „ sötétzöld	—.25	—.15
482.	200 „ halványzöld	—.12	—.10

483.	300 K piros	—.12	—.10
484.	350 „ ibolya	—.40	—.20
485.	500 „ szürke	—.20	—.10
486.	600 „ olajzöld	—.30	—.15
487.	800 „ sárga	—.40	—.12

Parlamentes rajz:

488.	400 K kékeszöld	—.30	—.12
489.	500 „ ibolya	—.30	—.12
490.	1000 „ lila	—.60	—.10
491.	2000 „ piros	1.20	—.12

A 483, 485, 486, 487, 490 és 491-es számu bélyegek kivételével valamennyi hármaslyukasztással is előfordul.

Madonnás rajz mint eddig, de uj vizjegy: apró köridomból a négy átló irányában kiálló apostoli kettőskeresztek (Ugynevezett „négykereszt-vizjegy".) 12-es fésüs fogazás.

492.	200 K sötétkék-halványkék	—.40	—.25
493.	500 „ lila-ibolya	—.80	—.50
494.	1000 „ sötétlila-csokoládéb.	—.80	—.40
495.	2000 „ kékeszöld-lila	1.20	—.45
496.	3000 „ karmin-ibolya	1.60	—.20
497.	5000 „ sötétzöld-olajzöld	2.75	—.30

A 496. és 497. számu bélyegek kivételével valamennyi hármaslyukasztással is előfordul.

Az 5000 koronás bélyeg forditott állásu középrajzzal is ismeretes. Ily példányokért jelenleg kb. 1000 koronát kérnek. — A 3000 koronás bélyegből oly iv került egy pesti dohánytőzsdébe, amely összevissza volt fogazva, ugy hogy baloldalt néhány példány fogazatlan maradt.

Portós provizóriumok. Aratós rajzu levélbélyegek, piros „Portó" és uj értékszám felnyomással.

498.	10 K a zöld 2½ K bélyegen	—.20	—.20
499.	20 „ a zöld 2½ „ bélyegen	—,25	—.25
500.	40 „ a zöld 2½ „ bélyegen	—.45	—.45

501.	100 K	ibolya 4½ K bélyegen	—.15	—.15
502.	200 „	ibolya 4½ „ bélyegen	—.15	—.15
503.	300 „	ibolya 4½ „ bélyegen	—.20	—.20
504.	500 „	kékeszöld 2 K bélyegen	—.30	—.30
505.	500 „	sárgásbarna 3 K bélyeg.	—.30	—.30
506.	1000 „	kékeszöld 2 K bélyegen	—.60	—.60
507.	1000 „	sárgásbarna 3 K bélyeg.	—.60	—.60
508.	2000 „	kékeszöld 2 K bélyegen	1.20	1.20
509.	2000 „	sárgásbarna 3 K bélyegen	1.20	1.20
510.	5000 „	barna 5 K bélyegen	3.25	3.25

Valamennyi érték hármaslyukasztással is előfordul.

Az 500-tól 5000-ig terjedő értékeket erősen hamisitják, de igy sem adják névértéken alul.

Hivatalos bélyegek. Uj értékek.

511.	150 K	olajzöld	—.20	—.15
512.	300 „	husszin	—.15	—.10
513.	350 „	ibolya	—.40	—.25
514.	600 „	olajzöld	—.80	—.80
515.	3000 „	ibolya,kék alaprajzzal	3.50	2.—
516.	5000 „	kék, kék alaprajzzal	7.—	3.50

E bélyegek közül már csupán a 150 és 350 koronás értékek találhatók hármaslyukasztással.

Felnyomásos hivatalos bélyegek.

517.	150 K	karminszinü 100 f-en	—.80	—.40
518.	„korona“	palakék 350 f-en	1.80	—.40
519.	2000 K	kék 250 f-en	3.—	1.—

Mind a három érték hármaslyukasztással is előfordul.

1924 április. Jótékonysági bélyegek. (Gyermek virágos mezőn, bölcsőt ringató anya, ősmagyar, aki fiát ijjazni tanitja). Acélnyomás, négykeresztvizjegy, 12-es fésüs fogazás. A bélyegek hátlapján ötsoros fekete felnyomás: „A 100%-os — felár — közjótékonysági célokra fordittatik.“

520.	300 K	sötétkék	1.20	1.20

521.	500 K barna	1.50	1.50
522.	1000 „ sötétzöld	2.—	2.—

Repülőpósta bélyegek. Kinyujtott szárnyu angyal a budai vár fölött. 14-es fésüs fogazás.

523.	100 K lila-piros	—.25	—.25
524.	500 „ kékeszöld-sárgászöld	—.50	—.50
525.	1000 „ világosbarna-vörösesb.	—.80	—.80
526.	2000 „ kék-halványkék	1.75	1.75

Valóban repült leveleken legalább kétszer annyit érnek.

1924-ben a magyar repülőpóstát ujból rendezték. Ilynemü levelezés a Budapest 72-es számu (főpósta) póstahivatalnak külön e célra szánt fülkéjében kell feladni, ahol értéktelenitik a „Légi pósta — dátum — Budapest 72“ bélyegzéssel a repülőbélyegeket, továbbá rányomtatják a boritékra az ugynevezett „irányitó-betüzést“. Ez duplakeretes téglány, közepén repülőgéppel; utóbbi fölött a „Légi pósta“ jelzés, alatta az irányitás látható, még pedig Budapest—Wien, Budapest—Warszawa, Budapest—Beograd, Budapest—Páris, Budapest—Strasbourg vagy Budapest—München. Talán még mások is léteznek, amelyekről nem tudunk. Állitólag „Budapest—Strassbourg“ (Strasbourg helyett) is előfordul.

1924 jun. óta a többi fővárosi póstahivatal is elfogad légipóstaküldeményeket, de a továbbadás és betüzés ezentul is csak a 72-es hivatalban történik. Légi póstának szánt levelezés közönséges bé-

lyegekkel is bérmentesithető, közönséges levelezés azonban repülőbélyegekkel nem.

A legkorábbi dátumok, amelyekkel póstátjárt repülőbélyegek előfordulnak, ezek:

A Budapest—bécsi vonalon: április 30.

A többi vonalon: május 6.

Szeptember 23-án és 25-én, a budapesti filatelista-nap alkalmával külön repülőjáratokat rendezett a magyar kir. pósta Esztergomba. A Vigadóban alkalmi póstahivatal müködött, amely az ott feladott leveleket különleges gépbetüzéssel látta el: felkelő nap, benne „I. Magyar Filatelista nap", fölötte kétoldalt 19—24; emellett letompitott sarku négyzetben „Budapest. — Szept.. (nap)". — A szeptember 23-án és 25-én rendezett repülőjáratok alkalmával a fenti betüzésen kivül még a külön e céllal készült Budapest—Esztergom szövegü irányitó-betüzést is rányomtatták a levelezőlapokra (mást nem volt szabad feladni), végül megérkezésükkor az esztergomi póstahivatal tette rá rendes hivatali bélyegzését, azonkivül pedig egy „Légipóstával érkezett" jelzésü, egyvonalas lenyomatot. — Az Esztergomból Budapestre irányitott repülőlapokon lévő bélyegeket az esztergomi hivatalbetüzőkkel értéktelenitették, azonkivül rátették az „Esztergom—Budapest" jelzésü irányitó-betüzést. — Esztergom négyféle hivatal-betüzést használt:

1. „Esztergom G",
2. „Esztergom H",
3. „Esztergom D",
4. „Esztergom", egyszerü, régi tipusu körbetüzés.

Az 1—3. számu tipusok jellegzetes magyar városi betüzések dátumhiddal és a szt. István koronával. A 3. számu azonban valamivel kisebb, átmérője 29 helyett csak 27 mm.

Mint inditási betüzést mind a négy válfaj ismeretes, mint érkezési csupán a 2. és 4. tipus. — Legritkább valamennyi közül a 4. tipus.

Budapestről Esztergomba repült lapok 15 koronára, Esztergomból Budapestre repültek 20 koronára becsülhetők.

A szegedi bélyeggyüjtők 1925. IV. 7 és 13. közt filatelistanapot rendeztek, amellyel kapcsolatban a m. kir. pósta április 13-án repülőjáratot tartott fenn Budapest és Szeged közt. Ily lapokat és boritékokat 7000, illetve 12.000 K értékü repülő és közönséges bélyegekkel kellett bérmentesiteni. A Szegedről Budapestre cimzett levelek a következő fekete szinü betüzéseket tüntetik fel: 1. rendes körbetüzés a Sz. István koronával „Légtposta

— 925. ÁPR. 13 — Szeged". 2. Inditási betüzés (repülőgéppel és Szeged—Budapest irányitással. 3. „Légi póstával érkezett" betüzés 12 cm hosszu sorban, 6 mm magas betükben. 4. Érkezési betüzés: Légi Pósta — 925 APR. 13 É 8 — Budapest 72. — A Budapestről Szegedre cimzett leveleken pedig a következő betüzések láthatók: 1. Légi Pósta — 925 ÁPR. 13 N. 6 — Budapest 72, fekete szinben; 2. inditási betüzés i b o l y a szinben, repülőgéppel és Budapest—Szeged irányitással; 3. „Légi póstával érkezett" 5 cm hosszu sorban, fekete szinben; 3. érkezési betüzés „Légi pósta — 925 ÁPR. 13 — Szeged", fekete szinben; 4. esetleg még a letompitott sarku négyszögletes alkalmi betüzés „Bélyegkiállitás 1925 IV. 13. Szeged". — Ily lapok vagy levelek 8—10 Kč-re becsülhetők.

A m. kir. póstaigazgatóság 8607/X. sz. alatt feljogositotta a bélyegnap rendezőit arra, hogy a repülőjáratok költségeinek fedezésére magánjellegü repülőbélyegeket adjanak ki. Ezek 60 mm széles és 30 mm magas 11½-es sorosfogazásu cédulák, amelyeken szegedi népviseletü parasztférfi és asszony, a háttérben pedig a Tisza-hid és fölötte repülőgép látható. Rajzuk Haranghy tanár müve. Két érték létezik: 1000 K lila-zöld és 2000 K barna-kék. Utóbb a pósta megtiltotta azt, hogy értékszámok legyenek a bélyegeken és ezeket a kliséről lecsiszolták, ugy azonban, hogy a nullák körvonalai megmaradtak. Másrészt ugy segitettek a dolgon, hogy a bélyegek jobb oldalát az értékszámmal együtt levágták s igy használták el a lapokon és leveleken.

Aratós és parlamentes bélyegek uj, négykeresztvizjeggyel, 15-ös fésüs fogazás.

	Arató rajz:		
527.	100 K vöröseslila	—.08	—.05
528.	200 „ halványzöld	—.12	—.05
529.	300 „ piros	—.18	—.05
530.	400 „ kék	—.25	—.10
531.	500 „ szürke	—.30	—.10
532.	600 „ olajzöld	—.40	—.12
533.	800 „ sárga	—.50	—.12
	Parlament rajz:		
534.	1000 K lila	—.60	—.05
535.	2000 „ piros	1.20	—.10

A 600 koronás bélyegből tévesnyomat ismeretes. Bizonyos, nem csekély számu iven a második sor második bélyegén baloldalt 600, jobboldalt pedig 800 látható. E ritkaságot Vácott fedezték fel, de a póstaigazgatóság azonnal bevonta a hibás iveket. Jelenleg 80—120 K-val árusitják e tévnyomatot.

Hivatalos bélyegek alapnyomás nélkül, kettőskereszt-vizjegy. 15-ös fésüs fogazás.

536.	500 K narancs	2.—	1.50
537.	1000 „ kék	1.50	1.50

Ugyanazon bélyegek, de uj, négykereszt-vizjeggyel.

538.	500 K narancs	1.50	1.50
539.	1000 „ kék	2.—	2.—

Jókai-emlékbélyegek. A költő fejképe egyszerü keretrajzban. 12-es fésüs fogazás.

540.	1000 K zöld-barna	1.50	1.20
541.	2000 „ világosbarna-barna	2.—	1.80
542.	2500 „ kék-barna	3.—	2.50

1881 óta ezek az első magyar bélyegek, amelyek vizjegy nélküli papiroson készültek.

Madonna-rajz. Uj értékek:

543.	2500 K sötétbarna-narancs	1.50	1.—
544.	10000 „ lila-kékeszöld	6.—	3.—

Repülőbélyegek. Eddigi rajz, de az értékszám alul, a bélyeg közepén van. A két alsó sarokban négy-négy kis körből álló kereszt van.

545	5.000 K ibolya-kék	3.50	3.50
546	10.000 K piros-lila	6.50	6.50

OSZK

Függelék.

Futárbélyegek.

Néhány erdélyi nyaralótelep, minthogy a póstaigazgatóság nem tartotta érdemesnek, ott póstahivatalokat létesiteni, futárpóstajáratokat tartott fenn a legközelebbi kincstári póstahivatalhoz, amelynek költségeit magánuton előállitott,de a magyar királyi póstaigazgatóság által engedélyezett bélyegekkel fedezték. E bélyegeket a nyaralótelepek igazgatósága minden levelezésre felragasztotta és értéktelenitette, majd a legközelebbi rendes póstahivatalban rendes levélbélyegeket tettek reájuk s ugy továbbitották.

A) Kurhaus auf der „Hohen Rinne".

Az erdélyi kárpát-egyesület 1894-ben nyaralótelepet létesitett a Nagyszeben melletti „Hohe Rinne" nevü hegyen. A nyaralók póstáját futárjáratokkal továbbitották Kereszténysziget re.

1895 junius 1-én egyszerü, fogazatlan vignettákat vettek használatba „Kurhaus auf der Hohen Rinne" szöveggel. Értékjelzés hiányzik, de a dij 2 krajcár volt. A cédulák szine sárga, a szöveg és keret fekete. Gyakran ketté vágva is használták, lapokra és nyomtatványokra.

1. (2 Kr.) fekete, sárga alapon 300.— 200.—
1 a (1 Kr.) fenti bélyeg felezve —.— 200.—

1901 julius 25-én ujabb futárbélyegek jelentek meg. Tojásdad keretben „Kurhaus auf der Hohen Rinne" valamint „2 h" illetve „4 h" (Heller) lát-

ható. E bélyegek fogazatlanul és 12½-es sorosfogazással ismeretesek. Papirosuk piros, illetve aranysárga vagy kénsárga.

2. 2 h fekete, piros papiroson,
fogazatlan 250.— 100.—,
12½-es fogazás 150.— 75.—
3. 4 h fekete, aranysárga papiron
fogazatlan 250.— 100.—
3 a. 4 h fekete, kénsárga papiroson,
fogazatlan 250.— 100.—,
12½-es fogazás 150.— 75.—

III. kiadás. 1903 julius 5. Azonos rajz, de „1903" évszámmal.

4. 2 h fekete, piros papiroson,
fogazatlan 150.— 75.—,
12½-es fogazás 100.— 60.—

IV. kiadás, 1906 augusztus 3. Azonos rajz, de „1906"-os évszámmal.

5. 2 h fekete, piros papiroson,
fogazatlan 150.— 45.—,
12½-es fogazás 90.— 30.—
6. 5 h fekete, zöld papiroson,
12½-es fogazás 180.— 80.—

V. kiadás, 1909 julius 31. Azonos rajz, de „1909"-es évszám. 12½-es soros fogazás.

7. 2 h fekete, piros papiron	250.—	200.—
8. 5 h fekete, zöld papiron	250.—	200.—

VI. kiadás, 1910 április 4. A nyaralótelep főutcájának a képe; fehér papir, 15-ös soros fogazás.

9. 3 h barna	3.—	3.—
10. 5 h zöld	3.—	3.—

Az összeomlás óta még 4 bélyeg jelent meg.

VI. kiadás, 1923 junius 2. A rajz megegyezik az 1910-es kiadás rajzával. Fehér papir, 15-ös soros fogazás.

11. 3 (30 bani) kék	1.50	2.—
12. 5 (50 bani) vörösesbarna	1.50	2.—

VIII. kiadás, 1924 augusztus 24. Nagyalaku emlékbélyegek értékszám nélkül. Középütt a nyaralótelep főutcája, a baloldali felső sarokban Conradt Károly dr., jobboldalt Gutt Róbert fejképe, közte

„1894 — 10. Juni — 1924". 12½-es soros fogazás.

13. (50 bani) zöld 1.— 1.—
14. (1 leu) karmin 1.— 1.—

Az 1910-es rajzzal sötétzöld szinü bélyeg benyomattal levélpapiros és levélboritékok is léteznek.

B) Magura.

A Magurában fekvő m. kir. kincstári nyaralótelep is futárbélyegeket használt.

Ezek szines alapon fehér dombornyomásban a következő szöveget mutatják: M. kir. kincstári nyaralótelep — 4 fillér — Magura. Kétféle fogazás: a) hullámos 18-as fogazás, b) hegyes 16-os fogazás.

1. 2 f sötétzöld 600.— 600.—
2. 4 „ biborvörös 600.— 600.—

E bélyegeket a rendes póstai értékcikkek mellé ragasztották s azokkal együtt bélyegezték le. A kétféle fogazás egyforma értékü.

C) Bistra-Post.

Bisztra és Szácsor közt ugyancsak futárbélyegek voltak használatban. Ezeken kezdetleges rajzban egy fenyőfa látható, valamint a következő feliratok: S. K. V. — Sektion Mühlbach — 6 Heller — Bistra-Post.

1912 junius 2. — Durva fogazás.

1. 2 Heller, barna nyomás sárga papiron 250.— 250.—
2. 6 Heller, barna nyomás fehér papiron 250.— 250.—

A Zala-Somogyi Gőzhajózási Társaság bélyegei.

A fentnevezett társaság a nyolcvanas években különös bélyegeket használt a Balatonboglár és Fülöpi rév közti forgalomban.

E bélyegek könyvnyomatos uton készültek és fogazatlanok. Rácsszerü alapon vasmacskát mutatnak, alul pedig a társaság nevének rövidítését: Z. S. G. T. — Rendkivül ritkák és még azt se tudjuk biztosan, milyen szinekben léteznek. Payer Béla zöld, kék, vörösesbarna és vörös szinekben emliti fel őket, állitólag azonban az 1876-os levélbélyegeknek megfelelően ibolya (2 kr.), zöld (3 kr.), piros (5 kr.), kék (10 kr.) és szürke (20 kr.) szinben léteznek.

Sürgönybélyegek.

1870 és 1888 közt (a pontos dátumok máig ismeretlenek) sürgönybélyegeket használtak a magyar kir. távirdahivatalok.

Két kiadás létezik, kőnyomat és réznyomat. Rajzuk azonos: a krajcáros értékek számjegye, fölötte a szentkoronát, a nagyalaku forintosak két angyalt s köztük az értékszámot mutatják.

1870 (73 ?) kőnyomat, sárgás papiros, 9½-es keretfogazás vagy 9-es sorosfogazás.

1.	5 kr. kék	50.—	30.—
2.	15 „ „	60.—	40.—
3.	20 „ „	60.—	30.—
4.	25 „ „	75.—	50.—
5.	40 „ „	120.—	80.—
6.	50 „ „	150.—	100.—
7.	1 frt. fekete	300.—	300.—
8.	2 „ „	40.—	40.—

E bélyegek ép oly ritkák, ha nem ritkábbak, mint az első kőnyomatos magyar bélyegek, csakhogy kevesen gyüjtik s azért nem értékelhetők magasabban.

1874. Rézmetszet. Azonos rajz. 13-as soros fogazás. Az 1 és 2 forintosak 9-es soros fogazással is. 13-as fogazás:

9.	5 kr. kék	—.30	—.50
10.	10 „ „	—.30	—.50
11.	20 „ „	—.20	—.40
12.	25 „ „	—.50	—.75
13.	40 „ „	—.50	—.75
14.	50 „ „	—.50	—.75
15.	1 frt. fekete	8.—	10.—
	9-es fogazás	2.—	2.50
16.	2 frt. fekete, 13-as fog.	15.—	20.—
	9-es fogazás	8.—	10.—

A sürgönybélyeg rendes értéktelenitési módja az volt, hogy tollvonással áthuzták. Ritkábban nagy tojásdadalaku betüzést is használtak a következő szöveggel: M. K. Távirda állomás — dátum — városnév.

OSZK

III. RÉSZ.

AZ ÚGYNEVEZETT MAGYAR MEGSZÁLLÁSI BÉLYEGEK

A szélrózsa minden irányából beözönlő idegen csapatok válságba hozták a megszállott területeken működő régi magyar póstaigazgatóságokat. Elvágták őket egykori központjuktól, ugy hogy onnan további bélyegkészleteket nem kaphattak, de viszont nem is hozták magukkal saját bélyegeiket. Igy sok helyen bélyeghiány állott be, amin csak ugy lehetett segiteni, hogy olyan fajtákat, amelyekből, minthogy ritkábban használták őket, nagyobb készletek voltak, uj értékszámmal nyomtattak felül. Ezek az igazi szükségbélyegek. Sok helyen megkivánták az uj állam elismerését olyképen, hogy annak nevét, cimerét jelvényét stb. rányomtatták a magyar bélyegekre. Megint máshol pl. Baranyában és Erdélyben, szükség volt arra, hogy a bélyegeket megjelöljék, nehogy kerülő utakon a rosszabb valutáju Magyarországból hozzanak bélyegeket. Végül sok helyen, ahol a megszálló hatalmak nem folyósitották a póstahivatalnokok fizetését, ugy segitettek magukon a póstaigazgatóságok, hogy meglevő bélyegkészleteiket nyerészkedési szándékból nyomtatták felül, számitva a gyüjtőknek és a mohón spekuláló közönség zsebére. Az ilyen bélyegeket nem a forgalom számára készitették és nem is árusitották rendes uton, egyenkint, tetszés szerinti mennyiségben, hanem kész összeállitásokban, sokszoros névértéken. A legkisebb példányszámban készült értékeket természetesen bennfentesek számára tartották fenn.

Vannak azonban kiadások (pl. Arad, Szeged)

amelyek kizárólag magánkezdeményezésre vezethetők vissza és póstai célokra sohsem szolgáltak.

Minthogy a magyar megszállási bélyegek legnagyobb része ilykép spekulációs szinezetü, az „Első Hazai Bélyeggyüjtő Egyesület“ nevében Tóth Ferenc dr. közig. biró 1920—21-ben heves és tartós pergőtüz alá vette e bélyegeket s kijelentette, hogy bélyeggyüjtők ne gyüjtsék őket.

Tekintve azonban azt, hogy az összes megszállási bélyegeket igy általánosságban elitélni nem lehet, hiszen számos kiadás tényleg évekig kizárólagos póstai forgalomban volt, — tekintve továbbá, hogy magyar alapbélyegekről van szó, méltányosnak és szükségesnek tartjuk azok felsorolását. Hadd ismerje meg a magyar gyüjtő mindazon felnyomásokat, amelyek magyar bélyegeken találhatók. Egyszersmint ismerje meg azonban az egyes kiadások jellegét is; tudja meg hogy kik készitették, tényleg forgalomba kerültek-e s ha igen, a sorozat mely értékei? — Erre kell és akarunk igazságos választ adni. Hogy aztán ki mit gyüjt, az már nem mireánk tartozik. Ha olyasmit is felvesz, amiről világosan megirjuk, hogy tiszta spekuláció, ám tegye. Tanácsunk azonban a következő: Gyüjtsük az összes megszállási bélyegeket, amelyek rendes uton, névértéken huzamosabb ideig forgalomban voltak. A sorozatok méregdrága, bennfentesek számára készült, soha póstát nem látott értékeit engedjük át — másoknak. Tiszta spekulációs kiadásoknál érjük be néhány, még pedig a legolcsóbb értékkel, itt, valamint a magánosoktól eredő csinálmányoknál untig elég, ha egy két példány mutatja gyüjteményünkben, hogy „ilyesmi is létezik“.

Árakat illetőleg bizony nagy számokat talál az olvasó katalógusunk e részében. Ezek azonban csak kétségtelenül valódi példányokra vonatkoznak. Mi is tudjuk, érezzük, hogy az egyes sorozatok „ritkaságainak“ ára igazságtalan a régi jó magyar bélyegek értékelésével szemben. Senkinek sem ajánljuk, hogy pl. magyar kőnyomatosokat regatul ritkaságokért cseréljen el, vagy hogy inkább Baranya sorozatát tökéletesitse, ahelyett hogy az 1904-es kiadást egészitené ki gyüjteményében. Mégis a régi részben magasabb, a megszállásiban alacsonyabb értékelést nem adhatunk, mert mindkettő ugy ahogy van, megfelel a jelenlegi piaci viszonylatnak.

Arad (Occupation francaise).

Fritz aradi póstaigazgató aláirásával 1919 május 5-én rendelet jelent meg, amely felsorolja

az aradi kerület részére „Occupation francaise“ felnyomással ellátott magyar bélyegeket, valamint az egyes értékek példányszámát is. Egyuttal bejelenti, hogy a berni világpóstaegyesületnek ugyancsak bejelentették a kiadást és elküldték a szükséges támpéldányokat. A felnyomás szövege az Aradon tartózkodó francia parancsnokságra való tekintettel, francia nyelvü. Mindazonáltal nem a francia parancsnokság parancsára történt, hanem „az aradi polgárok“ kívánságára.

Ma már tudjuk, hogy e kiadás tiszta spekulációs jellegü. Tényleges forgalomba alig került, névértéken soha sehol sem volt kapható. Betüzött példányok — szivességből betüzöttek. V a l ó b a n póstát járt levelek ily bélyegekkel ismeretlenek.

Felsorolásunkban csak egyféle árazást hozunk, használatlan példányokét. Aki szivességi betüzésért többet akar adni, ám tegye. A felnyomás szine hol piros, hol kék, amit a „p“, illetve „k“ betükkel jelezzük. Minden egyes értéknél megadjuk a „hivatalos“ példányszámot is, bár ezeknek az adatoknak helyességében nem bizunk teljesen.

A bélyegpiacon található legtöbb aradi bélyeg felnyomása h a m i s. E tekintetben csak az nyujt n é m i támpontot, hogy az eredeti példányok felnyomása fénylő, mig a hamisitványoké tompa, fénytelen. Tudtunkkal Walder Artur aradi bélyegkereskedő e bélyegek szakértője és vizsgálója.

Magyar aratós, parlamentes, Károly, Zita stb. bélyegek.

1.	2 f.	arató	24.900	drb p	—.80
2.	3 f.	„	53.900	drb p	—.60
3.	5 f.	„	2.000	drb p	4.—
4.	6 f.	„	21.100	drb p	1.50
5.	10 f.	„	9.900	drb k	1.60
6.	15 f.	„ (szines számj.)	22.300	drb k	—.80
7.	20 f.	„	500	drb p	35.—
8.	35 f.	„	300	drb p	60.—
9.	40 f.		800	drb p	20.—

10.	50 f.	parlament	6.800	drb k	2.50
11.	75 f.	„	20.700	drb k	1.20
12.	80 f.		14.700	drb k	1.50
13.	1 K	„	2.000	drb k	7.50
14.	2 K	„	13.600	drb k	2.50
15.	3 K	„	2.300	drb k	10.—
16.	5 K	„	2.940	drb k	6.—
17.	10 K	„	260	drb k	120.—
18.	10 f.	Károly	400	drb k	40.—
19.	20 f.	„	46.600	drb p	—.80
20.	25 f.	„	16.800	drb p	1.50
21.	40 f.	Zita	12.000	drb p	1.50
22.	2 f.	sürgős	67.000	drb p	—.75
23.	15 f.	„	4.200	drb p	7.50
24.	10 f.	III. hadi	300	drb k	45.—
25.	15 f.	„	4.200	drb p	7.50
26.	40 f.	„	3.200	drb k	9.—
27.	2 f.	portó	5.300	drb k	3.50
28.	10 f.	„	10.200	drb k	1.75
29.	12 f.	„	900	drb k	30.—
30.	15 f.	„	700	drb k	35.—
31.	20 f.		3.100	drb k	12.—

Uj értékfelnyomás:

32.	45 f.	2 f. arató fölött	10.000	drb p	1.75
33.	50 f.	3 f. arató fölött	10.000	drb p	1.75
34.	12 f.	ujságbélyegen	5.000	drb k	5.—
35.	15 f.	„	5.000	drb k	5.—
36.	30 f.	„	5.000	drb k	5.—
37.	50 f.	„	5.000	drb k	5.—
38.	100 f.	„	5.000	drb k	5.—

Utóbbi öt bélyeg felnyomása az uj értékszámon kivül a „portó“ jelzést is feltünteti, tehát dijpótlókként szerepeltek.

„Köztársaság“ felnyomásu bélyegeken.

39.	2 f.	arató	21.300	drb p	1.20
40.	4 f.	„	22.000	drb p	1.20
41.	5 f.	„	65.300	drb p	—.75
42.	6 f.	„	3.300	drb p	2.50
43.	10 f.	„	300	drb k	60.—
44.	20 f.	„	2.700	drb p	8.—
45.	40 f.	„	14.500	drb p	1.—
46.	1 K	parlament	12.500	drb k	1.20
47.	3 K	„	2.600	drb k	8.—
48.	25 f.	Károly	21.200	drb p	1.20
49.	40 f.	Zita	400	drb p	45.—
50	50 f.	„	5.000	drb p	5.—

Uj értékfelnyomás:

51.	10 K	1 K fölött	3.000	drb k	9.—

„Magyar pósta“ feliratu bélyegen:

52. 10 f. arató 3.700 drb k 5.—

Az itt felsorolt 52 értéken kivül még a következők ismeretesek:

15 f. arató (fehér számjeggyel) p
5 f. arató (magyar pósta) p
20 f. arató (magyar pósta) p
3 f. arató (Köztársaság) p

Ezek még Fritz jegyzékében sem találhatók. Ármegállapitás lehetetlen. Állitólag a nyomdaszemélyzet megvesztegetése révén spekulánsok részére készültek.

Nyomásbeli eltérések:

A 32, 33 és 51. számu bélyegek számjegytipusa kétféle (széles vagy keskeny), mert a nyomda nem rendelkezett 100 egyenlő számjegytipussal. A két tipus számbeli aránya 1:1, tehát áruk is egyenlő.

Az 1, 4, 5, 10, 16 és 21. számu bélyegek pirosszinü, merőleges felnyomással is előfordulnak, a 48-as számu (25 f. Károly, Köztársaság) pedig eddig kizárólag csak forditott occ. fr. felnyomással ismeretes. Rendes állásu felnyomással csak hamisitványokat láttunk. Egyébként még a 4, 6, 8, 14, 20, 39 és 42. számu bélyegek ismeretesek forditott felnyomással. A 6 és 8-as számu bélyegekből dupla felnyomásu példányok is előfordulnak.

A 37. számu bélyeg felnyomásánál néha a francais szó „f“ betüje hiányzik.

Jobbra vagy balra eltolt felnyomások gyakoriak. A sürgős-bélyegekből két válfaj ismeretes: a) a felnyomás a „sürgős“ szó fölött, b) a „sürgős“ szó alatt. Utóbbinak értéke 35 csehszlovák korona.

Szinbeli eltérés:

40 f. Zita piros felnyomással.

Mindezen rendellenességeknek tetszésszerinti áruk van.

Bánát—Bácska.

A temesvári póstaigazgatóság 1919 julius 10-én keltezett, 28.955. számu rendeletében bejelenti a temesvári igazgatósági kerületből beszállitott magyar bélyegeknek ujabb forgalomba hozatalát „Bánát—Bácska 1919“ felülnyomással. A rendelet ezen intézkedését a julius 1-én beállott por-

tóemeléssel okolja meg. A felülnyomtatott bélyegek összértéke 293.675 korona volt. Julius 28-án Temesvár 10 póstahivatala megkapta ellátmányát, amely azonban csak a közönségesebb értékekből állott, mert a ritkábbakat csak ugy lehetett megszerezni, ha az ember teljes sorozatot jegyzett a Temesvár I. számu póstahivatalban. A kiadás tiszta spekulációs jellegü, ami már a példányszámból is kitünik. 33 értékből fajtánként 10.000 darab készült, további 19-ből ezer! Hogy pedig a közönség a drága bélyegeket el ne pazarolja, *kész összeállításokban* 10—100-szoros névértéken árusitották őket. A 33-as sornak ára 950 koronában volt megállapitva, a teljes 52-es sorozat eredeti árát nem ismerjük. Utóbbiból csak protekcióval lehetett kapni, mert ezek tulajdonképen a póstaszemélyzet részére voltak fenntartva, fizetés helyett, illetve annak feljavitására. Hir szerint minden egyes alkalmazottnak jogában állott 10.000 koronáért sorozatokat vásárolni, a 10 koronás parlamentes bélyeg példányszámának (10.000 drb) egy részét pedig — 10 darabot személyenként — fizetési előlegként osztották szét az alkalmazottak közt.

A Bánát—Bácska bélyegek ép ezért csak 37-es (kis) vagy 52-es (nagy) sorozatokban fordulnak elő a bélyegpiacon, egyenként soha. Tényleges forgalomba csak néhány tizezres példányszámu érték került. Forgalmi leveleken alig találkozunk Bánát—Bácska-bélyeggel. Szivességi betüzéssel is ritkák. Ennélfogva itt is — ugy mint az aradi kiadás esetében — csak használatlan példányokért értetődnek áraink. A 10.000 példányszámu értékeket egységesen 1.20 koronával, a többit 15 koronával jegyezzük.

A felnyomás általában három párhuzamos sor ‚amely az aratós, Károly-Zita, ujság és sürgős, turul és III. hadi bélyegeknél keresztben áll a bélyeg irányával, alulról felfelé haladva, a portósaknál ugyanugy, de felülről lefelé; a parlamentesek felnyomásában a „Bánát—Bácska“ szó félköralakban hajlitott, az 1919-es évszám pedig vizszintes és egyenes állásu. A 30-cal, illetve 50-nel felárazott sürgős és póstatakarék bélyegeknél az uj érték kis szekrénykében áll. Rendes magyar bélyegeken kivül néhány temesvári kiadásu szükségbélyeget is felülnyomtattak, amelyekről „Temesvár“ cim alatt lesz szó. A felnyomás szine piszkos fekete. Hamisitvány bőven akad, főleg a ritkább 19 értékből. Szakértő Leipnik Manó, Temesvárott.

Aratós, parlamentes, Károly-Zita, III. hadi és portósbélyegek.

1.	2 f.	arató	1.20
2.	3 f.	„	1.20
3.	5 f.	„	1.20
4.	6 f.	„	1.20
5.	15 f.	„	1.20
6.	35 f.	„	15.—
7.	50 f.	parlament	15.—
8.	75 f.	„	1.20
9.	80 f.	„	1.20
10.	1 K	„	1.20
11.	2 K	„	1.20
12.	3 K	„	15.—
13.	5 K	„	1.20
14.	10 K	„	1.20
15.	10 f.	Károly	15.—
16.	20 f.	„	1.20
17.	25 f.	„	1.20
18.	40 f.	Zita	1.20
19.	50 f.	„	1.20
20.	10 f.	III. hadi	1.20
21.	15 f.	„	1.20
22.	40 f.	„	1.20
23.	2 f.	ujság	1.20
24.	2 f.	portó, piros számjegy	1.20
25.	10 f.	portó, piros számjegy	1.20
26.	15 f.	portó, piros számjegy	15.—
27.	20 f.	portó, piros számjegy	1.20
28.	30 f.	portó, piros számjegy	15.—
29.	50 f.	portó, fekete számjegy	15.—
30.	50 f.	turul, kék-piors	15.—

Uj értékfelnyomás:

31.	30 f.	2 f. sürgős bélyegen	1.20
32.	50 f.	10 f. póstatak. bélyegen	1.20

Köztársaság-bélyegeken.

33.	4 f.	arató	1.20
34.	5 f.	„	1.20
35.	6 f.	„	1.20
36.	10 f.	„	15.—
37.	20 f.	„	15.—
38.	40 f.	„	1.20
39.	1 K	parlament	1.20
40.	2 K	„	15.—
41.	3 K	„	15.—
42.	5 K	„	15.—
43.	10 K	„	15.—
44.	10 f.	Károly	15.—
45.	15 f.	„	15.—
46.	25 f.	„	15.—

„Magyar pósta“ feliratu bélyegeken:

47.	10 f. arató	15.—
48.	20 f. „	15.—
49.	25 f. „	15.—

Temesvári kiadásu bélyegeken:

50.	10/2 arató	1.20
51.	150/15 „	1.20
52.	45/10 III. hadi	1.20

Az itt felsorolt értékeken kivül állitólag még a következők léteznek: 20 és 25 f. arató, 10 és 40 f. Károly-Zita, utóbbi kettő „köztársaság“-gal. A 2 koronás, valamint a 4 és 40 f-es köztársaságbélyegek piros felnyomással, a temesvári 10/2 filléres pedig forditott (fekete) felnyomással is ismeretes. Mindezeknek előszereteti ára van.

Baranya.

1919 elején a szerbek megszállták Pécset és Baranyát. A magyar póstát nem bántották, de viszont nem is utaltak ki fizetést a személyzet részére, annak ellenére, hogy lefoglalták a póstabevételeket. Igy a pécsi póstaigazgatóságnak más uton kellett gondoskodnia arról, hogy személyzetén segitsen. Kérelmet intézett a katonai parancsnoksághoz, engedje meg, hogy a meglévő bélyegkészleteket „1919 Dunántuli megszállás“-sal felülnyomtathassa. A parancsnokság kifogásolta a felnyomás szövegét,**) de hozzájárult ahhoz, hogy a póstaigazgatóság „Baranya 1919“ jelzéssel elláthassa bélyegkészletét. Igy született meg a Baranya-bélyegek

első kiadása.

A felnyomás több tipusban történt és többféle szinben, még pedig: f = fekete, p = piros, t = téglavörös szinben.

Azonkivül részben kézigéppel (Tiegeldruckpresse), részben gyorsnyomógép (Schnelldruckpresse) segitségével történt a felülnyomtatás. Különbséget csak szakember tud tenni. A kézifelnyomás szürkésfekete, fekete körvonalakkal, a betük átnyomódnak. A gépnyomás fekete, betüi karcsubbak, kevésbbé éles körvonalakkal; a betük nem nyomódnak át. Minthogy csak néhány tulzó különlegességgyüjtő tesz különbséget a kétféle felnyomás között, felsorolásunkban erre nem leszünk tekintettel.

Feltünőbb egy másik különbség: általában az

**) Közben azonban már a 2-filléres turulbélyeget próbaképen felülnyomtatták „1919 Dunántuli megszállás“-sal.

1919-es évszám 4 mm széles és 3 mm magas, a „Baranya“ szó „B“ betüjének felső horga pedig keskenyebb az alsó horognál. Vannak azonban példányok, ahol az 1919-es szám 5 mm széles és 2½ mm magas, a „B“ betü felső és alsó horga pedig egyforma széles. Utóbbi válfaj körülbelül kétszerte ritkább a rendes tipusnál.

1919 — Baranya:

turulbélyegeken:

1	6 f	olajbarna	p	2.—
2	50 f	piros, kék alapon	f	—.80
3	60 f	zöld, piros alapon	f	1.80
4	70 f	barna, zöld alapon	f	1.—
4a	70 f	barna, zöld alapon	p	7.50
5	80 f	lila	p	12.—

hadibélyegeken:

6	50 f	II. hadi	f	25.—
7	10 f	III. hadi	f	—.80
8	15 f	III. hadi	f	—.90

sürgősbélyeg uj értékfelnyomással:

9	105 f	2 f sürgősbélyegen	f	4.50

aratósbélyegeken:

10	2 f		p	—.40
10a	2 f		t	2.—
10b	2 f		f	8.—
11	3 f		f	—.40
11a	3 f		p	1.50
11b	3 f		t	32.—
12	5 f		p	—.25

12a	5 f		t	3.—
12b	5 f		f	6.—
13	6 f		f	6.50
13a	6 f		t	7.50
14	15 f		f	—.80
15	20 f		f	50.—
16	25 f		f	12.—
17	35 f		f	20.—
18	40 f		f	60.—
19	45 f	2 f fölött	f	1.—
20	45 f	5 f fölött	f	—.30
21	45 f	15 f fölött	f	—.25

parlamentes bélyegeken:

22	50 f		f	9.—
23	75 f		f	1.50
24	80 f		f	2.50
25	1 k		f	2.50
26	2 k		f	3.—
27	3 k		f	3.50
28	5 k		f	7.50
29	10 k		f	30.—

Károly—Zita-bélyegeken:

30	10 f		f	—.25
31	20 f		f	—.30
32	25 f		t	4.50
32a	25 f		f	5.—
33	40 f		f	15.—
33a	40 f		t	35.—

Köztársaság-bélyegeken:

34	2 f	aratói	f	6.—
35	45 f	2 f fölött	f	5.—
35a	45 f	2 f fölött	t	2.—
36	40 f	Zita	t	30.—
36a	40 f	Zita	f	160.—

Portósbélyegeken:

37	2 f	zöld-piros	f	6.—
38	10 f	zöld-piros	f	2.—
39	20 f	zöld-piros	f	2.50
40	40 f	2 f fölött	f	3.—

A Baranya-bélyegek I. kiadása a bélyegpiacon kisebb-nagyobb sorozatokban fordul elő, betüzetlenül vagy pécsi szivességi betüzéssel ellátva (boritékokon és iveken). Tényleges forgalomban csak azok az értékek voltak, amelyeket 2—3 koronán alul jegyzünk. Ezeket csakugyan névértéken árusitották és a közönség hónapokon át kizárólag ezeket használta bel- és külföldi levelezésre. Betüzött példányok 20—50 százalékkal többre becsülhetők,

eredeti leveleken 50—150 százalékkal többre. — A ritkább értékeket benfenteseknek tartották fenn és azokat rendes uton n e m árusitották. Ilyenek csak használatlanul vagy szivességi betüzéssel találhatók.

A felsoroltakon kivül magasállásu póstahivatalnokok részére a következő „ritkaságok" készültek:

600 darab 2 f turul, p,
80 darab 60 f turul, fehér papiroson, p,
50 darab 60 f turul, fehér papiroson, f,
300 darab 20 f Károly, p,
2600 darab 45 f 15 f Károly fölött, f,
100 darab 50 f Zita, p,
400 darab 2 f köztársaság, p.

A bélyegpiacon ezekkel nem találkozunk, ugylátszik, hogy e bélyegek megrendelői utóbb féltek a következményektől. A piros felnyomásu 20 f Károly-bélyegekből egyébként 100 darab hivatalos próbanyomat.

Az 1, 4a, 5, 9, 10, 10b, 11a, 12a, 13, 13a, 20, 32, 33a—40. számu bélyegek kizáróan tégelynyomás utján készültek, a 2—4, 6, 19, 22—29. számuak kizáróan gyorsnyomógépen, a többiek mindkét előállitási mód szerint.

K e t t ő s f e l n y o m á s s a l ismeretesek a 8, 10, 10b, 12, 12b, 14, 20, 21, 31, 33, 35, 39 és 40-es számu bélyegek, f o r d i t o t t állásu felnyomással a 2, 4, 7, 9, 10, 10b, 12a, 14, 16, 19—21, 23, 30, 35, 38-as számuak.

Néha szintelen felnyomással is találkozunk; ilyenkor csak a betük nyoma látszik. E válfajból a következő értékek ismeretesek: 2, 4, 11, 12b, 19, 31, 31a és 33; az 50 filléres turulbélyegből oly példányok is léteznek, amelyeken a felnyomás a bélyeg hátlapjára került. Mindezen rendellenességeknek előszereteti ára van.

Próbanyomatókként a következők emlitendők: „Dunántuli megszállás" fehér kartonpapiroson, „Dunántuli megszállás" 2 f turulbélyegen, „Baranya 1919" a) piros, b) fekete szinben, fehér papiroson.

II. kiadás.

1920 január 13-án Solti Lajos pécsi póstaigazgató aláirásával ujabb rendelet jelent meg, amely Baranya II. kiadását jelenti be. Ezuttal nehezebben utánozható felnyomást választottak, amely fekete szinben a „Baranya" szót tartalmazza, félkör alakban elrendezett különleges rajzu betük alakjában; azonkivül uj értékszámokat piros szinben.

A rendelet közli az egyes értékek példányszámát is, sőt azt is pontosan felsorolja, hogy fajtánkint hány iv készült „téves“ felnyomással.

Ezen második kiadás bélyegei — néhány érték kivételével — rendes forgalomba kerültek. A kivételes példányok természetesen csak bennfenteseknek voltak fenntartva, akárcsak a „téves felnyomásuak“. A bélyegpiacon egyformán gyakran találkozunk használatlan és szivességből lebetüzött példányokkal, ép azért itt is csak egyféle árazást hozunk. Forgalmi levelezés ily bélyegekkel valamivel magasabban értékelhető.

Felsorolásunkba felvesszük a hivatalos példányszámokat is.

41	10 f	2 f	ujságbélyeg fölött	50.000	drb.	1.20
42	10 f	10 f	póstatakarék fölött	54.100	drb.	1.—
43	10 f	2 f	sürgős fölött	62.400	drb.	1.80
44	20 f	2 f	araté, m. k. p. fölött	10.100	drb.	8.—
45	20 f	2 f	araté, m. p. fölött	110.000	drb.	—.30
46	30 f	6 f	araté, m. p. fölött	60.000	drb.	1.—
47	50 f	5 f	araté, m. k. p. fölött	20.000	drb.	3.50
48	50 f	5 f	araté, m. p. fölött	199.800	drb.	—.30
49	100 f	25 f	araté, m. p. fölött	153.500	drb.	—.30
50	100 f	40 f	araté, m. p. fölött	149.100	drb.	—.50
51	100 f	45 f	araté, m. p. fölött	35.000	drb.	2.—
52	150 f	15 f	Károly, közt. fölött	79.600	drb.	1.80
53	150 f	15 f	araté, m. k. p. fölött	20.000	drb.	4.50
54	150 f	20 f	araté, m. p. fölött	30.000	drb.	3.50
55	200 f	75 f	parlament fölött	55.000	drb.	1.20

A tévesnyomások következők:

A „Baranya“ szó el van tólva: a 41—43, 46—52, 54-es számu bélyegeknél.

A „Baranya“ szó forditott állásu: a 41, 46, 49-es számu bélyegeknél.

A „Baranya“ szó kétszer van felnyomtatva: az 50-es számu bélyegnél.

Az értékszám kétszer van felnyomtatva: a 46-os számu bélyegnél.

Az értékszám szintelenül van felnyomtatva: a 47-es számu bélyegnél.

A „Baranya“ szó forditott, az értékszám rendes állásu: a 41-es és 52-es számu bélyegeknél.

A „Baranya“ szó dupla, az értékszám normális: a 41-es számu bélyegnél.

A „Baranya“ szó és az értékszám forditott állásu: a 42-es számu bélyegnél.

A „Baranya“ szó és az értékszám erősen eltólt: valamennyi értéknél.

Mindezen „tévesnyomásokat“ gondosan elkülönitették és valódiságuk bizonyitékaként hátlapjukra rányomtattak egy cimert, benne P. K. betükkel, oldalt pedig „Baranya II Tévny.“ szöveggel.

Ideiglenes portóbélyegek.

1919 október havában különféle magyar és „Baranya I“ kiadásu bélyegre rányomtatták a pécsi kerületi utalványjelző bélyegzőt: „VI“ és ilyeneket ragasztottak portós levelekre. Kézifelnyomásról lévén szó, természetesen mindenféle állásban fordul elő. Hogy pontosan mely bélyegeken, azt máig nem lehetett megállapitani. Ily bélyegeket csak egész levélen érdemes gyüjteni. Előszereteti áruk darabonkint 2—3 Kč.

— — — — — — — — — — — — — — — — — —

Az első kiadásu „Baranya“-bélyegekből számos hamisitvány létezik. Ajánlatos tehát azokat valódiságukra megvizsgáltatni. Ajánljuk Miertl Gyulát Pécsett, akinek jegyével („Miertl“ kis szekrénykében) elég gyakran találkozunk a „Baranya“-bélyegek hátlapján.

Fiume.

A hajdani magyar kikötőváros 1918 november 1-én a horvátok kezére került, de már november 17-én d'Annunzio legionáriusai foglalták el Olaszország nevében.

A póstahivatal bélyegkészletét hamarosan feketeszinü „Fiume“-felnyomással látták el és igy ujra forgalomba hozták. Hogy a dolog gyorsan meglegyen, kétféle géppel, azonkivül pedig kézinyomóval is felülnyomtatták a magyar bélyegeket. A különbség alig látszik meg; a kétféle gépnyomás közül az egyik vastagabb, a másik vékonyabb, a kézifelnyomás pedig tisztátalan, elmosódott — akárcsak a... hamisitványok!

I. kiadás.

Nem kevesebb, mint 40 különféle bélyeg alkotja az első kiadást. Ezek közül természetesen

csak kevés került tényleg póstai forgalomba, a ritkábbak kéz alatt cseréltek gazdát. Ezért hozták be a kézibetüzés rendszerét is. T. i. igy nyomtatták felül a nem teljes iveket, valamint az olyan egyes példányokat és ivtöredékeket, amelyeket a közönség e célra beszolgáltatott. Természetes, hogy igy gyártódott a legtöbb „ritkaság".

Felsorolásunkban a nyomásbeli különbségekre nem leszünk tekintettel. Azonkivül csak egyféle árat hozunk, használatlan példányokért. A használtak tulnyomó része szivességi betüzést mutat, forgalmi leveleken lévő példányok 50 százalékkal magasabb értékkel birnak. Megadjuk a példányszámokat is.

Levélbélyegeken:

1	2 f		89.570	drb.	—.60
2	3 f		85.295	drb.	—.60
3	5 f		99.290	drb.	—.60
4	6 f		49.900	drb.	1.20
5	10 f	fehér számjeggyel	1.440	drb.	18.—
6	10 f	szines számjeggyel	1.800	drb.	14.—
7	15 f	fehér számjeggyel	4.905	drb.	12.—
8	15 f	szines számjeggyel	112.155	drb.	—.50
9	20 f		156.100	drb.	—.50
10	25 f		26.900	drb.	1.50
11	35 f		20.300	drb.	2.—
12	40 f		13.187	drb.	6.—
13	50 f		34.430	drb.	1.—
14	75 f		21.000	drb.	2.50
15	80 f		26.740	drb.	2.50
16	1 k		12.000	drb.	4.50
17	2 k		32.600	drb.	1.50
18	3 k		11.780	drb.	6.—
19	5 k		10.640	drb.	12.—
20	10 k		669	drb.	120.—
21	10 f	Károly	164.535	drb.	—.50
22	20 f	Károly	80.500	drb.	—.70
23	40 f	Zita	15.980	drb.	3.—
24	2 f	ujság	75.500	drb.	—.60
25	2 f	sürgős	35.700	drb.	1.—
26	10 f	III. hadi (példányszám ismeretlen)			1.50
27	15 f	III. hadi (példányszám ismeretlen)			1.50
28	40 f	III. hadi (példányszám ismeretlen)			2.—

Portósbélyegeken:

a) fekete számjeggyel, keresztvizjegy:

29	6 f		2.000	drb.	18.—
30	12 f		1.800	drb.	18.—
31	50 f		2.354	drb.	16.—

b) piros számjeggyel:

32	1 f		2.240	drb.	15.—

33	2 f	38.680	drb.	1.50
34	5 f	15.600	drb.	4.—
35	6 f	63.300	drb.	1.50
36	10 f	6.550	drb.	12.—
37	12 f	18.530	drb.	3.—
38	15 f	2.250	drb.	18.—
39	20 f	45.140	drb.	1.20
40	30 f	2.160	drb.	18.—

Az itt felsoroltakon kivül a fekete számjegyü 6, 12 és 50 filléres portósbélyegek korona-vizjeggyel (1908-as kiadás) is ismeretesek, továbbá az ujságbélyeg fekvő keresztvizjeggyel és a fekete számjegyü 50 filléres portóbélyeg álló keresztvizjeggyel. A szakértők többsége azonban hamisitványoknak minősiti ezeket. Előszereteti áruk meg nem állapitható.

Nyomásbeli eltérések: a 2, 3, 5, 6, 20, 25, 35 filléres arató, 20 f Károly, 40 f Zita és 40 filléres III. hadibélyegeknél FIUME helyett FUME is található, vagyis az „I" betü kimaradt. Ez csak vékony gépnyomással ellátott bélyegeken fordul elő. Fordított felnyomással a következők léteznek: 3, 5, 6, 20, 25 f arató, 80 f parlament és 20 f Károly.

II. kiadás.

Magyar póstatakarék- és portósbélyegek „Franco—Fiume" és uj értékszámmal felülnyomtatva. A felnyomás szine fekete.

41	15 f	10 f póstatakarék fölött	10.—	12.—
42	45 f	6 f portósbélyeg fölött	8.—	10.—
43	45 f	20 f portósbélyeg fölött	8.—	10.—

— — — — — — — — — — — — — — — — — —

A „Fiume"-felnyomás közönséges nyomdászbetükből van alkotva és könnyen utánozható. Ép ezért a bélyegpiac tele van hamisitványokkal. Szakértők: Umberto Ricotti, Fiume és Kronik Lipót, Wien, IX., Währingerstrasse 50.

Horvátország.

Az összes megszállási bélyegek közül a horvát SHS-sorozat volt a legelső: már 1918 november havában látott napvilágot.

A felnyomás Zágráb két nyomdájában történt, részben gyorsnyomó gépeken, részben pedig tégelynyomás utján. Szigoru ellenőrzést — ami ilyenkor az első feltétel — egyik nyomda sem ismert és a személyzet készséggel nyomtatott felül bármilyen magyar bélyeget, amelyet benfentesek e célra beszolgáltattak. Igy keletkezett ama számtalan téves, dupla, felcserélt felnyomás is, amelyekkel e sorozat annyira meg van áldva.

Mikor a póstaigazgatóság az ilyen visszaéléseket beszüntette, már megvolt a baj. A közvélemény nyomására kiadtak egy hivatalos jegyzéket arról, hogy milyen bélyeg és fajtánként hány darab készült. E felsorolásban a következő 41 érték szerepel és ezekből áll az u. n. „hivatalos sorozat“:

Turul, sürgős, ujság, III. hadibélyegek:

1.	6 f.	turul	36.200 drb	4.—
2.	50 f.	„	42.000 drb	2.25
3.	2 f.	ujságbélyeg	1,382.900 drb	—.10
4.	2 f.	sürgős	170.000 drb	—.40
5.	10 f.	III. hadi	78.700 drb	2.25
6.	15 f.	„	261.700 drb	—.40
7.	40 f.	„	142.600 drb	—.80

Arató és parlamentes bélyegek:

8.	2 f.	arató	1,888.600 drb	—.10
9.	3 f.	„	859.000 drb	—.10
10.	5 f.	„	1,242.700 drb	—.10
11.	6 f.	„	306.100 drb	—.40
12.	10 f.	„ fehér számj.	31.000 drb	18.—
13.	10 f.	„ szines számj.	31.000 drb	4.—
14.	15 f.	„ fehér számj.	13.000 drb	6.—
15.	15 f.	„ szines számj.	1,108.000 drb	—.20
16.	20 f.	„	250.600 drb	—.50
17.	25 f.	„	497.800 drb	—.30
18.	35 f.	„	248.300 drb	—.80
19.	40 f.	„	54.700 drb	2.25
20.	50 f.	parlament	434.300 drb	—.40
21.	75 f.	„	225.700 drb	1.20
22.	80 f.	„	215.900 drb	1.50
23.	1 K	„	463.000 drb	—.70
24.	2 K	„	221.100 drb	1.50
25.	3 K	„	77.000 drb	4.—
26.	5 K	„	24.300 drb	8.—
27.	10 K	„	14.500 drb	18.—

Károly-Zita-bélyegek:

28.	10 f.	Károly	2,293.600 drb	—.10
29.	20 f.	„	2,275.800 drb	—.10
30.	25 f.		100.000 drb	1.—
31.	40 f.	Zita	412.500 drb	—.50

Koronázási bélyegek:

32.	10 f.	Zita	2.500 drb	10.—
33.	15 f.	Károly	2.500 drb	10.—

Portósbélyegek:

a) fekete számjeggyel:

34.	50 f.	keresztvizjeggyel	17.900 drb	7.50

b) piros számjeggyel:

35.	1 f.	6.200 drb	4.50
36.	2 f.	36.800 drb	1.50
37.	10 f.	74.700 drb	—.80
38.	12 f.	1.700 drb	18.—
39.	15 f.	52.800 drb	1.20
40.	20 f.	65.200 drb	1.—
41.	30 f.	36.300 drb	1.80

Betüzött példányok ára egyelőre a betüzetlenekével egyenlő. A hivatalos jegyzékben szereplő koronázási bélyegek utólag lettek becsusztatva, az igazgatóság bélyegkészletében ezek nem fordultak elő. Ezen bélyegek valódi példányszáma körülbelül 15.000 pár. A fehér számjegyü 10 filléres araté a Szerémségben és Eszéken került rendes póstai forgalomba, Zágráb nem látott belőlük. A 20.000en aluli példányszámmal biró értékekből csak benfenteseknek jutott, a többi azonban hónapokig volt kapható Horvátország összes póstahivatalaiban.

A felnyomás 12 különféle rajzu tipussal történt, hol fekete, hol kék, hol piros szinben. Eltólt felnyomás jóformán gyakoribb, mint rendes állásu.

Az 1 koronás bélyegek egy részének papirosa feltünően vastag, szinte kartonszerü.

Hibás felnyomások:

Forditott állásu felnyomás valamennyi értékből ismeretes, a koronázásiak kivételével.

Kettős felnyomás ugyancsak valamennyi értéknél előfordul a koronázási és portósbélyegek kivételével.

A 6 filléres turulosból oly összefüggő párok ismeretesek, amelyek közül az egyik bélyeg felnyomása rendes, a másiké forditott állásu, tehát az ivnek nem valamennyi bélyege egységesen forditott állásu, hanem csak egyetlen felnyomási klisé lett forditva beékelve. Állitólag 30 ilyen pár létezik.

Mindezen hibás felnyomásu bélyegeknek előszereteti ára 1—50 koronáig darabonként.

Kőnyomatosak.

A felnyomás általában könyvnyomás utján történt, de — állitólag próbaképen — kőnyomatos uton is. Utóbbinál a felnyomás elmosódott, körvonalai nem élesek és soha nem véső dnek át a bélyeg hátlapján, miként a rendes könyvnyomás. Kőnyomatos példányok soha sehol tényleges forgalomba nem kerültek, sőt a horvát

szakértők még abban sem egyeztek meg máig, hogy mely értékek ismerhetők el kőnyomatosoknak. Gavazzi dr., Martinkovics és Altstaedter dr. szerint csak a 2, 4, 5, 6, 8—27. számu értékek léteznek, Valic tanár szerint a 28, 29, 31, 34 és 35. számuak is. A kőnyomás szine a szakértők első csoportja szerint f e k e t e és csupán az 50 filléres turulbélyegeknél k é k is, Valic tanár szerint valamennyi felsorolt érték fekete é s kék kőnyomással fordul elő. Valic szerint u. n. „sztereotip" felnyomás is szerepelt próbaképen, amelynek betüi fogyatékosak, kihagyók ugy, hogy sok esetben alig látszanak. Martinkovic szerint az ilyen példányok utólagos csinálmányok, ugyanugy, mint az általa el nem ismert, de Valic szerint valódi kék kőnyomatos felnyomások.

A parlamentes bélyegek eredeti felnoymási tipusa csak az SHS betüket tartalmazta, felül-alul pedig egy-egy vizszintes vonalat. Mikor azonban észrevették, hogy az 50 filléres bélyeg szine nagyon hasonló a 10 koronás színéhez, elhatározták, hogy a felnyomás szövegébe az alsó vonal helyett a „Kruna", illetve „Krune" szavakat veszik fel. A kőnyomatosokból azonban addigra már egy-egy ivet próbaképen felülnyomtattak az első, „Krune" n é l k ü l i tipussal.

Mindezen, kőnyomat utján készült próbanyomatok előszereteti árral birnak, amely pontosan meg nem határozható és darabonként 10 és 60 csehszlovák korona között ingadozik.

F e l c s e r é l t f e l n y o m á s o k.

Ugyancsak próbanyomatoknak tekinthetők ama bélyegek, amelyek más szinü vagy az illető értéknek meg nem felelő tipusu felnyomást mutatnak. Ezek a következők:

7a 40 f. III. hadi, a koronázásiak felnyomási tipusával
15a 15 f. arató, a Károly-bélyegek felnyomási tipusával
28a 10 f. Károly, az aratós-bélyegek felnyomási tipusával
28b 10 f. Károly, p i r o s felnyomással
28c 10 f. Károly, f e k e t e felnyomással
28d 10 f. Károly, f o r d i t o t t f e k e t e felnyomással
29a 20 f. Károly, az aratós bélyegek felnyomásával
29b 20 f. Károly, p i r o s felnyomással
29c 20 f. Károly, k é k felnyomással
29d 20 f. Károly, f o r d i t o t t k é k felnyomással

29e 20 f. Károly, sárga felnyomással
30a 25 f. Károly, az aratósak felnyomásával
30b 25 f. Károly, fekete felnyomással
30c 25 f. Károly, kék felnyomással
31a 40 f. Zita, az aratós-bélyegek felnyomásával

Ezeken kivül még számos más „felcserélt felnyomásu" bélyeg is található, többek között a 8—24. számu bélyegek a Károly-osak felnyomási tipusával vagy például kettős felnyomással, amely felnyomás más-más szinü; igy például a 20 filléres Károly-bélyeg fekete és sárga felnyomással. Mindezek azonban a szakértők nézete szerint még csak nem is hivatalos próbanyomatok, hanem magánosok csinálmányai, eredeti klisék felhasználásával.

A koronázási bélyegekből körülbelül 10 ivpárt befolyásos egyének kedvéért felülnyomtattak a levelezőlapok kliséjével, amelynek szövege „HRVATSKA—S. H. S.", alatta fekete vonás.

Mindezen próbanyomatoknak és csinálmányoknak, amelyek persze soha és sehol tényleges póstai forgalomba nem kerültek, előszereteti ára körülbelül 3—15 korona darabonként.

Felnyomások spekulánsok részére.

Minthogy a felnyomást két magánnyomda végezte, könnyü volt egyes spekulánsoknak az eredeti klisékkel oly magyar bélyegeket felülnyomtatni, amelyek a pósta készletében nem is foglaltattak.

Ilyenek a következő magyar levélbélyegek: 1900: 1 fillér, 1908: 1 fillér, 1913 (álló keresztvizjeggyel): 1, 2, 3, 5, 10, 12, 16, 20, 25, 30, 35 és 60 fillér (piros papiroson) és a tévesnyomásu 35 filléres (50 fillér helyett); II. hadi: a teljes sor; 4 filléres aratós.

A portósbélyegek közül pedig ezek: 1908: 50 fillér (vizjegy: korona keresztmetszetben); 1913 (fekvő keresztvizjeggyel): 1, 2, 6, 10, 12 fillér; 1915: 20 fillér 100 f. fölött (vizjegy: korona körökben); 1915—18 (piros számjeggyel): 5 és 6 fillér.

Hamisitványok.

A sorozat ritkább értékeit, de főleg a 10 koronás bélyeget és a 12 filléres portósat, kezdettől fogva hamisitották, részben eredeti klisék felhasználásával is. Utóbbiak szétfutó szinükről ismerhetők meg. Kétes esetekben a Zágrábban székelő horvát bélyeggyüjtő egyesülethez lehet fordulni, amely a „Filatelista" cimü szaklapot is kiadja.

Román megszállás.

I. kiadás.

Röviddel a románok bevonulása után Erdély határszéli póstahivatalaiban oly magyar bélyegeket használtak, amelyekre kézibetüzővel fekete szinben a román cimer volt fölnyomtatva. Ily bélyegekkel 1919. március óta találkozunk, főleg Nagyszeben, Borossebes, Borosjenő bélyegzéssel. Keletkezésük pontos története máig sem ismeretes; valószinü, hogy valamely tulbuzgó nagyromán parancsnok rendelkezésére vezethetők vissza, aki keresztül tudta vinni, hogy egyes póstahivatalok árusitsák. Gyüjtői szempontból természetesen ilyesmit kérlelhetetlenül spekulációnak minősitünk, annál is inkább, mert használatlan állapotban, valamint szivességi betüzéssel csakhamar kisebb nagyobb sorozatok merültek föl a bélyegpiacon.

Alábbiakban a felsoroláson kivül megadjuk a valószinü példányszámot is, amiként azt annak idején közölte a „Deutsche Briefmarken-Zeitung“:

Aratós és parlamentes bélyegeken:

1.	2 f	20.000	drb	—.50
2.	3 f	26.000	„	—.60
3.	4 f	35.000	„	2.50
4.	5 f	48.000	„	—.30
5.	6 f	8.500	„	2.50
6.	10 f szines számjeggyel	650	„	12.—
7.	15 f fehér számjeggyel	500	„	12.—
8.	15 f szines számjeggyel	22.000	„	—.30
9.	20 f	500	„	12.—
10.	25 f	2500	„	3.—
11.	35 f	2500	„	2.50
12.	40 f	2800	„	3.50
13.	50 f	2500	„	6.—
14.	75 f	1500	„	9.—
15.	80 f	1350	„	10.—
16.	1 K	850	„	10.—
17.	2 K	600	„	16.—
18.	3 K	480	„	25.—
19.	5 K	320	„	35.—
20.	10 K	185	„	150.—

Károly—Zita bélyegeken:

21.	10 f	36.000 „	—.50
22.	20 f	50.000 „	—.50
23.	25 f	13.400 „	2.—
24.	40 f	5800 „	2.50
25.	50 f	2500 „	3.50

III. hadi-, ujság-, sürgős- és takarékbélyegegeken:

26.	10 f III. hadi	2750 drb	3.—
27.	15 f III. hadi	3200 „	4.—
28.	40 f III. hadi	2400 „	5.—
29.	ujságbélyeg	20.000 „	—.80
30.	sürgős	1650 „	1.—
31.	póstatakarékbélyeg	420 „	4.—

Piros számjegyü póstabélyegeken:

32.	1 f	1.800 drb	1.50
33.	2 f	12.000 „	—.60
34.	5 f	1.750 „	4.50
35.	6 f	2.600 „	2.—
36.	10 f	6.000 „	1.—
37.	12 f	1.300 „	6.—
38.	15 f	1.900 „	2.50
39.	20 f	5.600 „	1.50
40.	30 f	1.350 „	3.50

A felsoroltakon kivül a Michel-katalógus még 50 filléres portóbélyeget is jelez, ez azonban nem létezik.

Kézi felnyomásról lévén szó, hol tisztább, hol elmosódott, a szin sem mindig ugyanaz.

A 40 filléres bélyeg oldalt álló cimerfelnyomással is előfordul. Ez a válfaj ritkább a rendesnél, értéke kb. 10 korona.

Forgalmi leveleken vagy lapokon levő példányok nagy ritkaságok. Szivességi betüzés kb. 50 százalékkal többet ér betüzetlen példányoknál.

II. kiadás: Kolozsvár.

A kolozsvári póstaigazgatóság összegyüjtött készleteit 1919. julius 29-én különös rajzu, fekete szinü „Regatul Romaniei“ szövegü felnyomással látták el és ilyetén ujra forgalomba helyezték. A körkörös felnyomás azonkivül monogrammot is tartalmaz, amely a következő betükből áll: F. F. T. P. T. A 40 filléres Zita, 10 és 15 filléres III. hadi valamint a portósbélyegeknél a „Bani“ szó a kör alatt, a többi értéknél a kör fölött látható, még pedig egyenesállásu betükben. (Ebben különbözik e kiadás a nagyváraditól, amelyen a Bani, illetve Lei jelzés ferdeállásu (kurziv) betükből áll.)

Itt is közöljük a példányszámokat. Ama érté-

kek, amelyekből 3000-nél több példány létezik, szabályszerüen kerültek póstai forgalomba és majdnem két éven át kizárólag ilyen bélyegeket használtak a kolozsvári póstakerület területén. A többi érték azonban csak benfenteseknek jutott, tehát tiszta spekulációs jellegü.

Árvizbélyegeken:

41.	1 Leu	1 f fölött	1.100	drb	80.—
42	1 „	2 f	400	„	350.—
43.	1 „	3 f	800	„	100.—
44.	1 „	5 f	11.000	„	10.—
45.	1 „	10 f	9.000	„	10.—
46.	1 „	12 f	2.500	„	45.—
47.	1 „	16 f	6.500	„	25.—
48.	1 „	25 f	500	„	200.—
49.	1 „	35 f	4.000	„	30.—
50.	1 „	1 K	500	„	250.—

Aratós és parlamentes bélyegeken:

51.	2 f	150.000	drb	—.20
52.	3 f	181.000	„	—.40
53.	5 f	381.000	„	—.15
54.	6 f	99.000	„	1.50
55.	10 f fehér számjeggyel	?		350.—
56.	15 f szines számjeggyel	320.000	„	—.30
57.	15 f fehér számjeggyel	?		25.—
58.	25 f	250.000	„	—.40
59.	35 f	280.000	„	—.40
60.	40 f	?		4.—
61.	50 f	400.000	„	—.60
62.	75 f	40.000	„	1.—
63.	80 f	180.000	„	1.—
64.	1 K	260.000	„	1.—
65.	2 K	270.000	„	2.—
66.	3 K	11.900	„	30.—
67.	5 K	15.500	„	20.—
68.	10 K	13.000	„	40.—

Károly—Zita, III. hadi-, ujság-, sürgős- és póstatakarékbélyegeken:

69.	10 f Károly	300	drb	300.—
70.	15 f „	6.000	„	60.—

71.	20 f Károly	1,400.000 drb.	—.10
72.	25 f „	30.000 „	3.—
73.	40 f Zita	240.000 „	—.80
74.	10 f III. hadi	800.000 „	—.30
75.	15 f „	900.000 „	—.30
76.	40 f „	510.000 „	—.30
77.	ujságbélyeg	10.000 „	12.—
78.	sürgős	600.000 „	—.80
79.	póstatakarék	100.100 „	1.50
	Portósbélyegeken:		
80.	1 f piros számjeggyel	100 drb	700.—
81.	2 f „ „	57.000 „	5.50
82.	5 f „ „	500 „	200.—
83.	10 f „ „	93.000 „	1.50
84.	15 f „ „	2.000 „	40.—
85.	20 f „ „	100.000 „	1.50
86.	30 f „ „	1.000 „	60.—
87.	50 f fekete számjeggyel	3.100 „	50.—

Betüzött példányok értéke egyenlő betüzetlenekével. A 40 filléres Zita-bélyegekből oly példányok is léteznek, amelyeknél a „Bani“ szó a kör fölött van

Nyomásbeli eltérések.

A „Bani“ értékekből az iv egy-egy bélyegén az i betü 3—4 mm-nyire távol van az n betütől. A „Lei“ értékeknél pedig „LFI“ és „LEF“ tévesnyomások találhatók. A 65., 70. és 73. számu bélyegekből forditott felnyomásu példányok is léteznek. Mindezen válfajoknak előszeretett ára van.

Próbanyomatok.

Az 5 koronás parlamentes bélyeget próbaképen bronz- és ezüstszinü felnyomással is ellátták.

Hamisitványok.

A sorozat ritkaságai jóformán kivétel nélkül csak hamisitott felnyomással találhatók a bélyegpiacon. Aki ilyeneket vesz, okvetlenül vizsgáltassa meg azokat. Ezen, valamint a nagyváradi sorozatnak szakértője Szalay László dr. Nagyszebenben.

III. kiadás. Nagyvárad.

Hasonló felnyomás fekete szinben, azonban a „bani“ és „Leu“ szavak ferde állásu (kurziv) betükből vannak alkotva.

Árvizbélyegeken:

88.	1 Leu 1 f fölött	17.300 drb	15.—
89.	1 „ 2 f	4.800 „	25.—
90.	1 „ 3 f	14.900 „	15.—
91.	1 „ 5 f	151.300 „	1.50
92.	1 „ 6 f	18.000 „	7.50

93.	1 Leu 10 f	129.800	drb.	1.50
94.	1 „ 12 f	600	„	150.—
95.	1 „ 16 f	15.400	„	15.—
96.	1 „ 20 f	3.600	„	30.—
97.	1 „ 25 f	5.400	„	15.—
98.	1 „ 35 f	5.100	„	20.—

Turulbélyegeken:

99.	2 f	5.700	drb	15.—
100.	3 f	3.000	„	25.—
101.	6 f	22.900	„	3.50
102.	16 f	800	„	80.—
103.	50 f piros-kék	22.700	„	4.—
104.	70 f	1.200	„	70.—

Aratós és parlamentes bélyegeken:

105.	2 f	197.700	drb	—.30
106.	3 f	270.900	„	—.15
107.	5 f	134.400	„	—.30
108.	6 f	24.000	„	2.50
109.	10 f szines számjeggyel	18.700	„	3.50
110.	15 f szines számjeggyel	260.400	„	—.25
111.	20 f	1.900	„	50.—
112.	25 f	124.200	„	—.25
113.	35 f	89.100	„	—.70
114.	40 f	132.700	„	—.40
115.	50 f	68.500	„	2.—
116.	75 f	466.400	„	—.30
117.	80 f	142.900	„	—.30
118.	1 K	32.800	„	6.—
119.	2 K	314.800	„	—.80
120.	3 K	6.000	„	25.—
121.	5 K	12.700	„	12.—
122.	10 K	27.600	„	16.—

Károly—Zita, III. hadi-, ujság-, sürgős- és póstatakarékbélyegeken:

123.	10 f Károly	12.600	drb	12.—
124.	20 f „	194.300	„	—.40
125.	25 f „	61.700	„	1.—
126.	40 f Zita	381.200	„	—.60
127.	10 f III. hadi	33.700	„	1.—
128.	15 f „	91.300	„	—.70
129.	40 f „	188.900	„	—.40
130.	sürgősbélyeg	97.700	„	—.70
131.	ujságbélyeg	87.700	„	1.50
132.	póstatakarékbélyeg	46.800	„	3.—

Piros számjegyü portósbélyegeken:

133.	1 f	1.000	drb	200.—
134.	2 f	621.500	„	—.50
135.	5 f	4.100	„	25.—
136.	6 f	5.900	„	20.—

137.	10 f	273.200 drb.	—.40
138.	12 f	25.400 „	6.—
139.	15 f	27.300 „	7.—
140.	20 f	234.400 „	—.40
141.	30 f	24.700 „	4.—

A portósbélyegeken a „bani“ szó valamivel kisebb.

Köztársaság bélyegeken:

142.	2 f arató	9.900 drb	10.—
143.	3 f „	250.200 „	—.25
144.	4 f „	1,061.000 „	—.10
145.	5 f „	80.500 „	—.70
146.	6 f „	13.200 „	6.—
147.	10 f „	300 „	250.—
148.	20 f „	15.700 „	3.—
149.	40 f	122.000 „	—.70
150.	1 K parlament	461.700 „	—.50
151.	3 K „	55.700 „	4.—
152.	5 K „	8.800 „	25.—
153.	10 f Károly	300 „	750.—
154.	20 f „	9.000 „	6.—
155.	25 f „	32.700 „	1.50
156.	50 f Zita	294.700 „	—.40

„Magyar pósta“ feliratu bélyegeken:

157.	5 f	445.000 drb	—.10
158.	10 f	899.000 „	—.30
159.	20 f	120.100 „	—.70
160.	25 f	19.800 „	4.—
161.	40 f	61.200 „	1.50
162.	5 K	6.000 „	25.—

Betüzött példány ára egyenlő betüzetlenével. A sorozat ritkaságai természetesen bennfenteseknek jutottak, a közönségesebb értékeket azonban a nagyváradi kerület összes póstahivatala rendes uton árusitotta.

A felsoroltakon kivül még a következő értékek is léteznek:

5 f II. hadi,

15 f arató fehér számjeggyel,

ujságbélyeg „korona keresztmetszetben“ vizjeggyel,

ujságbélyeg fekvő kereszt vizjeggyel,

200/100 f portós bélyeg,

1 Leu 5 f aratós fölött. Utóbbi bélyeggel állitólag egy 5 f árvizbélyegiv valamelyik hibás példánya volt kicserélve, tehát unikum! Ugyanugy került a korona és fekvő keresztvizjegyü ujságbélyegekből néhány iv az álló keresztvizjegyüek közé.

Ezeknek a kivételes példányoknak természetesen magas előszereteti ára van.

A 6 f turubélyegek egy része kopott lemezekről készült alapbélyegekből áll.

Az 50 filléres Zita-köztársaságbélyeg forditott felnyomással is ismeretes.

Ezen sorozat ritkaságai és rendellenességei is jóformán kivétel nélkül hamisitva fordulnak elő a bélyegpiacon. Aki valódi példányokat akar szerezni, vizsgáltassa meg őket okvetlenül. Szakértő: Szalay László dr., Nagyszeben.

IV. kiadás: Debrecen.

1919 november 20-ikán a debreceni kerületben román felségjelvénnyel felülnyomtatott magyar bélyegek, 1920 február 15-ikén pedig ujabb, különrajzu bélyegek jelentek meg.

I. kiadás.

Magyar bélyegek „Zona de Ocupatia, — 1919 Romana" szöveggel tojásdad keretben; középen a szokott román királyi monogrammal. A felnyomás szine „k" = kék, „p" = piros, „f" = fekete.

Turulbélyegeken (1908-as kiadás):

163.	2 f	k	170	drb	80.—
164.	3 f	k	100	„	120.—
165.	6 f	p	600	„	60.—

II. hadi-, ujság-, póstatakarék- és III. hadibélyegeken:

166.	2 f II. hadi	k	100	drb	120.—
167.	3 f II. hadi	k	100	„	120.—
168.	2 f ujságbélyeg	k	73.000	„	50.—
	2 f sürgős	k	12.900	„	1.50
169.	10 f póstatakarék	p	500	„	60.—
170.	10 f póstatakarék	k	200	„	80.—
171.	10 f III. hadi	k	10.100	„	3.—
172.	15 f III. hadi	f	2.500	„	15.—
173.	40 f III. hadi	k	4.000	„	8.—

Fehér számjegyü aratósbélyeken:

174.	10 f	k	200	drb	125.—
175.	15 f	f	300	„	85.—

Színes számjegyű aratósbélyegeken:

176.	2 f	k	28.430	drb	1.—
177.	3 f	f	57.600	„	—.80
178.	5 f	p	8.700	„	4.—
179.	6 f	k	24.400	„	2.—
180.	15 f	f	92.600	„	—.50
181.	15 f	p	200	„	50.—
182.	25 f	f	8.800	„	4.—
183.	35 f	k	500	„	35.—
184.	35 f 3 f fölött	k	20.000	„	4.—
185.	40 f	k	10.500	„	5.—
186.	45 f 2 f fölött	k	20.000	„	4.—

Parlamentes bélyegeken:

187.	50 f	k	5.200	drb	8.—
188.	75 f	f	23.500	„	4.—
189.	80 f	p	12.300	„	6.—
190.	1 K	k	8.700	„	9.—
191.	2 K	f	23.276	„	4.—
192.	3 K	p	950	„	20.—
193.	3 K	k	300	„	60.—
194.	3 K	f	150	„	80.—
195.	3 K 75 f fölött	f	10.000	„	10.—
196.	5 K	f	1.162	„	30.—
197.	5 K 75 f fölött	f	15.000	„	8.—
198.	10 K	k	80	„	150.—
199.	10 K 80 f fölött	p	13.000	„	15.—

Károly—Zita bélyegeken:

200.	10 f Károly	k	500	drb	35.—
201.	15 f „	p	100	„	100.—
202.	15 f „	f	200	„	75.—
203.	20 f „	p	6.500	„	4.—
204.	20 f „	k	200	„	80.—
205.	20 f „	f	1.000	„	20.—
206.	25 f „	p	5.800	„	6.—
207.	25 f „	f	300	„	40.—
208.	40 f „	k	13.800	„	3.—
209.	50 f „	k	600	„	20.—

III. hadibélyegeken, köztársaság felnyomással:

210.	10 f III. hadi	k	700	drb	25.—
211.	15 f „	f	200	„	120.—
212.	40 f „	f	900	„	20.—

Aratós és parlamentes bélyegeken köztársaság felnyomással:

213.	2 f	k	13.950	drb	2.—
214.	3 f	k	700	„	25.—
215.	4 f	p	23.700	„	1.—
216.	5 f	k	63.000	„	—.30
217.	6 f	p	1.100	„	18.—

218.	10 f	k	900	drb.	20.—
219.	20 f	k	12.900	„	2.50
220.	40 f	k	23.100	„	1.—
221.	1 K	k	14.311	„	2.50
222.	2 K	f	500	„	35.—
223.	3 K	p	4.217	„	15.—
224.	3 K	k	400	„	40.—
225.	3 K	f	200	„	200.—
226.	5 K	f	50	„	600. -

Károly—Zita - bélyegeken köztársaság felnyomással:

227.	10 f	k	1.300	drb	20.—
228.	15 f	p	100	„	75.—
229.	15 f	f	650	„	25.—
230.	20 f	p	600	„	25.—
231.	20 f	k	200	„	100.—
232.	20 f	f	800	„	15.—
233.	25 f	p	12.100	„	4.—
234.	25 f	f	1.200	„	18.—
235.	40 f	k	100	„	75.—
236.	50 f	k	17.600	„	3.—

„Magyar pósta“ feliratu aratós bélyegeken:

237.	5 f	k	85.900	drb	—.30
238.	6 f	f	1.600	„	16.—
239.	10 f	k	272.000	„	—.20
240.	20 f	k	235.900	„	—.20
241.	25 f	f	33.100	„	—.80
242.	40 f	k	100	„	100.—
243.	45 f	k	2.700	„	6.—
244.	5 K	f	15	„	2500.—

„Magyar tanácsköztársaság“ felnyomatu bélyeken:

245.	10 f	k	200	drb	40.—

Fekete számjegyü portósbélyegeken:

246.	50 f korona vizjeggyel (1908)	f	20	drb	300.—
247.	50 f kereszt vizjeggyel (1914)	f	95	„	250.—

Piros számjegyü portósbélyegeken:

248.	1 f	f	460	drb	70.—
249.	2 f	f	21.000	„	1.—
250.	5 f	f	55	„	300.—
251.	6 f	f	140	„	100.—
252.	10 f	f	40.400	„	—.50
253.	12 f	f	110	„	120.—

254. 15 f	f	2.200	drb.	12.—
255. 20 f	f	9.400	„	4.—
256. 30 f	f	3.300	„	10.—

Köztársaság felnyomatu portós-bélyegeken:

257. 2 f	f	1.300	drb	16.—
258. 3 f	f	1.000	„	18.—
259. 10 f	f	1.000	„	18.—
260. 20 f	f	1.000	„	18.—
261. 40 f	f	1.000	„	18.—
262. 50 f	f	1.000	„	18.—

A sorozat ritkaságai természetesen bennfenteseknek jutottak, a póstán csak 10—12 értéket árusitottak tényleg a nagyközönségnek. Ama fajtákból, amelyeknek példányszáma meghaladja a 4000-et, a pósta 36 értékből álló sorozatokat állitott össze és ezeket 360 K egységáron árusitotta, ami természetesen sokszorosa a bélyegek tényleges névértékének. Ép ezért az egész kiadást néhány közönséges érték kivételével spekulációsnak kell minősitenünk.

Próbanyomatok.

A felsorolt 101 bélyegen kivül még a következő értékek is léteznek k é k felnyomással: 10 f. arató, szines számjeggyel, 20 f. arató, 2 K parlament köztársaság, 95 f. 1.20 és 1.40 K magyar pósta, — áruk darabonkint kb. 100 K; 10 K parlament-köztársaság, 700 Kč.

Egyes értékek duplakeretü és kettősvonalu monogrammfelnyomással is léteznek, még pedig: 2, 5, 10, 40 f arató, 10 f Károly, 40 f Zita, 10 f III. hadi, 2, 5, 10, 40 f arató-köztársaság, 5 és 10 f magyar pósta.

Forditott felnyomás.

A következő bélyegekből ismeretes: 168, 173, 176, 178, 180, 183, 186, 187, 188, 190, 191, 195, 200, 208, 213, 216, 218, 220, 226, 233, 236, 239, 240, 252, 254, 256.

A 186. számu bélyegből oly példányok is léteznek, amelyeken a tojásidom egyenes, az értékszám azonban forditott állásu, de olyanok is, amelyeken mind a két felnyomás forditott.

Eltólt és átütő felnyomás gyakori.

A 199. számu bélyegen kétszer az ivben az uj értékfelnyomás szövege tévesen „10 kornna“ 10 korona helyett. E téves nyomás előfordul forditott állásban is.

Mindezen rendellensségeknek előszereteti ára van.

A sorozat ritkább értékei valamint téves nyo-

másai a bélyegpiacon jóformán kivétel nélkül hamisított állapotban fordulnak elő. Aki ilyeneket szerez, vizsgáltassa meg azokat. Szakértők: Bíró Marcell, Debrecen és Örvös János, Ungvárott. Mindkettőnek tollából alapos tanulmány jelent meg. Örvös munkája, amely a képes kiadást is felöleli, 5 K-ért a „Donaupost" kiadóhivatalában (Pozsony, Káptalan-u. 13) most is kapható.

II. kiadás.

Debrecen második kiadását képesbélyegek alkotják, amelyek külön e célból készültek. Minthogy a románoknak kedveskedni kellett, ott látjuk rajtuk az erdélyi havasokból leszálló román sast, csőrében pálmaággal; továbbá a Tiszán vágyakozva áttekintő asszonyt, aki Erdély, illetve Románia felől látja a diadalmas napot felkelni; ott látjuk végül a román katonákat és egy ápolónőt, akik sebesültet visznek. Az egyetlen magyaros minta a csikósrajz. Valamennyi bélyegnek felirata „Magyar pósta", de ott van rajtuk a jellegzetes monogrammfelnyomás „Romania Zona de Ocupatie". A bélyegek papirosa részben közönséges fehér papiros, részben fénylő krétapapiros, részben közönséges szines papiros.

I. minta: erdélyi havasokról alászálló sas.

a) Közönséges fehér papiros:

263.	2 f barna	16.000	drb	1.—
264.	3 f vöröseslila	16.000	„	1.—
265.	4 f szürkéskék	16.400	„	1.—
266.	5 f zöld	313.440	„	—.50
267.	6 f palakék	16.300	„	1.—
268.	10 f piros	142.300	„	—.50
269.	15 f ibolya	16.300	„	2.—
270.	20 f barna	151.150	„	—.50

b) Fénylő krétapapiroson:

271.	2 f barna	10.450	„	2.50

272.	3 f vöröseslila	10.660	drb.	2.50
273.	4 f szürkéskék	10.148	„	2.50
274.	5 f zöld	10.900	„	2.50
275.	6 f palakék	10.776	„	2.50
276.	10 f piros	70.142	„	1.—
277.	15 f ibolya	10.500	„	3.—
278.	20 f barna	71.183	„	1.—

II. minta, csikósrajz.

279.	25 f kék	51.800	„	1.50
280.	30 f sárgásbarna	62.039	„	1.—
281.	35 f vörösösibolya	52.000	„	2.—
282.	40 f olajzöld	55.000	„	1.—
283.	45 f lazacszinü	80.100	„	2.—
284.	50 f lila	206.300	„	—.80
285.	60 f világoszöld	83.500	„	2.—
286.	75 f kékeszöld	201.300	„	—.80

III. minta, asszony nézi a felkelő napot.

a) közönséges fehér papiros.

287.	80 f zöld	156.500	„	1.50
288.	1 K barnásvörös	12.050	„	8.—
289.	2 K sötétbarna	12.100	„	8.—
290.	3 K szürkéslila	16.400	„	4.—
291.	5 K barna	16.000	„	4.—
292.	10 K lila	16.000	„	4.—

b) fénylő krétapapiros.

293.	80 f zöld	21.076	„	1.50
294.	1 K barnásvörös	8.622	„	6.—
295.	1.20 K narancssárga	7.746	„	10.—
296.	2 K sötétbarna	7.815	„	7.—

IV. minta, két katona hordágyat visz; felnyomat: „segély-bélyeg“.

a) közönséges fehér papiroson.

297.	20 f zöld	61.700	„	1.50
298.	50 f barna	16.150	„	2.—
299.	1 K zöld	16.150	„	2.—
300.	2 K sötétzöld	23.100	„	1.50

b) szines papiros.

301.	20 f zöld, kék papiroson	10.300	„	5.—
302.	50 f barna, rózsaszin p.	10.287	„	3.50
303.	1 K zöld, sötétzöld p.	12.440	„	3.50

V. minta, portósbélyegek, számjegyrajz.

304.	5 f zöld	23.100	„	1.50
305.	10 f „	22.900	„	1.50
306.	20 f „	204.100	„	—.80

307. 30 f zöld 151.800 drb. —.80
308. 40 f „ 43.700 „ 1.—

Betüzött példányok 50 százalékkal magasabbra vehetők. Forgalmi leveleken 100 százalékos felár.

Néhány érték már 1919 december 23-án került forgalomba, a többi csak 1920 február közepén. 8000 harmincegy értékből álló sorozatot kész összeállitásokban árusitott a debreceni pósta, természetesen gyüjtők és spekulánsok részére. Ily sorozatok ára 400 K volt és csak a közönséges papiroson nyomtatott értékeket tartalmazta. A ritkább értékek bennfenteseknek jutottak. Tényleges póstai forgalomba csak néhány érték került ugy, hogy gyüjtői értelemben ez is spekulációs kiadás.

A felsoroltakon kivül még a következők léteznek: 95 f. narancssárga, 3 K lila, 5 K barna, 10 K lila, fénylő krétapapiroson; 2 K sötétzöld, 5 K lila a segélybélyegek mintájával halványzöld, illetve lila papiroson. Azonkivül monogramm-felnyomás nélkül is előfordulnak egyes értékek. Mindezek próbabélyegeknek tekinthetők, amelyeket a pósta nem árusitott.

A bélyegek fogazata kezdetleges, inkább átütésszerü.

Téves nyomások.

A segélybélyegeken néha a „segély“ szó első, néha a második „e“ betüje forditott állásu. A monogramm-felnyomás néha hiányos. A krétapapirosu 6 filléreseken dupla felnyomat is található.

Debrecen bélyegeiről érdekes, kimeritő tanulmány jelent meg Örvös János tollából a „Donaupost“ (Pozsony, Káptalan-u. 13) kiadásában, amely 5 Kč + portó ellenében kapható.

*

Állitólagos román megszállási bélyegek.

Már 1919 január havában oly magyar bélyegek merültek fel a bélyegpiacon, amelyeken a „fillér“ és a „magyar kir. pósta“ jelzést fekete vonal fedi, középen pedig a „Bani“ szó látható.

Ugyanakkor forgalomba kerültek oly magyar bélyegek is, amelyeken kézi felnyomás alakjában körbe zárt román cimer látható.

E bélyegek soha sehol nem kerültek tényleges póstai forgalomba. Ép ily csinálmányok a debreceni képes bélyegek felnyomási tipusával felülnyomtatott rendes magyar bélyegek, valamint az állitólagos budapesti román megszállási bélyegek.

Szeged.

A vörös uralom idején Szegeden u. n. ellenkormány alakult, amelynek egész tényked ése abban merült ki, hogy magyar bélyegeket felülnyomtatott a „Magyar nemzeti kormány — Szeged 1919“ jelzéssel. Egyébként semmiféle hatalmat nem gyakorolt és csupán az entente parancsnokság megtürtje volt.

A felnyomás szine „p“ = piros, vagy „z“ = zöld. Néhány értékre uj értékszámot, másokra azonkivül a „Porto“ jelzést is felnyomtatták.

Aratós és parlamentes bélyegeken:

1.	2	f	z	17.800 db.	1.75
2.	3	„	z	31.300 „	—.50
3.	5	„	p	14.300 „	1.50
4.	6	„	p	900 „	20.—
5.	15	„	p	11.300 „	1.75
6.	50	„	p	2.100 „	9.—
7.	75	„	p	9.700 „	2.50
8.	80	„	p	2.200 „	8.—
9.	1	K	z	18.000 „	1.25
10.	2	„	p	8.600 „	2.50
11.	3	„	p	5.500 „	4.—
12.	5	„	p	400 „	60.—
13.	10	„	p	400 „	60.—

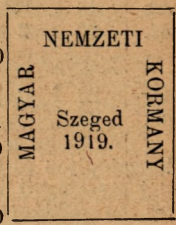

Károly-Zita, III. hadi, sürgős és ujságbélyegeken:

14.	10	f	Károly	z	16.400 db.	1.25
15.	20	„	„	p	66.400 „	—.40
16.	25	„	„	p	1.500 „	12.—
17.	40	„	Zita	p	3.500 „	5.—
18.	10	„	III. hadi	z	47.200 „	—.40
19.	15	„	„ „	p	10.400 „	2.—
20.	40	„	„ „	z	4.000 „	4.50
21.	2	„	sürgősbély.	p	3.700 „	7.50
22.	2	„	ujságbély.	z	48.200 „	—.40

Piros számjegyü postásbélyegeken:

23.	2	f	p	13.600 db.	1.50
24.	6	„	p	4.100 „	4.50
25.	10	„	p	10.600 „	1.75
26.	12	„	p	8.400 „	2.50
27.	20	„	p	6.500 „	3.—
28.	30	„	p	4.400 „	4.—

Uj értékfelnyomás:

29.	45 f	3 f	fölött	z 50.000 db.	—.40
30.	10 K	1 K	„	z 5.000 „	4.50
31.	50 f	portó a	sürgősbély.	p 15.000 „	1.25
32.	100	„ portó a	sürgősbély.	p 15.000 „	1.25

„Köztársaság“ felnyomatu bélyegeken:

33.	3 f	aratós	z	700 db.	28.—
34.	4 „	„	p	3.600 „	5.50
35.	5 „	„	p	1.200 „	12.—
36.	6 „	„	p	2.700 „	6.50
37.	10 „	„	z	1.600 „	15.—
38.	20 „	„	p	500 „	37.—
39.	40 „	„	p	17.400 „	1.25
40.	3 K	parlament	p	800 „	40.—
41.	10 f	Károly	z	1.300 „	14.—
42.	15 „	„	p	4.900 „	4.—
43.	20 „	„	p	300 „	60.—
44.	25 „	„	p	2.000 „	9.—
45.	50 „	Zita	p	22.200 „	1.—
46.	40 „	III. hadi	z	2.600 „	—.40
47.	20 „	2 f aratóson	z	50.700 „	—.40

„Magyar posta“ felirattal:

48.	20 f	aratós	p	400 db.	60.—
49.	25 „	„	z	22.800 „	1.75

Minthogy a felnyomás két nyomdában készült, karminpiros és téglavörös szin fordul elő, még pedig összefüggő párokon néha mind a két szin, mert 50—50 példányt, vagyis féliveket nyomtattak felül egyszerre, nem teljes százasiveket.

E bélyegeket soha sehol névértéken nem árusitotta a pósta és bérmentesitésre nem is használták őket. Kizáróan spekulációs eredetüek és bennfentesek osztották szét őket maguk közt. Betüzött példányok kivétel nélkül szivességi betüzést mutatnak.

Téves nyomások:

A 2., 13., 14., 19. és 22. számu bélyegek forditott felnyomással ismeretesek, a 47. számu kettős értékszám-felnyomással.

A 22. és 23. számu bélyegek százasivében a 41. bélyegnél a „MAGYAR“ szó felülről lefelé haladó nem alulról fölfelé mint az összes többi béyegnél.

A 47. sz. bélyegből oly példányok is léteznek (állitólag 10) amelyeknek felnyomásából hiányzik a 20-as. Ez tényleg téves nyomás, nem szándékos gyártmány, mert a bennfentesek se tudtak róla s csak 1924-ben vált ismeretessé.

A sürgősbélyegből Michel szerint oly példányok is előfordulnak, amelyeken a felnyomás szövegéből hiányzik a „kormány“ szó. A 29. számu bélyegeken pedig nyitott „4“-es szám is látható.

Próbanyomatok.

Az 1. és 2. számu bélyegek zöld helyett piros-szinü felnyomással, a 8., 5., 15., 23. és 49. számu

bélyegek pedig piros helyett zöldszinü felnyomással is találhatók.

Mindezen rendellenességeknek előszereteti ára van.

Szeged bélyegeiről Ács Jenő dr. tollából külön tanulmány jelent meg Szegeden.

A bélyegpiacon gyakoriak a hamisitott felnyomásu szegedi bélyegek. Szakértők Ács Jenő dr. és Székely Mór Szegeden.

Szerb megszállási bélyegek.

Röviddel a szerb csapatok bevonulása után kékesfekete szerb cimerrel felülnyomatott magyar bélyegek merültek fel délvidéki városokból származó póstát járt leveleken. Eredetüket homály fedi. Állitólag valamely szerb parancsnok rendeletére készültek, kézi felnyomás utján. Ismeretesek Temesvár, Pancsova, Ujvidék, Zimony póstai betüzésével, azonban pusztán a hivatalos szerb cenzori bélyegzéssel is. Kizárólagos póstai forgalomba azonban sehol sem kerültek. Előállitóiknak ugylátszik nem volt meg a hatalmuk erre s igy inkább beérték azzal, hogy a bélyegeket a bélyegpiacra dobják. Példányszámuk ismeretlen, de az árakból következtetni lehet arra, hogy elég magasak lehettek.

Aratós és parlamentes bélyegeken:

1.	2 f	arató	1.—
2.	3 „	„	1.—
3.	5 „	„	1.—
4.	6 „	„	2.50
5.	15 „	„	1.—
6.	25 „	„	3.—
7.	35 „	„	3.50
8.	40 „	„	15.—
9.	75 „	parlament	25.—
10.	80 „	„	15.—
11.	1 K	„	85.—

Károly-Zita, sürgős, ujság- és portósbélyegeken:

12.	10 f	Károly	1.—
13.	20 „	„	1.—
14.	40 „	Zita	2.50
15.	50 „	„	5.—
16.	2 „	ujságbélyeg	3.—
17.	2 „	sürgősbélyeg	2.—
18.	1 „	portó	6.—
19.	2 „	„	5.—

Az 1 és 2 filléres portósbélyegek a 8 filléres levelezőlapok portójának 10 fillérre való kiegészitésére, tehát tulajdonképpen mint levélbélyegek szolgáltak.

Póstátjárt leveleken levő példányok áraink többszörösére becsülhetők. Szivességből betüzött példányok valamivel ritkábbak a használatlanoknál.

Hamisitványok eddig ismeretlenek, ellenben léteznek utánzatok piros és ibolya szinben, ezeknél azonban a cimer más rajzu és jóval nagyobb, otrombább.

Csinálmányok. Sándor akkori trónörökös teszteletére Bácsszenttamáson (Srbobrán) való tartózkodása alkalmából magyar bélyegeket cyrill betükben „Naslednik Prestola Alexander Srbobran 25. VI.. 1919“ nyomatták felül. A szép indokolás mese, e bélyegek pedig magánosok csinálmányai és soha póstai forgalomba nem kerültek. Ily felnyomással a következő értékek ismeretesek: 2, 3, 5, 6, 10, 15, 25 f aratós, 10, 20, 40 f Károly-Zita, 10 és 20 f magyar pósta. A 6 filléres forditott állásu felnyomással is előfordul.

Muraköz.

1918 karácsonyán szerb csapatok megszállták az u. n. Muraközt. A megszállt területen két parancsnokságot létesitettek:

1. Perlak (most Prelog) Gasparics százados vezetésével,

2. Muraszerdahely (most Mursko Srediste) Jurisics százados vezetésével.

Mindkét parancsnokság kézibetüzővel felülnyomtatta a kerületében található magyar bélyegeket és állitólag az ottani póstahivatalok utján

magukban vagy horvát SHS bélyegekkel vegyesen ujra forgalomba hozták azokat.

Perlak Muraszerdahely

I. kiadás: Perlak, 1918 december.

Kezdetleges fekete betüzés „SHS“, a parlamentes bélyegeken egyenes állásban, a többieknél ferdén. Jellegzetesek a szögletes „S“ betük.

Aratós és parlamentes bélyegeken:

1.	2	f arató	5.—
2.	3	„ „	5.—
3.	5	„ „	5.—
4.	20	„ „	12.—
5.	25	„ „	5.—
6.	35	„ „	8.—
7.	50	„ parlament	10.—
8.	75	„ „	10.—
9.	80	„ „	7.—
10.	1	K „	7.—
11.	2	„ „	25.—
12.	3	„ „	30.—

Károly-Zita, III. hadi, sürgős- és portósbélyegeken:

13.	10	f Károly	5.—
14.	20	„ „	5.—
15	15	„ III. hadi	8.—
16	2	„ sürgős	10.—
17.	1	„ portó	30.—
18.	2	„ „	10.—
19.	10	„ „	7.—
20.	20	„ „	7.—

Betüzött példányok (Perlak vagy Kisszabadka) 50%-kal magasabbra vehetők.

II. kiadás: Muraszerdahely, 1918 december 24.

Dugaszba faragott kezdetleges fekete „SHS“, gömbölyü „S“ betükkel. Az „SHS“ többnyire egyenesállásu.

Aratós és parlamentes bélyegeken:

21.	2 f	arató	15.—
22.	3 „	„	20.—
23.	6 „	„	20.—
24.	25 „	„	25.—
25.	35 „	„	25.—
26.	40 „	„	25.—
27.	50 „	parlament	30.—
28.	80 „	„	28.—
29.	1 K	„	40.—
30.	2 „	„	50.—

Károly-Zita, III. hadi, sürgős- és portósbélyegeken:

31.	10 f	Károly	12.—
32.	20 „	„	12.—
33.	40 „	Zita	30.—
34.	10 „	III. hadi	30.—
35.	2 „	sürgősbélyeg	25.—
36.	2 „	portó	30.—
37.	10 „	„	18.—
38.	20 „	„	20.—

E bélyegeket állitólag a katonaság majdnem teljes számban elhasználta. Tény az, hogy használatlan állapotban kb. 50%-kal ritkábbak. Előforduló póstai betüzések: Muraszerdahely, Muraszentmárton, Stridovár és Csáktornya.

Murántul.

1919 augusztus 12-én jugoszláv csapatok bevonultak „Murántulra“, amely terület aztán a murántuli főparancsnokság felügyelete alá került. Ez rendelte el a magyar bélyegek felülbélyegzését. A felnyomás maga augusztus 21- és 22-én történt Lendvavásárhelyen. (Most Dobrovnik).

A Belatinc helységben állomásozó csapatok parancsnoka még néhány nappal előzően önhatalmulag más szöveggel felülnyomtatta a zsákmányolt magyar bélyegeket, bár tudomással birt a főparancsnokság rendeletéről.

Belatinc Lendvavásárhely

I. kiadás: Lendvásárhely.

Háromsoros kézifelnyomás szürkésfekete, néha ibolyásfekete szinben: „Preko-murje“ „SHS“. Jellegzetes egyes betük eltolódása és alakja. Forgalmi idő: 1919 augusztus 22-től 27-ig.

Aratós és parlamentes bélyegeken:

1.	2 f	arató	4.—
2.	3 „	„	4.—
3.	5 „	„	5.—
4.	35 „	„	8.—
5.	50 „	parlament	8.—
6.	75 „	„	30.—
7.	80 „	„	10.—
8.	1 K	„	10.—
9.	2 „		30.—

Károly-Zita, sürgős- és portósbélyegeken:

10.	10 f	Károly	5.—
11.	20 „	„	5.—
12.	40 „	Zita	8.—
13.	2 „	sürgős	10.—
14.	2 „	portó	6.—
15.	5 „	„	6.—
16.	6 „	„	10.—
17.	10 „	„	6.—
18.	12 „	„	50.—
19.	20 „	„	15.—
20.	50 „	„	80.—

„Köztársaság“ bélyegeken:

21.	2 f	arató	4.—
22.	5 „	„	5.—
23.	6 „	„	8.—
24.	50 „	Zita	10.—

Magyar pósta feliratu bélyegeken:

25.	5 f	arató	8.—
26.	10 „	„	6.—
27.	20 „	„	6.—
28.	25. „	„	6.—

A portós bélyegeket rendes frankóbélyegekként használták fel.

Betüzött és betüzetlen példányok egy árban vannak.

II. kiadás: Belatinc.

Durva, tengerzöldszinü „SHS“ kézifelnyomás. Minthogy e felnyomás önhatalmulag történt — előállitója Svetec hadnagy, — beérjük az ismeretes bélyegfajták felsorolásával. Ismeretesek a következők: 2, 3, 5, 35, 40 f arató, 50, 75, 80 f, 1 K és 2 K parlament, 10 és 20 f. Károly, sürgős,

5, 6 és 40 f arató-köztársaság, 15 f Károly-köztársaság, 1 K parlament-köztársaság, 2, 5, 10, 20 és 25 f arató „magyar pósta“. Ily sorozatok ára kb. 200 K.

*

Muraköz és Murántul bélyegeit spekulációsaknak mondhatjuk, mert névértéken soha sehol kaphatók nem voltak. A póstahivatalokon csak rendes, felnyomás nélküli magyar bélyegeket árultak, ha mindjárt nem is kifogásolták a felülnyomtatott bélyegek használatát. Aki mégis szerez ily bélyegeket, vizsgáltassa meg azokat. Szakértő Gregorcic Vilmos őrnagy, Zágráb, Gjorgjiceva 2.

*

Csinálmányok.

Pártosfalva. Matzenau gróf pártosfalvi földbirtokos magánuton mindenféle magyar bélyeget nagy H betüvel nyomtatott felül, ami „Hrvatska“ röviditése akar lenni.

Csáktornyán Valic Rezső öt különféle kézibetüzéssel látott el magyar bélyegeket, még pedig SHS-sel háromféle nagyságban, továbbá kétsorosan „SHS — Megjimurje“ szöveggel és S. H. S. (aláhuzva!) jelzéssel. Tulajdonképen próbanyomatokról van szó, a parancsnokság azonban nem fogadta el a tervezett felnyomási tipusokat. Valic mindazonáltal kb. 700 magyar bélyeget felülnyomtatott és nagy barna borítékokra ragasztva, Csáktornya 919 febr. 24 N 10 póstai szivességi betüzéssel részben elajándékozta, részben elcserélte azokat.

„1919“-cel vagy „W“ betüvel felülnyomtatott magyar bélyegek ugyancsak fantasztikus csinálmányok, amelyek ugylátszik szintén a „pártosfalvi bélyeggyárnak“ köszönik létezésüket.

Szlovenszkó.

A Szibériából és Olaszországból visszatért legionárius-csapatok 1918 december folyamán vonultak be a volt magyar Felvidékre, Szilveszter éjjelén pedig Pozsonyba. A régi magyar bélyegek minden felnyomás nélkül még 1919 március elsejéig maradtak forgalomban, azután a maradékkészleteket bevonták és Prágába szállitották, ahol ugyanazon év őszén háromsoros „Posta Ceskoslovenska 1919“ szövegü felnyomással látták el őket, ép ugy, miként a régi osztrák bélyegeket. E felnyomásos bélyegeket 1919 december 12-étől kezdve kizáróan a prágai főpóstán bélyeggyüjtők részére felállitott bélyegértékesitő irodában árusitották, még pedig kisebb-nagyobb össze-

állitásokban ugy, hogy például 10—15 különféle értékből álló sorozathoz a gyakori bélyegekből több mint egy darabot csatoltak, amelyeket szintén meg kellett venni. Egyébként 50 százalékos felárt szedtek valamilyen jóléti alap javára, de máig sem ismeretes, hogy ki is kapta e pénzeket. A bélyegeknek eleinte december 31-éig terjedő póstai érvényt biztositottak belföldön, majd megtoldották ezt a határidőt egy hónappal. Minthogy azonban kizáróan a prágai főpósta bélyegértékesitő irodája árusitotta őket, az ország többi póstahivatalának személyzete és a nagyközönség tudomást se szerzett létezésükről és bizony akárhányszor portóval terhelték meg a gyüjtők által ily bélyegekkel bérmentesitett leveleket.

Gyüjtői szempontból határozottan spekulációs kiadásnak kell bélyegeznünk e sorozatot, bár a felnyomás hivatalos. Oly bélyegekről, amelyek valamely országnak egyetlen póstahivatalában sem kaphatók, hanem kizáróan csak a bélyeggyüjtőfülkében és pedig még ott sem tetszés szerint, hanem kész összeállitásokban, más vélemény nem lehetséges.

A sorozat tulnyomórészt osztrák bélyegekből áll, de tartalmazza az alább felsorolt magyar értékeket is.

Álló keresztvizjegyü turulos bélyegeken:

1.	2 f	26.000 drb	1.50
2.	3 f	3.700 „	15.—
3.	6 f	30.600 „	1.20
4.	50 f piros-kék	71.000 „	1.—
5.	60 f zöld-piros	4.300 „	12.—

III. hadi, sürgős és ujságbélyegeken:

6.	10 f III. hadi	72.800 „	1.—
7.	15 f „	49.000 „	1.20
8.	40 f „	28.600 „	2.—
9.	sürgősbélyeg	99.000 „	1.20
10.	ujságbély. kis korona vizj.)	„	20.—

11.	ujságbély. álló kereszt vizj.)		141.800	drb.	—.80
12.	ujságb. fekvő kereszt vizj.)			„	100.—

Aratós és parlamentes bélyegeken:

13.	2 f	arató	675.000	drb	—.20
14.	3 f	„	304.000	„	—.40
15.	5 f	„	521.000	„	—.20
16.	6 f	„	75.000	„	—.80
17.	10 f	„ fehér számjeggyel	300	„	80.—
18.	10 f	„ szines számjeggyel	23.000	„	2.—
19.	15 f	„ fehér számjeggyel	950	„	20.—
20.	15 f	„ szines számjegy.	350.000	„	—.40
21.	20 f	„	26.000	„	2.50
22.	25 f	„	64.800	„	1.50
23.	35 f	„	30.500	„	2.—
24.	40 f	„	53.500	„	1.50
25.	50 f	parlament	81.500	„	—.80
26.	75 f	„	149.300	„	1.50
27.	80 f	„	106.800	„	2.—
28.	1 K	„	89.500	„	2.50
29.	2 K	„	45.000	„	3.50
30.	3 K	„	9.200	„	15.—
31.	5 K	„	2.600	„	35.—

Károly-Zita bélyegeken:

32.	10 f	Károly	285.000	drb	—.25
33.	20 f	„	320.000	„	—.30
34.	25 f	„	85.000	„	1.50
35.	40 f	Zita	36.000	„	2.—
36.	50 f	„	9.300	„	12.—

Piros számjegyü portósbélyegeken:

37.	1 f		900	drb	60.—
38	2 f		79.100	„	1.—
39.	5 f		12.800	„	8.—
40.	6 f		25.500	„	4.—
41.	10 f		97.300	„	—.80
42.	12 f		24.900	„	2.50
43.	15 f		16.600	„	4.—
44.	20 f		71.400	„	1.50
45.	30 f		7.600	„	10.—

Magyar pósta felirattal:

46.	10 f	arató	34.800	drb	3.—

A felsoroltak ugy ahogy, nagy sorokban még-csak kaphatók voltak a bélyeggyüjtő fülkében. Vannak azonban nagy számmal oly értékek is, amelyek közönséges halandók részére csak kerülőuton,bennfentesek árdrágitó kezein keresztül voltak kaphatók. Ezeknek példányszáma csat ritkán éri el a 100 darabot és kézenfekvő, hogy nyerészkedési szándékkal készültek. Azok részére, akik mindenáron „komplett“ Posta Cesko-Slovenska

sorozatot akarnak, felsoroljuk ezeket az értékeket is, azonban sorszám nélkül. Esztelenségnek tartjuk ilyesmiért méregdrága árakat adni, és reméljük, hogy az árak magassága elveszi azok kedvét is, akik „mindent akarnak".

1 f.	turul	1200.—
12 f.	„ ibolya sárga	1600.—
16 f.	„	1600.—
70 f.	„	1200.—
5 f.	II. hadi	500.—
10 f.	„	1500.—
35 f.	„	2000.—
4 f.	arató	500.—
10 K.	parlament	1500.—
15 f.	Károly	500.—
10 f.	póstatakarék	750.—
5 f.	arató, köztársaság	500.—
15 f.	Károly „	500.—
20 f.	„ „	450.—
25 f.	„ „	1200.—
40 f.	Zita „	800.—

portósbélyegek:

50 f.	1903—04: korona körökben vizjegy	1000.—
50 f.	1905: kis korona vizjegy, 12:11½ fog	1000.—
12 f.	1906: kis korona vizjegy 15 fog	800.—
50 f.	1906: kis korona vizjegy 15 fog	800.—
1 f.	1908: korona keresztmetszetben vj. 15 fog	400.—
12 f.	1908: korona keresztmetszetben vj. 15 fog	400.—
50 f.	1908: korona keresztmetszetben vj. 15 fog	350.—
1 f.	1914: fekvő keresztvizjegy, fekete sz.	300.—
2 f.	„ „ „	300.—
5 f.	„ „ „	300.—
6 f.	„ „ „	300.—
10 f.	„ „ „	300.—
12 f.	„ „ „	300.—
20 f.	„ „ „	300.—
50 f.	„ „ „	300.—

E protekciós értékek ára természetesen csak irányár. Megszorult tulajdonostól néha $^1/_5$—$^1/_{10}$ áron is lehet venni, viszont cseh árveréseken a fentieknél nagyobb összegek is elérhetők.

A legtöbb normális és protekciós értékből fordított állású felnyomások is léteznek, továbbá oly felnyomások, amelyeknek iránya fölülről lefelé halad. Ezeket azonban már fel se soroljuk annyira magukon viselik a spekuláció bélyegét.

Eltólt és átütő nyomások is gyakoriak, különleges értéket azonban nem tulajdonitunk nekik.

Áraink betüzetlen példányokra vonatkoznak.

Szivességből (esetleg utólag) betüzöttek valamivel többet érnek. Forgalmi levelek ritkák és természetesen kizárólag gyüjtőktől vagy bélyegkereskedőktől erednek.

A ritkább értékekből számos a hamisitvány Okvetlenül szakvéleményt kell kérni. Elismert szaktekintély Lesetický Jaroslav, Prag II. 1495, aki a bélyegek átvétele és szétosztása körül fontos szerepet játszott és mint jónevü szakiró külön tanulmányt irt róluk, amelyet ma is hivatalból árusit a prágai bélyegértékesitő iroda. Tanulmányában természetesen mindent felhoz, ami némileg tompithatná e bélyegek spekulációs voltát.

*

Előfutár kiadások.

Egy Prágában székelő nemzeti tanács (narodni Vybor) az 1918 október 28-át követő napokban felülnyomtatott osztrák és magyar bélyegeket az egyesitett csehszlovák cimerekkel és a „Ceskoslovenska — statni posta" jelzéssel fekete szinben. E bélyegtervezeteket azonban a pósta nem fogadta el és igy hivatalos kiadatásra nem kerültek. Mindazonáltal a Tátrában, Szepességben és Rózsahegyen, amely vidékekről akkorra a magyar csapatok már kivonultak, a narodni vyborhoz közel álló egyének ily bélygekkel bérmentesitett leveleket adtak fel, a pósta pedig szabályszerüen továbbitotta azokat.

Magánfelnyomásról lévén szó, beérjük az előforduló értékek puszta felsorolásával.

Ismeretesek: 2, 3, 4, 5, 6, 15 filléres arató, 10, 20, 25, 40, 50 filléres Károly-Zita, 10 és 15 filléres III. hadi és ujságbélyegek. Ily sorozatok ára 250—300 K.

II. Ugynevezett „Srobár" kiadás. Háromsoros fekete felnyomás: „Cesko Slovenska posta" magyar bélyegeken. Állitólag az akkortájt Rózsahegyen székelő Srobár-kormány hozta

volna forgalomba e bélyegeket, ami azonban csak mese. Valóságban ezt is a narodni vyborhoz közel álló egyének gyártották. Néhány példányt tényleg el is használtak leveleken. Ismeretesek a kö-

vetkező értékek: 2, 6, 16 és 60 filléres Turul, 2, 3, 4, 5, 6, 15, 25, 35 és 40 filléres arató, 50, 75, 80 filléres, 1 K parlament, 10, 20, 25 filléres Károly, 40, 50 filléres Zita, sürgős, ujság, 10 és 15 f. III. hadi, piros számjegyü 1 és 2 f. portós bélyegek. Ily sorozatokért 600—800 koronát kérnek, Részleges árazásból a bélyegek magánjellege miatt eltekintünk.

III. Ugynevezett „Hlinka" kiadás. Cimer a hármashalommal és az apostoli kettős kereszttel, fölötte „Slovenska Posta" jelzéssel. E bélyegeket Hlinka páterhez közelálló egyénnek tulajdonitják, feliratuk miatt. Néha póstátjárt levele-

ken is előfordulnak. Ismeretesek a következő értékek: 2, 3, 5, 15 f. arató, 10, 20, 25 f. Károly, 80 f. és 1K. parlament. A felnyomás szine fekete, sötétkék vagy piros. Ily sorozatok ára 500—600 K., az ugynevezett kis soroké (5, 10, 15, 20 f.) 40 Kč. — A bélyegpiacon alig találkozunk velük.

IV. Érsekujvári kiadás. Érsekujvárott 1919 elején, amikor ott csehszlovák pósta még nem, magyar pedig már nem volt, állitólag néhány magyar bélyeget uj értékszámmal és „portó" illetve „franko" felnyomással használtak el. A felnyomás piszkos-kékes fekete és gumibetüzőtől ered. Ismeretesek a következő értékek:

„Franko 20“ ferdén, 2 f. ujságbélyegen
„Franko 20“ egyenesállásban, 2 f. ujságbélyegen
„ 20“ „ 6 f. portósbélyegen
„ 20“ „ 15 f. aratósbélyegen
5 f. arató „Porto“ felnyomással
2 f. arató „5 Porto“ „
3 f. arató „5 Porto“ „
2 f. arató „Porto 10 Porto“ felnyomással
2 f. arato „10 Porto“ „
5 f „10 Porto“ „
15 f- arató „20 Porto“ „

Ily sorozatok ára 100—200 K., de 1920 óta alig találkozunk velük a bélyegpiacon. Nézetünk szerint magánosok csinálmánya, bár leveleken használva is előfordulnak.

V. Egyesitett csehszlovák címerek Republika Cesko Slovenská körirattal sötétibolya szinben. E bélyegekről csak egy dolgot tudunk biztasan, t. i. azt, hogy Bécsből erednek

és magánosok csinálmányai. Ismeretesek az összes arató és parlamentes értékek a 4 filléres, 5 és 10 koronásak kivételével, a három III. hadi, az összes Károly és Zitabélyegek valamint az ujság és sürgősbélyeg.

*

Nézetünk szerint az összes ugynevezett előfutárbélyegek még a legnagyobb különlegesség gyüjteményekből is bátran kimaradhatnak.

Temesvár.

Temesvár először szerb kézre került, majd egyezmény utján Romániához. A hatalmi viszonyok eme változását hüségesen visszatükrözik Temesvár szükségbélyegei, amelyeket részben még a szerb hódoltság idején, részben már román fenhatóság alatt bocsátottak ki.

a) a szerb megszállás idején.

1919. május 1. magyar III. hadi és 2 filléres aratósbélyegek kék illetve fekete felnyomással.

1. 10 f. kék, 2 f. aratós fölött 1.000.000 db. —.40

2. 10 f. fekete, 2 f. aratós fölött 1.000.000 db. 3.—
3. 45 f. kék, 10 f. III. hadi fölött 500.000 d.—.40

A 2. számu bélyeg kissebb felnyomással is előfordul, de igy állitólag magánosok csinálmánya.

1919. julius 1. kőnyomatos uton felülnyomtatott magyar bélyegek. A felnyomás ferde állásu; szine „f" = fekete, „k" — kék, vagy p — piros.

4.	30 f. 2 f. arató fölött,	f	400.000	db.	—.40
5.	50 f. 20 f. Károly fölött,	k	600.000	db.	—.40
6.	1 K 50 15 f. arató fölött	p	50.000	db.	1.50
7.	1 K 50 15 f. arató fölött	f	150.000	db.	—.50
8.	40 f. 2 f. portó fölött	f	50.000	db.	1.20
9.	60 f. 2 f. portó fölött	f	50.000	db.	1.20
10.	100 f. 2 f. portó fölött	f	50.000	db.	1.20

A 8—10. számu bélyegeket levélbélyegként használták. Piros és más alaku felnyomással is találhatók, de ily alakban nem hivatalos kiadványok.

b) a román megszállás idején.

Különös rajzu felnyomások magyar bélyegeken;

levélbélyegek:

11.	30 f	2 f	arató fölött	k	100.000	drb	—.80
12.	30 f	2 f	arató fölött	p	20.000	„	4.—
13.	1 K	4 f	arató közt. f.	p	130.000	„	—.60
14.	1.50 K	3 f	arató fölött	f	180.000	„	—.50
15.	1.50 K	5 f	arató fölött	f	100.000	„	1.—
16.	3 K	2 f	sürgős fölött	f	80.000	„	1.20
17.	3 K	2 f	sürgős fölött	k	20.000	„	3.—

portósbélyegek:

18.	40 f	15 f	III. hadi föl.	f	80.000	„	—.80
19.	40 f	15 f	III. hadi föl.	p	20.000	„	3.—
20.	60 f	2 f	portós fölött	f	15.000	„	4.—
21.	60 f	2 f	portós fölött	p	5.000	„	10.—
22.	60 f	10 f	portós fölött	f	30.000	„	2.50
23.	60 f	10 f	portós fölött	p	10.000	„	7.—

Temesvár összes szükségbélyegeiből forditott felnyomásu példányok is találhatók, ezek azonban csak kerülő uton jutottak gyüjtőkhöz. Tényleges pósta forgalomban ezek sohsem voltak.

A temesvári szükségbélyegek legtöbbje tényleg póstai kiadatásra került és valóban forgalomban voltak. Csupán a piros felnyomásuakat tartották vissza bennfentesek részére.

Hamisitványok eddig nem ismeretesek.

IV. RÉSZ.

Nyugatmagyarország.

Nyugatmagyarország 1921-ig csak földrajzi fogalom volt. Politikai fogalommá az u. n. felkelő csapatok által lett. Az Ausztriával való „banda"-harcok kapcsán az egyes fővezérségek székhelyein különleges felnyomással ellátott magyar bélyegeket helyeztek forgalomba. Tagadhatatlan, hogy ezek jórészt spekulációsak, vagyis a bélyeggyűjtők kedvéért, nyerészkedő szándékkal készültek. Tagadhatatlan azonban az is, hogy a felkelő csapatok parancsnokságai átvették a Magyarországtól már elválasztott, de Ausztriához még nem csatolt területrészeknek katonai, valamint politikai igazgatását is és igy jogosan adhatták ki saját bélyegeiket, annál is inkább, mert a nyugatmagyarországi póstahivatalok a központ felszólítására már beszolgáltatták bélyegkészleteiket Budapestre. Akárhány nyugatmagyarországi kiadáshoz tehát a parancsnokságok kénytelenek voltak magánuton Magyarországból bélyegeket hozatni, hogy a póstaforgalmat akadálytalanul lehessen lebonyolitani.

A nyugatmagyarországi bélyegkiadásokat nevezhetjük tehát spekulációsaknak, de nem mondhatjuk róluk, hogy csinálmányok. Megfelelő körletükben kényszerforgalmuk volt és a külföld szabályszerünek ismerte el őket, ily bélyegekkel bérmentesitett leveleket soha sehol nem portózták meg. Természetesen Magyarországon sem. Igaz, hogy 1922 február 11-én magyar póstai rendelet jelent meg, amely bérmentesitésre alkalmatlannak minősiti a nyugatmagyarországi kiadásokat, amelyeket egyenként fel is sorol. Csak hogy addigra — a felkelés összeomlása révén — már amugy is tárgytalan volt a dolog: már három hónappal a rendelet megjelenése előtt Nyugatmagyarország osztrák kézre került.

Mielőtt a tulajdonképeni nyugatmagyaror-

szági kiadásokat felsorolnók, szükségesnek tartjuk megemliteni, hogy azokon a helyeken, ahová az osztrákoknak még a felkelés során sikerült bevonulniok, azonnal átvették a póstai szolgálatot és forgalomba hozták az osztrák bélyegeket. Mikor pedig a felkelés véget ért, még 14 napig az osztrák pósta is hivatalosan elismerte a felnyomás nélküli és felnyomásos magyar bélyegek érvényét. Ilykép érdekes átmeneti bérmentesitések találhatók: a) osztrák, b) magyar, c) nyugatmagyarországi levélbélyegek osztrák betüzéssel, néha osztrák és magyar bélyegek vegyesen is, egy és ugyanazon a lapon vagy boritékon.

I. kiadás.

Magyar aratós és parlamentes bélyegek a következő négysoros gépfelnyomással, fekete szinben: Felkelő Magyarok által megszállt Nyugatmagyarország 1921 aug. szept."

Felkelő Magyarok
által megszállt
Nyugatmagyarország
1921. aug. szept.

1.	10 f lilásrózsaszin	18.—
2.	20 f barna	—.60
3.	25 f kék	100.—
4.	40 f olajzöld	1.50
5.	50 f világoszöld	1.50
6.	60 f palakék	2.—
7.	1 K karmin	1.50
8.	2 K barna	40.—
9.	2.50 K halványkék	80.—
10.	3 K kék-szürke	40.—

Betüzött és betüzetlen példányok ára egyenlő.

E bélyegek felnyomása Szombathelyen készült és augusztusban meg szeptemberben forgalomba kerültek az ugynevezett „A" zóna 11 póstahivatalában. A 25 filléres, valamint a 2.50 koronás értékekből azonban csak 2—3 iv készült. Ezek benfenteseknek jutottak.

A 25 filléres kivételével elvből valamennyi érték hármas lyukasztással is előfordulhat. Eddig azonban a 2 koronásból sem láttunk kifogástalan lyukasztást.

A sorozat ritkaságai jóformán kivétel nélkül csak hamisitott felnyomással láthatók a bélyegpiacon. Szakértő: Lehnert Rezső mérnök, Budapest II., Páfrány-u. 25.

2.50-nel felülnyomtatott 15 f arató és 3.50-nel

felülnyomtatott 50 f araté csinálmányok. Amely sorozatokban ezek találhatók, ott tapasztalat szerint hamis az összes érték felnyomása.

II. kiadás.

Magyar aratós és parlamentes bélyegek fekete felnyomással: az aratós bélyegnél „Lajtabánság pósta“, alatta kis háromszögekből alkotott vonás, a parlamenteseknél ugyanazon szöveg, kétoldalt golyóhoz hasonló rajz. Végül uj értékfelnyomás: 2.50 K 5 f araté fölött; itt a bélyeg felső része ivhajtásszerüen apró négyszögletes pontokkal van elföldve, köztük „2.50“. Alul a rendes fekete „Lajtabánság-pósta“ felnyomás.

11.	10 f lilásrózsaszin	—.30
12.	15 „ ibolya	1.—
13.	20 „ barna	—.30
14.	40 „ olajzöld	—.50
15.	50 „ világoszöld	—.50
16.	60 „ palakék	1.—
17.	1 K karmin	1.—
18.	2 „ barna	1.20
19.	2.50 „ 5 f. barna fölött	1.—
20.	3 „ kék-szürke	6.—
21.	5 „ sötétbarna	2.50
22.	10 „ csokoládébarna-lila	3.—

A felnyomás Felsőőrön, a Prónay különitmény székhelyén történt. Felsőőr volt egyébként ama területrész főhelye, amely népgyülés alkalmával a „Lajtabánság“ elnevezést nyerte.

A 10, 20, 40, 50, 60 f és 2 koronás, valamint az összes 2.50 koronás bélyegek hátlapján eleinte nem volt felnyomás. Röviddel kibocsáttatásuk után azonban elhatározták, hogy a póstahivatalok az uj bélyegeket 50% felárral árusitják; a többlet a felkelés céljait szolgálta. A további példányszámra hátul rá is nyomtatták kétsorosan: „50% felár — Fővezérség“. E felnyomás fekete és minthogy a bélyegek gumija fölé került, használt példányokon már nem található, mert lemosódik. E felnyomás egyébként a parlamentes bélyegeken vizszintes, az aratósokon merőleges irányu. A fent jelzett 10, 20, 40, 50, 60 f és 2 K bélyegek használatlan állapotban hátsó felnyomás nélkül kb. tizszer ritkábbak, mint ugyanazon értékek „50% felár“ felnyomattal. Az

5 f-re nyomtatott 2.50 koronás bélyeg csakis hátsó felnyomással található.

Három lyukas példányok a 15 filléres bélyeg kivételével elvben az összes többi érték közt előfordulhatnak. A 18. és 19. számu értékekből azonban kifogástalan lyukasztást még nem láttunk.

A parlamentes bélyegeknél a negyediv minden első bélyegén pont található a „pósta“ szó mögött. Az 1 koronás értéknél azonkivül a második sor harmadik bélyegén a kétoldalt található golyószerü rajz eltérő a rendestől.

Lajtabánság posta

Lajtabánság-posta

A 19. számu bélyegből két hibásnyomat ismeretes:

1. A „Lajtabánság-pósta“ szó kimaradt.

2. Az alapbélyeg nem 5 fillér, hanem 2 fillér, amelynek szine egyezik az 5 filléresével, ugyhogy kb. 10 ivet tévedésből felülnyomtattak. Póstai kiadásra azonban e téves ivek nem kerültek.

E kiadás bélyegei elég sürün találhatók forgalmi levelezésen és tény az, hogy ez a kiadás az összes nyugatmagyarországi bélyegek közül leginkább volt kapható a póstahivatalokban.

III. kiadás.

Aratós és parlamentes bélyegek fekete ötsoros felnyomással: Nyugatmagyarországi felkelők 19—21. szept. — „A“-zóna. A 19 és 21-es számok közt a 24—29. és 30. számu bélyegeknél lila, a 23., 29. és 31. számuaknál piros halálfej — kézifelnyomat.

„A“ ZÓNA

23.	5 f okker	20.—
24.	10 „ lilásrózsaszin	20.—
25.	15 „ ibolya	60.—
26.	20 „ barna	60.—

27. 40 f olajzöld 60.—
28. 50 „ világoszöld 5.—
29. 60 „ palakék 20.—
30. 1 K karmin 80.—
31. 2 „ barna 60.—

E bélyegek az ágfalvai ütközet emlékére készültek, állitólag Sopronban.

Az 50 filléres bélyeg forditott állásu szövegfelnyomással is előfordul, valamennyi érték pedig forditott vagy dupla halálfejbenyomattal.

Elvben a 15 filléres bélyeg kivételével valamennyi érték hármaslyukasztással is előfordulhat, ilyen 5 és 40 filléres, valamint 2 koronás bélyegeket azonban még nem láttunk.

E kiadásból számos póstátjárt levelezőlap és boriték van forgalomban Rétfalu, Ágfalva, Fraknó, Nagymárton stb. betüzésekkel. Használatlan példányok valamivel ritkábbak.

IV. kiadás.

Aratós és parlamentes bélyegek fekete kézifelnyomással „Nyugatmagyarország népe nem nem soha“ a filléres értékeken ötsorosan, a koronásakon háromsorosan.

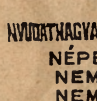

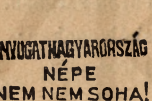

32. 5 f okker 3.—
33. 10 „ lilásrózsaszinü 3.—
34. 15 „ ibolya 2.—
35. 20 „ barna 1.50
36. 40 „ olajzöld 2.—
37. 50 „ világoszöld 2.50
38. 60 „ palakék 1.50
39. 1 K karmin 3.—
40. 2 „ barna 3.—
41. 2.50 „ kék 4.—
42. 3.50 „ szürkéskék 10.—

E kiadás inkább Nyugatmagyarország északi részén volt elterjedve és még osztrák betüzésekkel is előfordul.

Póstátjárt levelek magasabb árat érdemelnek.

Néha forditott állásu vagy kettős felnyomás is található. A filléres értékeknél a „Nyugatmagyarország“ és „népe“ szavak hol közelebb, hol távolabb állanak egymástól.

Hármaslyukasztás a 15 és 40 filléresek kivételével valamennyi értéknél található.

V. kiadás.

Magyar bélyegek következő fekete szinü gépfelnyomással: „Felkelő Magyarok Északi Hadserege 1921.“

Aratós és parlamentes bélyegeken:

43.	5 f	okker	400	drb.	60.—
44.	10 „	lilásrózsa	300	„	70.—
45.	15 „	ibolya	300	„	70.—
46.	20 „	barna	300	„	70.—
47.	40 „	olajzöld	2000	„	6.—
48.	50 „	világoszöld	10000	„	1.—
49.	60 „	palakék	10000	„	1.50
50.	1 K	karmin	10000	„	2.—
51.	2 „	barna	300	„	70.—
52.	2.50 „	kék	2000	„	4.—
53.	3 „	kék-szürke	2000	„	4.—
54.	3.50 „	szürkésk.	2000	„	4.—
55.	5 „	sötétbarna	100	„	250.—
56.	10 „	csok.-lila	100	„	250.—

Felkelő Magyarok Északi Hadserege 1921.

Madonnás bélyegeken:

57.	50 K	sötétbarna-kék	100	drb.	250.—
58.	100 „	barna-sárgásb.	100	„	250.—

Portósbélyegeken:

59.	2 f	piros-zöld	200	drb.	140.—
60.	120 „	„	1000	„	30.—
61.	200 „	„	500	„	40.—

A felnyomás Magyaróváron történt és a bélyegek október 11-én az u. n. Héjjas-különitmény által megszállott területen kerültek forgalomba, természetesen csak a közönségesebb értékek.

A 48., 49. és 60. számu bélyegek forditott állásu felnyomással is előfordulnak, az 50. számu kettős, az 52. számu pedig eltólt felnyomással, ugyhogy utóbbiakon az 1921-es évszám a bélyeg f e l s ő részén látható.

Elvből a 45 és 59-es számu bélyegeken kivül a többi mind előfordulhat hármas lyukasztással is. Azonban igy a 43., 47., 60. és 61. számu bélyegeket még nem láttuk.

E kiadás bélyegeivel bérmentesitett póstátjárt levelezés nagyon ritka.

A maradékkészletek hátlapjára Winter Laczay György főhadnagy, az északi hadsereg vezérkari főnöke eleinte ceruzával rátette névjegyét (W. G.), később gumibetüzőt használt e célra. Ily jelzésü példányok valódiak.

VI. kiadás.

Magyar aratós bélyegek uj értékszámmal és a következő szöveggel feketén felülnyomtatva: Nyugatmagyarorsz. — Westungarn Orgland.

62. 20 f 20 f barna fölött
63. 50 „ 50 „ zöld fölött
64. 1 K 10 „ lilásrózsaszin föl.
65. 2 „ 40 „ olajzöld fölött
66. 3 „ 60 „ palakék fölött
67. 5 „ 5 „ okker fölött
68. 10 „ 15 „ ibolya fölött

Sorozatár 4 K.

E bélyegeket állitólag Friedrich István legitimistavezér készittette Budapesten. Az orszvé „országos védelem“, Orgland pedig „Organisierter Landschutz“ röviditése. Tényleges póstai forgalomba nem kerültek, csupán néhány Kismártonban feladott, illetve ott lebetüzött példány ismeretes. A példányszám mintegy 10.000 sorozat lehetett, erre vall mai alacsony áruk is.

A 67. és 68. számu bélyegek kivételével valamennyi hármaslyukasztással is előfordul.

A 64-es és 68-as számu bélyegek forditott állásu felnyomással is előfordulnak.

VII. kiadás.

Képesbélyegek Prónay fejképével, a „Lajtabánság“ cimerével, továbbá Városszalonak, Németujvár és Fraknó váraival. 12½ soros fogazás.

Levélbélyegek:

69.	10 f lila (cimer)	90.200	drb.
70.	20 „ zöld (Prónay)	80.200	„
71.	40 „ barna (Fraknó)	80.100	„
72.	50 „ zöld (Németujvár)	89.300	„
73.	60 „ szürkésfekete (Fraknó)	80.600	„
74.	1 K piros (Városszalonak)	94.400	„
75.	2½ „ ultramarin (cimer)	80.000	„
76.	5 „ csokoládébarna (Németujv.)	79.500	„
77.	10 „ vöröslila (Prónay)	75.700	„
78.	50 „ vöröslila (Városszalonak)	77.100	„
79.	100 „ kék (cimer)	87.500	„

Portósbélyegek egyszerü számjegyrajzzal:

80.	50 f zöld-fekete	
81.	100 „	
82.	200 „	
83.	500 „	
84.	1000 „	
85.	50 „ 200 f fölött	

öszesen 93.700 drb.

E bélyegek csak sorozatokban kaphatók, még pedig 69—84: 20 Kc, a 85. számu bélyeg külön pedig 25 Kc.

Előállitási helyük Bécs (Paulussen és tsa). Az első készleteket november 9-én leszállitották és 11-én állitólag forgalomba is hozták. A második

készletet az osztrák kormány lefoglalta és már csak a nyugatmagyarországi felkelés befejeztével oldotta fel zár alól.

Tényleg póstátjárt levelek felette ritkák. A bélyegpiacon kizárólag használatlan sorozatokkal találkozunk.

A 20 filléres bélyegből 19 iv fogazatlan maradt.

A 60 filléresek ivében a 80. és 87. számu bélyeg forditott állásu.

Az 5 koronásbélyeg két összefüggő, de egymáshoz forditott állásu félivben készült. Az iv közepén tehát 5 egymáshoz forditott állásu (tete beche) pár található. Azonkivül még az ivnek 5., 14., 25. és 30. sz. bélyegei is forditott állásuak. A 23. számu bélyegen a „Lajtabánság" szóból hiányzanak az „a" és „n" betük.

A 10 koronás bélyegek ivében a 6., 15. és 27. sz. bélyeg forditott állásu.

Az 50 koronás értéknél az iv 40. bélyege.

A 100 koronás értéknél az iv 27. és 38. bélyege.

Mindezek szándékolt eltérések, állitólag „ellenőrzés" okából, tényleg spekulációból kifolyóan.

A portósbélyegeken az értékszám könyvnyomatos uton utólag van benyomtatva. „Tévedésből" azonban tulsok 200 filléres értéket készitettek és tulkevés 50 filléreset. Ezért aztán a 200-asból 45 félivet nagy piros 50-essel nyomtattak felül. E bélyeg a sorozat ritkasága.

Szintévesztések. Az 1 koronás bélyegből 12 iv piros helyett kék szinben, a 10 és 50 koronásból pedig néhány iv vöröslila helyett narancs szinben készült.

Mindezen rendellenességeknek előszereteti ára van.

*

Az eddig felsoroltakon kivül „Soproni népszavazás — 1921. dec. 14." felnyomásu magyar bélyegek is léteznek. Ezek azonban póstai kiadatásra nem kerültek. Ismeretesek a következő értékek: 20 f barna, 40 f olajzöld, 50 f zöld, 60 f palakék, 1 K piros, 2 K barna, 2.50 K kék, 3.50 K szürkéskék, 5 K sötétbarna, 10 K barna-lila. Ily sorozatok ára kb. 8—10 Kc.

E kiadást is a „Lajtabánság" emberei készitették elő, forgalombahozatalukat azonban az entente megtiltotta.

A Lajtabánság részére még egy másik kiadás is készült. Ezen egyszerü, de izléses rajzban egy méltóságteljes, ülő sas látható, a háttérben sugárzó apostoli kettőskereszt, fenyőfák és vártorony. E sorozat a következő értékeket öleli fel: 50 fillér barnáslila, 1.50 K olajzöld, 2.50 K kék, 4 K barna, 6 K sárga, 10 K fekete. Az értékjelzés kétnyelvü: „Korona — Kronen", közte az értékszám. Ezen értékjelzést utólag nyomták rá a bélyegre és más szinü; még pedig az 50 f, 1.50 és 4 koronásaknál fekete, a 2.50, 6 és 10 koronásaknál piros.

E bélyegtervezetek ára kb. 5—6 K.

*

Csinálmányok. Osztrák sassal és értékjelzéssel felülnyomtatott magyar bélyegek magánosok csinálmányai. Soha sehol forgalomban nem voltak; Jennersdorf vagy Zemendorf betüzésük ugyancsak hamisitvány. Ugyanez áll a „Burgenlands Befreiung" szöveggel kétsorosan felülnyomtatott osztrák bélyegekről is.

Nyugatmagyarország bélyegeiről kimeritő ismertetéseket találunk a Donaupost 1921. és 22. évfolyamaiban, amelyek 15—15 Kč + portó ellenében még kaphatók. (Weinert Győző dr., Pozsony, Káptalan-u. 13.) Ott találhatók az összes idevágó hivatalos rendeletek, valamint a Lajtabánság megalakulásakor készült politikailag is rendkivül érdekes jegyzőkönyv is.

Jugoszlávia - Szlovénország

Az ú. n. Laibachi kiadást külön albumba ragasztva szállitom, még pedig az összes színeltérést, fogazat és papir válfajt, oly tökéletes összeállitásban, aminőt egyetlen katalógus sem ismer. — E gyüjtemény tartalmazza az ú. n. lánctépő-sorozatot és hozzátartozó ujság és portósbélyegeket.

Ugyanezeket szállitom DONAUPOST, SENF, BOREK vagy MICHEL feldolgozása szerint is

„PHILATELIA“ BÉLYEGHÁZ

SZÉCSI E.

SZABADKA - SUBOTICA (SHS.)

„HUNGARIA“

különlegességi ház

Hauser Károly,

Budapest VII.

Erzsébet körút 54.

Bő választék különösen **használatlan** magyar bélyegekben, továbbá megszállásiakban, (főleg Debrecen, Fiume és Nyugatmagyarország) hiányjegyzék szerint legolcsóbb árban.

Veszünk bármikor régi magyar és sürgönybélyegeket.

A Gobát
magyar bélyegalbum

legujabb kiadása Erdődi dr. feldolgozásában most jelent meg!

43 lap, 156 bélyegkép, négynyelvü szöveg

famentes jó papir 30.000 m. K.
vastag, famentes papir 50.000 m. K.

Kereskedőknek nagybani ár!

★

Gobát bélyegalbum,
Budapest IV. Apponyi-tér 1. szám.

Nyugatmagyarország

összes kiadásait, valamint valamennyi magyar megszállási és egyéb külföldi bélyegeket legjutányosabb áron elad:

Terray Béla, Pozsony
Alagútsor 95-a. Választék kivánatra.

„PHILATELIA" Doszkár Ferencz lapja

az egyetlen létező magyar bélyegujság. Felelős szerkesztő: Deme László. Adminisztrativ szerkesztő: Örvös János. A „Philatelia" minden száma halmazát hozza a pompás cikkeknek és eredeti képeknek. Mutatványszám **4.**— Kč. Előfizetési ára: **40.**— Kč.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest IV., Gróf Károlyi-u. 26. sz.

Választékot

régi osztrák, magyar, hadi és uj európai, tengerentúli és gyarmatbélyegekből letét vagy Ia referencia ellenében egyleteknek és magánosoknak küld

Alfred Köhler,

Wien III., Landstr. Hauptstr. 143.

MAGYARORSZÁG

gazdag raktára valamennyi használt vagy használatlan magyar

BÉLYEGNEK

fogazás és vizjegy szerint, továbbá vizjegy-elváltozások és különlegességek

Werner Sándor, Budapest, Király-u. 15

A Magyar Bélyegkereskedők Egyesületének tagja.

Cseh
Szlovák
ritkaságokat

legjutányosabban szállit

Willy Ekstein,

Prag, Weinberge Brandlova 12

A prágai keresk. egyletének, a bécsi börzének stb. tagja. Póstamegtérités ellenében minden kérdezősködésre választ adok.

BUDAPESTI

BÉLYEGTŐZSDE

★

Nagy raktár

magyar, osztrák és bosnyák bélyegekben

★

Magyar különlegességi bélyegek hiányjegyzékét nyilvántartjuk

★

BUDAPEST IV.

VÁCI-UTCA 1-3 (FÉLEMELET)

BEJÁRAT TÜRR ISTVÁN-UTCA

MAGYAR-OSZTRÁK

KÜLÖNLEGESSÉGEK

VALAMINT EGYÉB RÉGI EUROPA ÉS TENGEREN-TÚLI RITKASÁGOK BŐ VÁLASZTÉKBAN KAPHATÓ

BÖHR ERNŐ, POZSONY, HALÁSZKAPU 9

MAGYAR SPECIALISTÁKNAK

VÁLASZTÉKOT KÜLD A LEGOLCSÓBB ÁRON

FEKETE GUIDO

BÉLYEGKERESKEDŐ

WIEN, ARGENTINIERSTRASSE 65

NAGY ÁRJEGYZÉK INGYEN ÉS BÉRMENTVE

A 35—50 fillér turul

tévnyomatból

néhány eredeti iv **eladó.**

Hadibélyegeket,

utódállambeli és külföldi ujdonságokat, magyar megszállási bélyegeket legjutányosabban szállitanak:

Gebr. Marbach,

Wien IV., Grosse Neugasse II.

Referencia: **Weinert Győző dr.**

Schwendter Rezső
bélyegkereskedő,
Budapest IX. Ráday-utca 4. szám.
(Calvin térnél)
Magyar használatlan ritkaságok, egyes darabok, tömbök, sorok állandóan raktáron, 1989. (első) kiadásától a legritkább (12, 20, 30, 50 kr.) értékek stb. klasszikus bélyegek és ujdonságok.
Bélyeggyüjtemények vétele!

Minden magyar bélyeget
legolcsóbban szállit
nagyban és kicsinyben
Kiss Jenő, Budapest II.
Keleti Károly-utca 26. — Telefon 21-66.

Vétel! Csere! Eladás!
Bő választék
magyar és külföldi
bélyegekben, ujdonságokban is.
Kasparik Kálmán bélyegkereskedése, Miskolc

Az ebben a katalógusban leirt
valamennyi bélyeget,
továbbá az egész világ minden régi bélyegét és ujdonságát, utóbbiakat előfizetésben, a legolcsóbb napi áron szállitja **Baumgarten József** bélyegárúháza, Wien I., Wollzeile 32

A

„HIRADÓ"

Szlovenszkó legelterjedtebb magyar napilapja, minden vasárnapon bélyegrovatot közöl WEINERT GYŐZŐ dr. tollából.

Bélyeghirdetések

nagy sikerrel járnak! Jutányos dijszabás. Külföldről esetleg bélyeggel lehet fizetni. Elsőrangu alkalom csereösszeköttetés létesitésére.

A „HIRADÓ" kiadóhivatala
Pozsony-Bratislava, Lőrinckapu 11

Vétel! Csere! Eladás!

Gyüjteményeket

hiányjegyzék szerint egészitek ki.

Magyar
felülnyomásos
bélyegek

egyes darabok és egész sorozatok szavatolás mellett.

Kérjen árajánlatokat!

Irja meg, mit keres!

100.000 magyar koronán aluli rendeléseket nem kérek.

Portó a megrendelőt terheli.

Ajánlott levélben küldött idegen pénznemeket hivatalos napi árfolyam szerint fogadok el.

Irjon még ma!

KOZMA ANDOR,

BUDAPEST VI.

Gr. Zichy Jenő-utca 40. szám.

Vétel! Csere! Eladás!

BOSZNIA és JUGOSZLÁVIA

minden egyes, Önnek hiányzó bélyegét és válfaját legjutányosabban (mert első kézből) szállítja

STEINER IZIDOR

Brod, SHS

Jugoszlávia legrégibb bélyegkereskedése

Vegyen kiloárút!!

100—1000% tisztahaszon biztos!
Egyletek és missziók által összegyüjtött és át nem nézett svájci, dán, ir, olasz, francia, angol, spanyol, svéd, norvég, gyarmat és tengerentúli stb. bélyegek kiloszámra kaphatók! Kérjen árjegyzéket, szavatolt siker!

KRÜGER & Co., KONSTANZ
Németország.

Referencia: **WEINERT GYÖZÖ dr.**

BÉLYEGALBUMOK

legnagyobb választékban kaphatók

LEOPOLD GANSL

papirüzletében

BRATISLAVA, MIHÁLY-UTCA 6. SZÁM

ÖSSZES ISKOLASZEREK

valamint levélbélyeg-album nagy választékban kapható

G. HOLDERER cégnél

Bratislava-Pozsony, Lőrinckapu u. 20

A volt
osztrák-magyar monarkia legolvasottabb, mérvadó szaklapja a német nyelvű, de magyar szellemű

DONAUPOST

Havonta 16—24 oldal szöveg és 100—200 hirdetés

*

Mutatványszám ingyen

*

WEINERT GYŐZŐ dr.

POZSONY

KÁPTALAN-UTCA 13

Magyar
különlegességi album

1871-töl 1925 áprilisáig teljes, 70 lap, finom famentes papir, 200-nál több bélyegképpel, elsörangu kivitelben

páratlan feldolgozással

minden válfajra való tekintettel, amely Weinert dr. katalógusában fel van említve. Ezen album

nélkülözhetetlen

minden komoly gyüjtöre nézve. Szövege tetszés szerint magyar vagy német. Négyféle kivitel, amely minden izlésnek, az egyszerütöl a legválasztékosabbig megfelel. Prospektus árakkal és pontos minöségi megjelöléssel ingyen és bérmentesen rendelkezésre áll.

Hasonló albumok jelentek meg kiadásomban

A régi és uj osztrák, tábori pósta, bosnyák és Liechtenstein bélyegekről is.

Egy ifjusági kiadás az összes fenti országok föbélyegeit együtt tartalmazza.

Németországnak és az összes utódállamoknak bélyegeiröl már a közeli napokban hasonló albumok fognak megjelenni.

Kereskedök nagy engedményt kapnak. Elönyomás nélküli lapok, rúgos rendszerü fedölapok, cserefüzetek, csipeszek ugyancsak kaphatók. Árjegyzék ingyen és bérmentve. Mintalapok válaszportó ellenében. — Keresek nagybani bélyegcserét is.

H. NOLTSCH, GRAZ
Wickenburggasse 5. Ausztria

OSZK
Országos Széchényi Könyvtár

OSZK

OSZK
Országos Széchényi Könyvtár

OSZK